

RP 121/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om indragning av landsbygdsnäringsnämnd och om överföring av besvär till förvaltningsdomstolarna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att landsbygdsnäringsnämnd dras in och att de ärenden som omfattas av nämndens behörighet överförs till de allmänna regionala förvaltningsdomstolarna. I propositionen föreslås det att sammanlagt 27 lagar ändras samt att en särskild lag om införande stiftas.

Enligt propositionen ska de ärenden som gäller sökande av ändring i stöd för bedrivande av jordbruk samt stöd enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden samt lagen om strukturstöd för jordbruket koncentreras till Tavastehus förvaltningsdomstol. Sökande av ändring i frågor som gäller stöd för renhushållning och naturnäringsnämnd samt vissa ärenden som avgörs enligt skollagen ska koncentreras till Norra Finlands förvaltningsdomstol. Ålands förvaltningsdomstol ska i sin tur behandla alla de ärenden i vilka ändring söks i beslut som Statens ämbetsverk

på Åland har fattat om stöd för landsbygdsnäringsnämndar.

Sökande av ändring i alla övriga ärenden i vilka besvärskämnden nu är behörig ska efter indragningen av besvärskämnden överstyras till de regionalt behöriga förvaltningsdomstolarna. Enligt gällande lagstiftning behandlar förvaltningsdomstolarna redan nu med dessa jämförbara ärenden.

I propositionen föreslås vidare vissa sådana ändringar i omprövnings- och besvärstillståndsproceduren som behövs för att systemet för sökande av ändring i ärenden som gäller landsbygdsnäringsnämnd ska bli enhetligare och klarare.

Den föreslagna lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. De andra föreslagna lagarna föreslås träda i kraft den 1 september 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
1 INLEDNING	6
2 NULÄGE	8
2.1 Lagstiftning och praxis	8
2.1.1 Det allmänna systemet för ändringssökande i förvaltningsärenden	8
2.1.3 Verksamheten vid Tavastehus förvaltningsdomstol	23
2.2 Ändringssökande i ärenden som gäller stöd för landsbygdsnärings i Sverige	25
2.3 Bedömning av nuläget	26
2.3.1 Landsbygdsnäringsärenden och förvaltningsdomstolarna	26
2.3.2 Domstolarnas gemensamma kvalitetsarbete och utbildning	27
2.3.3 Allmän och specialsakkunskap i den dömande verksamheten	28
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	30
3.1 Målsättning och medel	30
3.2 De viktigaste förslagen	32
3.2.1 Lag om tillämpning av de nya bestämmelserna om ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden	32
3.2.2 Utvidgning av användningsområdet för förfarandet för begäran om omprövning och besvärstillstånd	33
3.2.3 Övriga lagändringar	34
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	38
4.1 Ekonomiska konsekvenser	38
4.2 Konsekvenser för organisation och personal	39
4.3 Konsekvenser för medborgargruppernas ställning	41
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	41
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	41
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	42
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	43
DETALJMOTIVERING	44
1 LAGFÖRSLAG	44
1.1 Lag om tillämpning av de nya bestämmelserna om ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden	44
1.2 Lag om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd	46
1.3 Lag om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter	46
1.4 Lag om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnärings	46
1.5 Lag om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond	46
1.6 Lag om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket	47
1.7 Lag om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden	47
1.8 Lag om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre	47
1.9 Lag om ändring av skottlagen	48
1.10 Lag om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings	48
1.11 Lag om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings	48
1.12 Lag om ändring av lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen	48
1.13 Lag om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning	49

1.14	Lag om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter.....	49
1.15	Lag om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen.....	49
1.16	Lag om ändring av lagen om fiske.....	49
1.17	Lag om ändring av 13 § i lagen om Forststyrelsen.....	50
1.18	Lag om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen.....	50
1.19	Lag om ändring av 47 § i viltskadelagen.....	51
1.20	Lag om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial.....	51
1.21	Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde.....	52
1.22	Lag om ändring av 29 och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial.....	52
1.23	Lag om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet.....	52
1.24	Lag om ändring av 41 § i lagen om gödselafabrikat.....	53
1.25	Lag om ändring av lagen om samfälligheter.....	53
1.26	Lag om ändring av lagen om samfällda skogar.....	53
1.27	Lag om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer.....	54
1.28	Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna.....	54
2	IKRAFTTRÄDANDE.....	55
3	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING.....	55
	LAGFÖRSLAG.....	58
	1. Lag om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden.....	58
	2. Lag om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.....	60
	3. Lag om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotssystem för mjölk och mjölkprodukter.....	61
	4. Lag om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar.....	62
	5. Lag om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.....	63
	6. Lag om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.....	63
	7. Lag om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden.....	64
	8. Lag om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre.....	64
	9. Lag om ändring av skoltlagen.....	65
	10. Lag om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.....	66
	11. Lag om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar.....	67
	12. Lag om ändring av lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen.....	68
	13. Lag om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning.....	69
	14. Lag om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter.....	69
	15. Lag om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen.....	70
	16. Lag om ändring av lagen om fiske.....	71
	17. Lag om ändring av lagen om Forststyrelsen.....	72

18. Lag om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen.....	73
19. Lag om ändring av 47 § i viltskadelagen.....	73
20. Lag om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial	74
21. Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde	75
22. Lag om ändring av 29 och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial	76
23. Lag om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet	77
24. Lag om ändring av 41 § i lagen om gödselfabrikat	78
<u>25. Lag om ändring av lagen om samfälligheter</u>	<u>79</u>
26. Lag om ändring av lagen om samfälliga skogar	79
27. Lag om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer	80
28. Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna	81
BILAGA.....	82
LAGFÖRSLAG	82
2. Lag om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.....	82
3. Lag om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter.....	83
4. Lag om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar	84
5. Lag om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond	86
6. Lag om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.....	87
7. Lag om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden	88
8. Lag om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre	89
9. Lag om ändring av skoltlagen.....	90
10. Lag om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.....	92
11. Lag om ändring av lagen finansiering av renhushållning och naturnäringar....	93
12. Lag om ändring av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen.....	95
13. Lag om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning	96
14. Lag om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter	97
15. Lag om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen.....	98
16. Lag om ändring av lagen om fiske	99
17. Lag om ändring av lagen om Forststyrelsen.....	101
18. Lag om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen.....	103
19. Lag om ändring av 47 § i viltskadelagen.....	104
20. Lag om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial	105
21. Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde	106

22. Lag om ändring av 29 § och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial	108
23. Lag om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet	109
24. Lag om ändring av 41 § i lagen om gödselafabrikat	111
25. Lag om ändring av lagen om samfälligheter	112
26. Lag om ändring av lagen om samfälliga skogar	113
27. Lag om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer	114
28. Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna	115

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I enlighet med de rådande utvecklingsmålen hör förvaltningsprocessen som en del av den övriga rättskipningen till alla delar till de självständiga och oberoende domstolar inom justitieministeriets förvaltningsområde som är organiserade som domstolar. Första instans i grundorganisationen för förvaltningsprocessen utgörs av de regionala förvaltningsdomstolarna och högsta instans av högsta förvaltningsdomstolen. Det nuvarande systemet för sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden avviker från dessa principer eftersom besvärsmyndigheten i första instans inte är en egentlig domstol.

Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd är en besvärinstans med karaktären av en nämnd. Nämnden, som inrättades 1993 arbetar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Ärenden som hör till behörigheten för landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd räknas upp i 1 § i lagen om besvärsnämnden (1203/1992) som ändrats flera gånger. Utöver denna förteckning föreskrivs särskilt om besvärsnämndens behörighet i flera lagar och delvis även genom bestämmelser på förordningsnivå. Med anledning av ändringarna i lagstiftningen är det arbetskrävande att få en helhetsbild av de ärenden som hör till nämndens behörighet.

I nämnden har genom en lagändring 1995 (36/1995) inrättats visstidstjänster i huvudsyssa för ordföranden och vice ordföranden samt tills vidare gällande tjänster för nämndens sekreterare och föredragande. Före detta fungerade nämnden i samband med jord- och skogsbruksministeriet. Nämndens arbete har även utvecklats genom en lagändring som gjordes 1998 (621/1998). Då föreskrevs bland annat att allmänt förvaltningsprocessförfarande följs i nämnden. För besvärsnämnden definierades en skyldighet som motsvarar förvaltningsdomstolens skyldighet att på begäran av en part hålla muntlig behandling.

En överföring av ärenden som behandlas i landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolssystemet har tidigare fö-

reslagits i *betänkandet av förvaltningsdomstolskommissionen* (KB 1997:4). *Delegationen för rättsskyddsärenden* har i verksamhetsberättelsen 2002 likaså ansett att besvären över förvaltningsmyndigheters beslut i huvudsak bör styras till de regionala förvaltningsdomstolarna.

En överföring av ärenden till förvaltningsdomstolarna har föreslagits också i *betänkandet av kommittén för utveckling av domstolsväsendet* (KB 2003:3). Kommittén har konstaterat att det inte av andra än särskilt vägande skäl bör göras undantag från huvudregeln, dvs. att förvaltningsprocessen i första instans hör till förvaltningsdomstolens och i högsta instans till högsta förvaltningsdomstolens behörighet.

Planeringen och genomförandet av en överföring av de ärenden som behandlas i besvärsnämnden togs med i justitieministeriets program för utvecklande av justitieministeriets förvaltningsprocess 2004—2007. Utifrån detta har en överföring av ärendena till förvaltningsdomstolarna senast utretts och föreslagits i *betänkandet av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd 2007* (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2007:1). Arbetsgruppen föreslog att ändringssökande i stöd som ansluter sig till det egentliga utövandet av gårdsbruk centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol och i övrigt ska ärenden som hör till besvärsnämndens behörighet behandlas i regionalt behörig förvaltningsdomstol. Till behörigheten för Ålands förvaltningsdomstol hör besvär över beslut av Ålands länsstyrelse. Till Rovaniemi förvaltningsdomstol centraliseras åter sökande av ändring i stöd som beviljas för utövande av renhushållning och naturnärings. Även sökande av ändring i stöd enligt skoltlagen föreslås bli centraliserat till Rovaniemi förvaltningsdomstol. Arbetsgruppen föreslog att en särskild införandelag ska stiftas samt ändringar i 25 andra lagar.

I remissvaren om arbetsgruppens betänkande (Justitieministeriet, utlåtanden och utredningar 2007:11) var största delen av remissinstanserna positivt inställda till arbetsgruppens förslag. Mot en indragning av

landsbygdsnäringsnämnd talade landsbygdsnäringsnämnd, Landsbygdsrättsliga Sällskapet r.f., Nylands TE-central, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. samt Agronomförbundet. De övriga remissinstanserna understödde arbetsgruppens förslag antingen som sådant eller med vissa ändringar gällande sättet att förverkliga förslaget och tidtabellen för förverkligandet. Jord- och skogsbruksministeriet samt vissa andra remissinstanser ansåg att reformen bör verkställas först vid ingången av 2009.

I *regionförvaltningsreformen* som trädde i kraft efter arbetsgruppens betänkande bildades närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) som regionala myndigheter som behandlar frågor kring gårdsbruket, fiskerinäringen, landsbygdsutvecklingen, systemet för identifiering av djur samt säkerheten hos produktionsföremålen och växthälsan inom jord- och skogsbruket. I Fastlandsfinland verkar sammanlagt 15 NTM-centraler, varav nio har samtliga tre ansvarsområden (närings-, arbetskraft, kunskaps- och kultur, trafik och infrastruktur, miljö och naturresurser). Dessa NTM-centraler är Lapplands, Norra Österbottens, Södra Österbottens, Mellersta Finlands, Birkalands, Egentliga Finlands, Nylands, Norra Savolax och Sydöstra Finlands NTM-centraler. NTM-centraler med två ansvarsområden (varav det ena är miljö och naturresurser) är NTM-centralerna i Tavastland, Kajanaland, Norra Karelen och Södra Savolax. NTM-centralerna sköter inom ramen för sina specialiseringsuppgifter uppgifter över sina egna verksamhetsområden.

Hos landsbygdsnäringsnämnd överklagas både sådana beslut av NTM-centralerna som dessa myndigheter fattar på grundval av olika lagar, i huvudsak olika stödlagar, och sådana beslut som NTM-centralerna fattar i egenskap av myndigheter som behandlar begäran om omprövning. Ändring i beslut av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter söks i allmänhet i första skedet genom begäran om omprövning hos en NTM-central.

Sedan 2007 års betänkande gavs har även kommunernas landsbygdsnäringsförvaltning

förnyats. Lagen om förvaltningen av landsbygdsnäringsnäringsnämnd i kommunerna (1558/1991), som gavs 1991, upphävdes genom lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010), som trädde i kraft den 1 april 2010. Denna lag tillämpas vid skötseln av uppgifter som föreskrivs för kommunens landsbygdsnäringsmyndighet någon annanstans i lag och som gäller 1) stödsystemen inom jordbruket, 2) system för stöd för upphörande med att bedriva jordbruk och pensionssystem, 3) ersättning av vissa skador av statens medel, 4) registrering av djurhållare, 5) avtal om produktion av jordbruksprodukter, 6) växtproduktion. Enligt 1 § 2 mom. avses med kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ett sådant organ eller en sådan tjänsteinnehavare i kommunen eller samkommunen som sköter landsbygdsförvaltningens uppgifter inom en eller flera kommuners område. Enligt 2 § svarar kommunen inom sitt område för att landsbygdsförvaltningen ordnas så att uppgifterna inom denna förvaltning blir ändamålsenligt skötta med hänsyn till Europeiska unionens lagstiftning och den nationella lagstiftningen.

Enligt 4 § 1 mom. ska kommunen för skötseln av uppgifterna inom landsbygdsförvaltningen bilda en funktionell helhet, inom vars område det finns minst 800 fysiska personer eller sammanslutningar som har ansökt om jordbruksstöd. I 4 § 2 mom. ingår dessutom bestämmelser om hur tjänsterna inom landsbygdsförvaltningen ska ordnas. Om de här kraven inte uppfylls i kommunen, ska den ansluta sig till ett samarbetsområde för landsbygdsförvaltningen som uppfyller kraven. I 5 § föreskrivs åter om kriterier enligt vilka det kan göras undantag från det ordnande som avses i 4 §. Om kommunen inte fattar beslut om att ansluta sig till ett samarbetsområde och inte anger en grund, enligt vilken det undantag som avses i 5 § kan tillämpas inom dess område, beslutar statsrådet med stöd av 9 § om att kommunen ska höra till ett samarbetsområde.

Justitieministeriet och jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 27 november 2012 en arbetsgrupp som har getts i uppdrag att uppdatera förslagen som lades fram i betänkandet från 2007. Målet för reformen är

att göra besvärsvägen för landsbygdsnäringsärenden likadan som i det allmänna systemet för ändringssökande och överföra den till justitieministeriets förvaltningsområde. När det gäller å ena sidan centraliseringen och å andra sidan decentraliseringen av ärenden till olika förvaltningsdomstolar följer man i princip de principer som föreslogs i arbetsgruppsbetänkandet från 2007 med beaktande av de ändringar som skett i lagstiftningen om ärenden som ska behandlas i landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnd, ändringarna i regionförvaltningen och de ändringar som ska göras i förvaltningsdomstolarnas strukturer.

Samtidigt har det varit nödvändigt att göra vissa preciseringar i gällande lagstiftning, i synnerhet för att förenhetliga och förtydliga användningsvillkoren för förfarandet för begäran om omprövning och besvärstillstånds-systemet. Arbetsgruppens ändringsförslag motsvarar det utvecklingsarbete som utförs samtidigt i det aktuella beredningsarbetet för utvidgningen av systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd inom hela statsrådet. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande den 29 maj 2013.

Regeringens proposition har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet på basis av arbetsgruppens betänkande och de utlåtandena som fått.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Det allmänna systemet för ändringssökande i förvaltningsärenden

Utvecklingen och nuläget i förvaltningsdomstolssystemet

Den viktigaste delen av rättsskyddssystemet i förvaltningen är ett effektivt och rättssäkert domstolssystem som garanterar rättsskyddet i enskilda förvaltningsprocessärenden, men som även genom sin avgörandepraxis styr förvaltningens verksamhet. Ett välfungerande förvaltningsdomstolssystem främjar indirekt hela samhällets funktion genom att öka bland annat effektiviteten i för-

valtningens verksamhet, medborgarnas och företagens ekonomiska verksamhet och konkurrenskraft samt förhindra en utslagningsutveckling för olika medborgargrupper.

Enligt 98 § 2 mom. i grundlagen är allmänna förvaltningsdomstolar högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsprocessen bygger således på ett tvåstegssystem för ändringssökande.

Förvaltningsprocessen i Finland har långa anor. Redan i Sverige-Finland separerade man allmänna rättskipningsärenden och förvaltningsärenden. Under autonomin 1809—1917 var senaten den högsta förvaltningsmyndigheten och fungerade också som högsta domstol. Senatens ekonomidepartement hade den allmänna behörigheten i förvaltnings- och regeringsärenden och justitiedepartementet behandlade tviste- och brottmål. År 1918, samtidigt som högsta domstolen, inrättades högsta förvaltningsdomstolen för att sköta de rättskipningsuppgifter på högsta nivå som tidigare skötts av senatens ekonomidepartement.

I första instans styrdes besvären främst till länsstyrelserna, vid vilka kollegiala länsrätter bildades 1955 för att utöva länsstyrelsernas rättskipningsmakt. År 1989 frigjordes länsrätternas förvaltning från länsstyrelserna och ombildades till självständiga domstolar. Detta var en tydlig övergång till ett domstolssystem med två instanser.

Länsrätternas ställning stärktes 1996 då länsrätten i och med förvaltningsprocesslagen (586/1996) blev allmän besvärinstans för beslut av myndigheter som hör till en organisation som lyder under statsrådet.

Följande stora reform gjordes 1999 då åtta regionala förvaltningsdomstolar inrättades i stället för de dåvarande 11 länsrätterna och vattenöverdomstolen: Helsingfors, Kouvola, Kuopio, Rovaniemi, Tavastehus, Uleåborg, Vasa och Åbo förvaltningsdomstolar. I landskapet Åland verkar Ålands förvaltningsdomstol som allmän regional förvaltningsdomstol i samband med Ålands tingsrätt. Tavastehus förvaltningsdomstol har dessutom permanent sammanträdesplats i Jyväskylä och Kuopio förvaltningsdomstol i Joensuu och S:t Michel.

Nätverket av hovrätter och förvaltningsdomstolar ses över som bäst. Den strukturreform som träder i kraft den 1 april 2014 minskar antalet förvaltningsdomstolar med två och antalet hovrätter med en. Detta innebär för förvaltningsdomstolarna att Kouvola och Kuopio förvaltningsdomstolar går samman till *Östra Finlands förvaltningsdomstol* och Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar till *Norra Finlands förvaltningsdomstol*. Östra Finlands förvaltningsdomstol har sitt säte i Kuopio och Norra Finlands förvaltningsdomstol i Uleåborg. Östra Finlands domstols permanenta övriga sammanträdesplatser finns i Joensuu, S:t Michel och Kouvola. Norra Finlands förvaltningsdomstol har en permanent sammanträdesplats i Rovaniemi.

I samband med strukturreformen ändras även domkretsgränserna så att landskapet Päijänne-Tavastland, som tidigare hört till domkretsen för Kouvola förvaltningsdomstol, överförs till domkretsen för Tavastehus förvaltningsdomstol. Grunden för ändringen av domkretsen är att jämna ut ärendemängden och att besvär över regionförvaltningsmyndigheternas beslut ska styras till samma förvaltningsdomstol.

Målet för strukturreformen är att bilda tillräckligt stora och funktionellt så jämstarka domstolsenheter som möjligt. På så vis kan man bättre än för närvarande utveckla domstolarnas allmänna och specialkompetens och garantera en rättssäker och effektiv domstolsverksamhet i en allt mer komplicerad omvärld.

Förvaltningsdomstolarnas verksamhet

De regionala förvaltningsdomstolarnas behörighet bygger enligt 3 § i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) på specialbestämmelser. I praktiken bygger förvaltningsdomstolarnas sakliga behörighet i stor utsträckning på bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen, enligt vilka endast besvär över statsrådets och ministeriets beslut kan anföras hos högsta förvaltningsdomstolen som enda domstolsinstans (7 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen). Förvaltningsdomstolarna behandlar förutom besvär som första instans

alla de förvaltningstvistemål som avses i 69 § i förvaltningsprocesslagen, vilka gäller tvister om en skyldighet eller rättighet som har sin grund i ett offentligt rättsförhållande. Enligt förvaltningsprocesslagen behandlar förvaltningsdomstolarna också processuella klagomål i sådana fall där förvaltningsdomstolen är fullföljdsdomstol i första instans i samma ärende.

Vissa ärendekategorier har genom specialbestämmelser begränsats så att de kan avgöras vid endast en förvaltningsdomstol. Som största ärendekategorier har indirekt beskattning, tullärenden och de ärenden som avses i utlänningslagen och gäller beviljande av internationellt skydd centraliserats till Helsingfors förvaltningsdomstol samt vatten- och miljöskyddsärenden till Vasa förvaltningsdomstol. Antalet ärenden enligt utlänningslagen som behandlas vid Helsingfors förvaltningsdomstol är cirka 1 000 per år. Vid Vasa förvaltningsdomstol behandlas åter cirka 700 ärenden enligt vatten- eller miljöskyddslagen. Antalet skatteärenden som centraliserats till Helsingfors förvaltningsdomstol är årligen cirka 500.

Alla dessa koncentrationer har i tiden motiverats med att en enhetlig rättspraxis säkerställs. Centraliseringen av ärendekategorierna har samtidigt bottnat i en strävan att överföra den rättskipningspersonal och övriga personal som tidigare behandlat ärendena till behörig förvaltningsdomstol. Tidigare överföringar av ärendekategorier till förvaltningsdomstolen har gjorts på samma ort.

Förvaltningsdomstolarnas domkretsar består av en eller flera landskap enligt lagen om landskapsindelning (1159/1997). Behörig förvaltningsdomstol i ärenden som gäller ändringssökande bestäms, om inte något annat föreskrivs i speciallagstiftning, med stöd av den allmänna bestämmelsen i 12 § i förvaltningsprocesslagen enligt var den regionala eller lokala myndighet som fattat beslutet har sitt verksamhetsområde, huvudsakliga verksamhetsställe eller i sista hand enligt var beslutet fattats. Om det är fråga om beslut av en riksomfattande myndighet, anförs besvär hos den förvaltningsdomstol till vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig på grund av att största delen av ett område eller

en fastighet som avses i beslutet ligger inom domkretsen eller att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där. Om det inte finns någon behörig förvaltningsdomstol som uppfyller dessa kriterier i saken, har Helsingfors förvaltningsdomstol behörighet i sista hand.

I förvaltningstvistemål bestäms behörig förvaltningsdomstol med stöd av 70 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen med stöd av var den part mot vilken yrkandet riktas har sin hemort. Då en enskild person riktar ett yrkande mot staten får målet även behandlas vid den förvaltningsdomstol inom vars domkrets personen har sin hemort (70 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen). I sista hand behandlas även ett sådant mål vid Helsingfors förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolarnas organisation, förfarande och behörighetsvillkor för personalen

Förvaltningsdomstolen leds av överdomaren. I rättskipningsärenden utövas beslutanderätten förutom av överdomaren av förvaltningsrättsdomarna. Ärendena avgörs i förvaltningsdomstolarna på fördragning. Föredragande kan vara antingen förvaltningsrättsdomarna eller förvaltningsrättssekreterarna samt i de juridiskt enklaste ärendekategorierna även notarierna. Enligt 10 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna kan som föredragande vid förvaltningsdomstolen dessutom finnas tingsnotarier som gör sin domstolspraktik.

I vissa ärendekategorier som anges i 7 § 1 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna, såsom mentalvårdsärenden och ärenden som gäller omhändertagande av barn, deltar förutom förvaltningsrättsdomarna dessutom en sakkunnigledamot i bisyssla som utnämns av statsrådet för fyra år inom det aktuella området i behandlingen av ärendet och i beslutsfattandet.

Det allmänna utbildningsmässiga behörighetsvillkoret för förvaltningsrättsdomare är med stöd av 5 § i lagen om förvaltningsdomstolarna och 11 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) juris kandidatexamen.

Avvikande behörighetsvillkor för examen gäller förvaltningsrättsdomare som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området och är verksamma vid Vasa förvaltningsdomstol. Dessa domare deltar i behandlingen av ärenden enligt vattenlagen och miljöskyddslagen vid förvaltningsdomstolen.

Vid marknadsdomstolen verkar åter från ingången av september 2013 marknadsrättsingenjörer. Enligt 14 § 3 mom. i lagen om marknadsdomstolen (99/2013) är marknadsdomstolen när ett beslut av Patent- och registerstyrelsen som gäller patent, nyttighetsmodell eller kretsmönster för integrerade kretsar överklagas, domför i en sammansättning med en lagfaren ledamot och en marknadsrättsingenjör samt ytterligare en marknadsrättsingenjör eller en sakkunnigledamot som avses i 7 § 2 mom. Enligt 4 § 2 mom. i lagen om marknadsdomstolen kan till marknadsrättsingenjör utnämnas en rättrådig finsk medborgare som har avlagt en för uppdraget lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området och som är förtrogen med patentärenden och har de personliga egenskaper som krävs.

Behörighetsvillkoret för föredragande vid förvaltningsdomstolen är enligt 10 § i lagen om förvaltningsdomstolarna juris kandidatexamen och för notarier för tjänsten lämplig högskoleexamen. Som tingsnotarie kan utnämnas den som under sex månader varit tingsnotarie i sådan domstolspraktik i tingsrätten som avses i 14 § i tingsrättslagen (581/1993). Av sakkunnigledamöterna krävs på det sätt som specificeras i 8 § 2 mom. i lagen om förvaltningsdomstolarna för respektive expertområde lämplig högskoleexamen.

I lagen om utnämning av domare (205/2000) föreskrivs förutom om behörighetsvillkoren för domare även om den språkkunskap som krävs av domare. Enligt 12 § 1 mom. i lagen (1202/2003) kan den som uppfyller behörighetsvillkoren i 11 § utnämnas till domare om han eller hon har utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningens majoritetens språk inom domstolens domkrets samt vid enspråkiga domstolar nöjaktigt förmåga att förstå och i tal använda det andra språket. Vid tvåspråkiga domstolar

krävs nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Bestämmelser om kunskaperna i finska och svenska för förvaltningsdomstolens föredragande föreskrivs åter med stöd av 6 § 1 mom. i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003).

Förvaltningsdomstolen är med stöd av 12 § i lagen om förvaltningsdomstolarna i regel domför i rättskipningsärenden i sammansättningen med tre lagfarna ledamöter. Genom ändringar i lagen om förvaltningsdomstolarna (699/2005 och 675/2006) möjliggjordes användningen av domföra sammansättningar som är mindre än bassammansättningen med tre ledamöter och en fördragande vid förvaltningsdomstolar i vissa ärendekategorier som räknas upp i lagen om förvaltningsdomstolarna.

Vid förvaltningsdomstolarna behandlas ärendena i regel utifrån ett skriftligt material. För att utreda ett ärende kan vid behov hållas en muntlig förhandling eller förrättas syn. Om en enskild part begär det ska förvaltningsdomstolen hålla muntlig förhandling. Muntliga förhandlingar har mest hållits i ärenden som gäller utlännningar och omhändertaganden. Syn har förrättats mest i miljö- och byggärenden. I förvaltningsdomstolarna hölls i början av 2000-talet sammanlagt cirka 200–250 muntliga förhandlingar per år. Antalet har sedermera stigit. År 2005 hölls 515 muntliga förhandlingar, 2010 hölls 509, 2011 redan 553 och 2012 hölls 548 muntliga förhandlingar. Antalet syneförrättningar har varit mindre under motsvarande tid. År 2005 hölls sammanlagt 119 syneförrättningar, 2010 sammanlagt 81, 2011 sammanlagt 63 och 2012 67 syneförrättningar.

Vid förvaltningsdomstolen tas ut 90 euro i rättegångsavgift för behandlingen av ett ärende som gäller ändringssökande (lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer 701/1993). I vissa ärendekategorier som räknas upp i 6 §, såsom i socialärenden, skatteärenden eller utlänningsärenden, tas rättegångsavgift eller andra handläggningsavgifter inte ut. Befriade från betalningsskyldighet är med stöd av 7 § även till exempel personer som konstaterats vara medellösa och en änd-

ringssökande till vars förmån förvaltningsdomstolen ändrar ett beslut av en lägre myndighet.

De regionala förvaltningsdomstolarna avgör årligen sammanlagt drygt 20 000 ärenden. Antalet ärenden vid förvaltningsdomstolarna har sedan 1999 i huvudsak ökat något, men 2011 sjönk antalet med åtta procentenheter och 2012 sjönk antalet inkomna ärenden med ytterligare fyra procentenheter.

Förvaltningsdomstolarna är ganska olika stora i fråga om personalstyrka och mängden ärenden. Sammanlagt har förvaltningsdomstolarna cirka 450 anställda. Helsingfors förvaltningsdomstol, som är störst, har cirka 160 anställda. Den minsta förvaltningsdomstolen har varit Rovaniemi förvaltningsdomstol, där 15 personer arbetar. Även i förvaltningsdomstolarnas genomsnittliga behandlingstider har det liksom i produktiviteten förekommit till och med stora skillnader.

Den genomsnittliga behandlingstiden vid samtliga förvaltningsdomstolar har under de senaste åren varierat mellan sju och åtta månader och var 2012 i genomsnitt 7,7 månader. Den kortaste genomsnittliga behandlingstiden vid förvaltningsdomstolarna 2012 var 4,1 månader och den längsta 9,9 månader. Förvaltningsdomstolarnas produktivitet, dvs. antalet avgjorda ärenden per årsverke har 2012 varit i genomsnitt 46, men varierat från 29 till 57 vid olika förvaltningsdomstolar. Skillnaderna i genomsnittliga behandlingstider vid förvaltningsdomstolarna förklaras förutom av resultaten i domstolens verksamhet även av vilken typ av mål den aktuella förvaltningsdomstolen behandlar. Om domstolen har relativt många ärenden som ska behandlas snabbt, bidrar detta i allmänhet även till att den genomsnittliga behandlingstiden för samtliga ärenden vid förvaltningsdomstolen inte blir lång.

Förvaltningsdomstolarnas beslut överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Högsta förvaltningsdomstolen är inte på samma sätt som högsta domstolen en prejudikatdomstol. I en del ärenden kan ändring i förvaltningsdomstolens beslut sökas genom besvär, men i en del av ärendena krävs besvärstillstånd. Högsta förvaltningsdomstolen avgör cirka 4 000 ärenden varje år.

Behandlingen av ärenden i förvaltningsdomstolen

Förvaltningsdomstolen är en kollegial domstol där ärendena avgörs på fördragning. Vid förvaltningsdomstolen finns förvaltningsdomstolens överdomare och som andra ledamöter förvaltningsrättsdomare. Republikens president utnämner överdomaren och förvaltningsrättsdomarna i den ordning som anges i lagen om utnämning av domare. I samma lag ingår även bestämmelser om behörighetsvillkoren och kraven på språkkunskaper för domare. I vissa ärendekategorier deltar även sakkunnigledamöter i antingen huvud- eller bisyssla i avgörandesammansättningen.

I förvaltningsdomstolens bassammansättning ingår tre domare, men i praktiken behandlas ungefär hälften av ärendena i mindre avgörandesammansättningar. I lagen om förvaltningsdomstolarna föreskrivs särskilt om ärenden som kan avgöras i en mindre sammansättning med två eller en domare. Ett ärende kan dock alltid när dess art så förutsätter överföras till bassammansättningen med tre domare. Ett rättskipningsärende som med tanke på en enhetlig rättskipning eller annars är av principiell betydelse eller vidsträckt kan i sin helhet eller till vissa delar överföras till plenum eller fulltaligt sektions-sammanträde.

Om systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd

För närvarande används i ganska stor utsträckning vid ändringssökande i förvaltningsärenden i första skedet förfarandet för begäran om omprövning som föregår det egentliga besvärsskedet vid förvaltningsdomstolen. Systemet för besvärstillstånd täcker igen vissa större ärendekategorier. När det gäller landsbygdsnäringsstöd förutsätts besvärstillstånd för ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen i beslut som gäller beviljande av stöd.

Förfarandet för begäran om omprövning och besvärstillstånd används vid sökande av ändring i förvaltningsärenden endast om det bestäms särskilt om användningen av dem i

en speciallag. År 2010 trädde 7 a kap. i förvaltningslagen i kraft med allmänna bestämmelser om framställande och behandling av begäran om omprövning och om beslut om begäran om omprövning. Enligt de allmänna bestämmelserna om begäran om omprövning föreskrivs särskilt i lag, om omprövning får begäras i ett beslut. Då får inte ändring i beslutet sökas genom besvär. En begäran om omprövning ska göras skriftligen hos den behöriga myndigheten. Av skrivelsen ska framgå vilket beslut som avses, hurdan omprövning som begärs och på vilka grunder omprövning begärs. En begäran om omprövning ska göras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. En begäran om omprövning ska enligt bestämmelserna behandlas skyndsamt. Avgörandealternativen är ändring eller upphävande av förvaltningsbeslutet eller avslag på begäran om omprövning. I ett beslut om begäran om omprövning ska ges en motiverad lösning på de krav som anges i begäran om omprövning.

I 13 § i förvaltningsprocesslagen finns en allmän bestämmelse om grunder för beviljande av besvärstillstånd. Enligt den allmänna bestämmelsen är beviljande av besvärstillstånd inte beroende av prövning, utan enligt förvaltningsprocesslagen ska högsta förvaltningsdomstolen bevilja besvärstillstånd, om någon av de föreskrivna besvärstillståndsgrunderna föreligger i fallet, dvs. ärendets karaktär av förhandsbesked, ett uppenbart fel i ärendet eller något annat vägande skäl.

I högsta förvaltningsdomstolen tillämpas besvärstillståndssystemet förutom på skatteärenden och utlänningsärenden dessutom på ärenden som gäller beviljandet av utkomststöd, lantbruksstöd, prövningsbaserade tjänster och förmåner enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp, tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen samt ärenden som gäller vissa planer. Gemensamt för besvärstillståndssystemen är att ett krav på besvärstillstånd för ett avgörande i huvudsaken som förutsättning för behandlingen av ärendet även gäller anförande av besvär över ett avgörande som sammanhänger med huvudsaken (13 § 4 mom. i förvaltningsprocesslagen). I samtliga besvärstillståndssystem kan besvärstillstånd beviljas antingen för

hela avgörandet eller bara för en del (13 § 3 mom. i förvaltningsprocesslagen).

I statsrådet pågår som bäst ett omfattande projekt där man utreder en utvidgning av nyttjandeområdet för besvärstillståndet vid högsta förvaltningsdomstolen. Målet är att utveckla regleringen i en enhetligare riktning så att rättsmedlen motsvarar de motiverade rättsskyddsbehoven i olika ärendekategorier. Syftet är också att påskynda och effektivisera rättsskyddet i förvaltningsärenden.

Avsikten är samtidigt även att utvidga förfarandet för begäran om omprövning i förvaltningen till alla sådana ärendekategorier som det lämpar sig för. Förfarandet för begäran om omprövning har som ett rättsmedel som föregår domstolsbehandling konstaterats minska antalet besvär vid förvaltningsdomstolarna.

Justitieministeriet har definierat de grunder enligt vilka det bedöms hur begäran om omprövning och besvärstillstånd lämpar sig för olika ärendekategorier i ovan nämnda projekt. Enligt den riktlinje som dragits upp är det ändamålsenligast att systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd i sådan lagstiftning som även annars reformeras utvidgas i samband med respektive reformprojekt.

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande hösten 2012 (GrUU32/2012 rd) justerat sin tidigare ståndpunkt i fråga om användningen av besvärstillståndssystemet i förvaltningsprocessen. Enligt den nya riktlinjen anser utskottet att det inte längre finns skäl att i princip förhålla sig restriktivt till systemet med besvärstillstånd eller en utvidgning av det. Grundlagsutskottet anser att regeringen fördomsfritt behöver undersöka möjligheten att få högsta förvaltningsdomstolens roll att vidareutvecklas mot en domstol som styr förvaltningsprocessen genom avgöranden i högsta instans.

Behandlingsspråket

En tvåspråkig domstol ska sköta alla sina språkliga skyldigheter på båda nationalspråken utan någon utomstående översättnings- och tolkhjälp (språklagen 423/2003). Enligt 12 och 13 § i språklagen bestäms handlägg-

ningsspråket i förvaltningsärenden och förvaltningsprocessärenden på samma sätt, men ett beslut om handläggningsspråket i ett förvaltningsärende binder inte förvaltningsdomstolen. Som handläggningsspråk i förvaltningsärenden används hos tvåspråkiga myndigheter partens språk. Har parterna olika språk eller vet man inte när saken väcks vilka samtliga parter är, ska myndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämma vilket språk som ska användas. Om valet av språk inte kan träffas på den grunden, används majoritetsspråket i myndighetens ämbetsdistrikt. Enspråkiga myndigheter använder myndighetens språk som handläggningsspråk, om inte myndigheten med beaktande av partens rätt och fördel bestämmer att det andra språket ska användas. I 13 § i språklagen föreskrivs dessutom särskilt om bestämmandet av handläggningsspråk i förvaltningstvistemål. Bestämmelser om att ordna avgiftsfri tolkning i en situation där någon har rätt att använda sitt eget språk, men handläggningsspråket är ett annat ingår i 18 § i språklagen.

Enligt 19 § i språklagen skrivs förvaltningsdomstolens beslut på handläggningsspråket. Domstolens beslut ges endast på ett språk. Handlingar som hänför sig till beredningen och behandlingen av ärendet kan enligt domstolens prövning skrivas delvis på finska och delvis på svenska. I meddelanden, kallelser och brev till parter ska en tvåspråkig myndighet och domstol använda mottagarens språk, om myndigheten vet vilket det är eller utan oskäligt besvär kan ta reda på det. Har ett beslut enligt 20 § i språklagen skrivits på ett annat än partens språk, ska parten på begäran ges en avgiftsfri officiell översättning av beslutet till den del det gäller partens rätt, fördel eller skyldighet.

Bestämmelser om användningen av samiska i myndigheter och domstolar finns i samiska språklagen (1086/2003). Enligt 4 § 1 mom. har en same rätt att i egen sak eller i ett ärende där han eller hon hörs använda samiska hos de myndigheter som avses i denna lag. Juridiska personer vilkas protokollspråk är samiska har med stöd av 5 § 1 mom. rätt att använda sitt protokollspråk hos myndigheterna. Då iaktas i tillämpliga

delar det som bestäms i 4 §. Enligt 12 § 1 mom. har samer rätt att i kontakt med myndigheter efter eget val använda finska eller samiska. Bestämmelser om rätten att använda svenska ingår i språklagen. Enligt 12 § 2 mom. har samer samma rättighet hos statliga myndigheter också utanför samernas hembygdsområde när dessa i egenskap av besvärmyndigheter behandlar ärenden som har inletts hos myndigheterna inom hembygdsområdet. I 13 § föreskrivs mera ingående om samiska parters rätt att på begäran eller utan särskild begäran få ett beslut på samiska. I 20 § föreskrivs om samernas rätt att få en officiell översättning av expeditioner eller andra handlingar som skrivits på finska eller svenska.

2.1.2 Systemet för ändringssökande inom landsbygdsnäringarna

Landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd

Inrättande av landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd och nämndens utveckling till självständig rättskipningsmyndighet

Landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd som är verksam inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde inrättades genom en separat lag (1203/1992) vid ingången av 1993. Samtidigt drogs jordbruksstyrelsen in och landsbygdsnäringarnas regionförvaltning reformerades. I regionförvaltningsreformen slogs landsbygdsdistrikten och fiskeridistrikten samman till landsbygdsnäringsdistrikt och landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd inrättades bland annat för behandlingen av besvär över deras beslut. Tidigare hade motsvarande besvärärenden behandlats i jordbruksstyrelsen först i ett kollegium (under åren 1971—1990) och därefter i en besvärsnämnd som inrättades i anslutning till detta centrala ämbetsverk och var verksam med överdirektören som ordförande.

När riksdagens jord- och skogsbruksutskott behandlade regeringens proposition om landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd (RP 191/1992 rd) ansåg utskottet (JsUB 18/1992) att besvärsnämnden inte till alla delar uppfyllde de krav som i artikel 6 i den europeis-

ka människorättskonventionen (FördrS 19/1990) ställdes för ett opartiskt och oavhängigt rättskipningsorgan. Besvärsnämnden ansågs inte heller till alla delar uppfylla de krav som uppstått inom Europeiska gemenskapen för rätten att få sitt ärende prövat i domstol. Dessa ställningstaganden gällde förslaget endast till den del Finlands internationella förpliktelser gällde sådana ärenden som behandlades i besvärsnämnden och i vilka möjligheterna till fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen saknades.

Ändring i besvärsnämndens ställning i förhållande till jordbruksförvaltningen skedde genom en ändring av lagen om besvärsnämnden (36/1995), som trädde i kraft vid ingången av mars 1995. Då inrättades tjänster i huvudsyssla för ordföranden, vice ordföranden, sekreteraren och föredragandena i nämnden. Ordförandens och vice ordförandens tjänster är tidsbegränsade (mandatperioden fem år). Rättskipningspersonalens oavhängiga ställning gentemot förvaltningen framhövdes också genom en ändring av utnämningförfarandet. För att garantera nämndens oavhängighet förutsattes det inte längre efter 1995 års lagändring att den tredje medlemmen är en tjänsteman vid jord- och skogsbruksministeriet. Efter denna lagändring blev nämnden en självständig rättskipningsmyndighet. Enligt regeringens proposition (RP 238/1994 rd) var det inte meningen att skapa ett organ som står helt utanför förvaltningstjänsterna utan för en minimering av de förvaltningsutgifter nämnden föranleder skulle jord- och skogsbruksministeriet och dess informationstjänstcentral fortfarande biträda nämnden med interna förvaltningstjänster.

En annan mera betydande ändring av lagen om besvärsnämnden gjordes i början av oktober 1998 (lagändring 621/1998). Syftet var att effektivisera besvärsnämndens verksamhetsformer så att besvärsnämndens sekreterare kan vara en av medlemmarna i stället för en sakkunnigmedlem i sektionbehandlingen. Samtidigt ändrades behandlingen av ärendena i besvärsnämnden så att den bättre motsvarar kraven i förvaltningsprocesslagen. Då fastställdes det bland annat att nämnden följer det allmänna förvaltningsprocessförfaran-

	2008	2009	2010	2011	2012
NTM-centralerna, landsbygdsnärings- ärendena	310	289	207	228	137
NTM-centralerna fiske	12	28	15	14	15
Fiskeområden	5	3	1	4	4
Viltcentralen	19	19	13	10	33
Forststyrelsen	2			5	2
Övriga	6	9	10	5	9
Totalt	354	348	246	266	200

Eftersom den materiella lagstiftningen har förändrats mest i stödärenden, beskrivs de tillämpliga stödsystemen mera ingående nedan. Däremot hänvisas i fråga om övriga ärenden som hör till nämndens behörighet till det som anförs i justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2007:1.

Under de tre senaste åren (2010—2012) har landsbygdsnäringsnämnden utfärdat sammanlagt 712 avgöranden som gällt sammanlagt 1 013 överklagade beslut. De största ärendekategorierna av avgjorda ärenden har gällt strukturstöden till jordbruket (bland annat stöd för företagsverksamhet 142 beslut och stöd i anslutning till utvecklingsprojekt 92 beslut), samlat gårdsstöd (71 beslut), kombinationer av stöd för jordbrukare (63 beslut), nationellt husdjursstöd (42 beslut), jaktärenden (61 beslut) och investeringsstöd till fiskerinäringen (25 beslut). Räknet för tre år har den genomsnittliga behandlingstiden varit 6,4 månader. Cirka 72 procent av besluten har varit avgiftsbelagda.

Av ovan nämnda 712 avgöranden har besvär över 523 avgöranden förkastats. Besvärnämnden har i 53 avgöranden godkänt besvär helt eller delvis samt i 58 avgöranden återförvisat ärendet till myndigheten för ny behandling. Antalet processuella avgöranden är 78 (avvisats, förfallit, ärendet överförs).

Landsbygdsnäringsnämndens produktivitet (avgöranden/årsv) var 2010 enligt nämndens avgöranden räknat 28, inklusive överklagade beslut 32. År 2011 var motsvarande siffror 31 och 49 samt 2012 24 och 36. Lönsamheten (euro/avgörande) 2010 var enligt nämndens beslut 2 975, enligt de över-

klagade besluten 2506. År 2011 var motsvarande siffror 2773 och 1736. År 2012 var siffrorna på motsvarande sätt 3535 och 2388.

Besvärnämndens organisation och förfarandet i nämnden

I landsbygdsnäringsnämnden har för en mandattid på fem år utnämnts ett lagskipningsråd som ordförande och för samma tid en vice ordförande samt en sekreterare i huvudsyssla, och behörighetsvillkoret för samtliga tjänster är enligt 2 § 2 mom. och 5 § 1 mom. i lagen om landsbygdsnäringsnämnden juris kandidatexamen. Ordföranden ska dessutom vara förtrogen med domaruppgifter eller förvaltningsprocessen. Republikens president utnämner nämndens ordförande och vice ordförande. Behörigheten att utnämna sekreteraren hör till statsrådet. Besvärnämndens sammansättning är tre medlemmar enligt 2 § 1 mom. och 4 § 1 mom. i lagen om nämnden. Utöver ordföranden och vice ordföranden förutsätts en tredje medlem som alternerar enligt den kategori av ärenden som behandlas och har uppgiften som bisyssla enligt 2 § 3 mom. ha kännedom om de ärenden som behandlas av nämnden. De tredje medlemmarna, samt för dessa ställföreträdare och en ställföreträdare för vice ordföranden förordnas av statsrådet för en mandattid på fem år. Medlemmarna och deras ställföreträdare har samma rätt att kvarstå i tjänsten som domare enligt 103 § i grundlagen.

Ärendena avgörs på fördragning av fördragande enligt 4 § 1 mom. i lagen om be-

svärnsämnden. Dessutom är besvärnsämndens sekreterare närvarande vid nämndens sammanträden. I besvärnsämnden inrättades genom en lagändring 1995 tjänster i huvudsyssla även för föredragande och nämndens kontorspersonal. Besvärnsämnden kan även ha föredragande i bisyssla.

I praktiken har besvärnsämnden haft mellan fyra och sju föredragande, mellan en och fyra föredragande i bisyssla och två som hör till kontorspersonalen. För tjänsten som föredragande krävs enligt 2 § 4 mom. inte juris kandidatexamen, utan någon annan lämplig högre högskoleexamen är också möjlig.

Nämndens föredragande i huvud- och bisyssla utnämns enligt 3 § 2 mom. i lagen om besvärnsämnden av besvärnsämnden. Besvärnsämndens ordförande förordnar enligt 5 § 1 och 2 mom. en ställföreträdare för sekreteraren och utnämner den övriga biträdande personalen. Enligt 2 § 6 mom. i lagen om besvärnsämnden handlar samtliga nämndens medlemmar och föredragande under domaransvar.

En del av ärendena kan med stöd av 2 § 5 mom. i lagen om besvärnsämnden avgöras också i en s.k. sektion, som består av vice ordföranden, sakkunnigmedlemmen eller sekreteraren och ärendets fördragande. Bestämmelser om ärenden som behandlas i en sådan sammansättning ingår i förordningen om besvärnsämnden (141/1995). Den största ärendekategorin av denna typ är besvär i jaktlicensärenden. Utan sakkunnigmedlemmen behandlas endast processuella avgöranden i den s.k. kanslisektionen.

Behandlingen av ett ärende sker vanligen på basis av skriftligt material och i behandlingen iaktas enligt 4 § 3 mom. i lagen om besvärnsämnden i tillämpliga delar förvaltningsprocesslagen. För att reda ut ärendet kan besvärnsämnden förrätta en muntlig behandling eller syn. Besvärnsämnden har en likadan skyldighet som en förvaltningsdomstol att förrätta en muntlig behandling på begäran av en privat part. Muntliga behandlingar har inte förrättats under de tre senaste åren och mycket få begäranden om sådana har gjorts. Den senaste synen förrättades 2009.

För besvärnsämndens beslut tas ut 114 euro i handläggningsavgift (jord- och skogsbruksministeriets förordning om utgifter som tas ut för landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnds prestationer 1067/2012). Handläggningsavgift tas inte ut till exempel om besvärnsämnden ändrar en lägre myndighets beslut till förmån för ändringssökanden. Handläggningsavgift tas inte heller ut bland annat i ärenden som gäller betalningslättningar för krediter, frivillig skuldsanering eller avstående från statens regressanspråk.

Administrativt hör besvärnsämnden till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. I statsbudgeten finns ett eget kapitel för besvärnsämnden, numera tillsammans med veterinärmedicinska skadenämnden som inledde sin verksamhet 2002. Stödtjänster inom ekonomi- och personalförvaltningen för besvärnsämnden produceras av servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet). Besvärnsämnden hör till samma avtal som jord- och skogsbruksministeriet. Likaså tillämpas i nämnden tillsammans med ministeriet samma preciserande tjänstekollektivavtal om införandet av ett nytt lönesystem, dock så att nämnden har sin egen bedömnings- och utvecklingsgrupp.

Fortsatt ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen

Ändringssökande i beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd hos högsta förvaltningsdomstolen grundar sig i en del ärenden på besvärstillståndssystemet.

Enligt 7 § i lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd kan ändring i nämndens beslut sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som anges i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat bestäms någon annanstans i lag. Ärenden som inte berörs av några begränsningar för anförande av besvär är fiske- och jaktärenden, återkrav av stöd för landsbygdsnäringsarnas och avbrytande av utbetalningen av stöd samt vissa andra specialfall. Ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen i andra ärenden som gäller stödsystemen för jordbruket (be-

viljande av stöd för landsbygdsnäringarna, utbetalningen av stöden) dvs. i praktiken största delen av besvärsnämndens beslut kräver besvärstillstånd.

I speciallagar om stöden, såsom lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) och lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringar (1336/1992, sedermera upphävd genom lagen om verkställighet av jordbruksstöd 192/2013), föreskrevs tidigare även om grunderna för besvärstillstånd. I mångformiga praktiska rättskipningssituationer var förhållandet mellan de två ovan avsedda besvärstillståndsbestämmelserna inte alltid så klart. Dessutom företrädde de gamla bestämmelserna om ändringssökande i lagarna ett äldre lagstiftningssätt, där den allmänna bestämmelsen om besvärstillståndsgrunder i 13 § i förvaltningsprocesslagen (698/2005) inte ännu hade beaktats. Sedermera har grunderna för besvärstillstånd som skrivits in i nämnda speciallagar genom lagändringar ersatts med grunderna för besvärstillstånd i förvaltningsprocesslagen.

Särskilda bestämmelser om besvärstillståndsgrunder finns fortfarande i 63 § 3 mom. i skoltlagen och i 27 § 2 mom. i lagen om stödande av grundtorrläggning.

I högsta förvaltningsdomstolen avgjordes 33 sådana ärenden 2010 där det överklagade beslutet hade fattats av landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd. Motsvarande siffra 2011 var 43 ärenden. År 2012 avgjordes 27 sådana ärenden i högsta förvaltningsdomstolen.

Stödsystemet i huvuddrag

De så kallade jordbrukarstöden kan delas in i tre delar, dvs. direktstöd som helfinansieras av Europeiska unionen, stöd enligt landsbygdsens utvecklingsprogram som delfinansieras av Europeiska unionen samt nationellt finansierade stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen.

Bestämmelser om direktstöd som helfinansieras av Europeiska unionen ingår för närvarande i *lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013)* som trädde i kraft den 19 mars 2013 och genom vil-

ken den tidigare lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd(557/2005) upphävdes.

Systemet med samlat gårdsstöd infördes i Finland vid ingången av 2005. Bestämmelser om systemet med gårdsstöd och direktstöd ingår i Europeiska unionen i rådets förordning (EG) nr 73/2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitikerna och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 247/2006 och (EG) nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003 och i kommissionens förordningar om dess verkställighet. Med stöd av lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket kan jordbrukarna förutom gårdsstöd beviljas bidrag för mjölkkor och nötkreatur, bidrag för proteingrödor och oljev växter, bidrag för stärkelsepotatis, kvalitetsbidrag för slaktlamm, tackbidrag samt stöd för jordbruksrådgivning.

Bestämmelser om Europeiska unionens delfinansierade stöd enligt landsbygdsens utvecklingsprogram ingår i *lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdsens tillstånd (1440/2006)* som trädde i kraft den 1 januari 2007. I lagen föreskrivs centraliserat om två sakhelheter och stöd (förbättrande av miljöns och landsbygdsens tillstånd) som ingår i riktlinjerna i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (landsbygdsfonden). Med stöd av lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdsens tillstånd kan beviljas kompensationsbidrag i bergsområden och stöd i områden där det finns andra svårigheter (kompensationsbidrag), stöd för miljövänligt jordbruk, stöd för djurens välbefinnande (stöd för djurens välbefinnande) samt stöd för icke-produktiva investeringar.

Bestämmelser om nationellt finansierade stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen ingår i *lagen om nationella stöd till jordbruket*

och trädgårdsodlingen (1559/2001) som trädde i kraft den 1 januari 2002. Grundstrukturen i systemet med nationella stöd till jordbruket utformades i Finlands förhandlingar om anslutning till Europeiska unionen. Då avtalades om det stöd för övergångsperioden som betalades under åren 1995—1999 i hela landet och det långsiktiga nordliga stödet i Mellersta och Norra Finland (stödområdena C) med stöd av artikel 142. Dessutom avtalades om möjligheten att betala stöd för kvarstående allvarliga svårigheter med stöd av artikel 141 i anslutningsfördraget. Stöd som bygger på artikel 141 har i södra Finland betalats på stödområdena A och B.

Med stöd av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen kan som nationellt stöd beviljas nationellt stöd till södra Finland för husdjursskötsel, växtproduktion, växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter samt som kompensation för strukturförändringar inom svin- och fjäderfåhushållningen. Nordligt stöd kan beviljas för växtproduktion, husdjursskötsel, växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter, lagring av skogsbär och svamp, renhushållning och som annat nordligt stöd, som transportbidrag för mjölk och kött samt som kompensation för strukturförändringar inom svin- och fjäderfåhushållningen. Dessutom kan nationella tilläggsdelar beviljas till kompensationsbidraget.

Delfinansierat av Europeiska unionen beviljas även stöd för landsbygdsutveckling och förbättrande av jordbrukets struktur som ingår i det ovan nämnda utvecklingsprogrammet för landsbygden. Bestämmelser om stöd för företag och utvecklingsprojekt ingår i *lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006)*, med stöd av vilken företag beviljas startstöd för företagsverksamhet för avlöning av arbetstagare i början av företagsverksamheten, investeringsstöd för nödvändiga investeringar i företagsverksamheten och utvecklingsstöd för att öka företagets kunnande och produktutveckling. I utvecklingsprojekt är åter stödmottagaren i allmänhet en offentligrättslig organisation, såsom ett forskningsinstitut. Den typiska stödmottagaren i utbildningsprojekt är en yrkeshögskola eller en rådgivningsorganisation eller ett

samfund som främjar den lokala utvecklingen i allmännyttiga investeringar. Utvecklingsverksamheten kan även förverkligas genom lokala verksamhetsgrupper och då väljer verksamhetsgruppen vilka projekt som ska stödjas.

Med stöd av *lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007)* kan stöd beviljas både i fråga om stöden i landsbygdsprogrammet som delvis finansierade av Europeiska unionen och helt av nationella medel. Stödet kan vara ett investeringsstöd som beviljas i huvudsak för produktionsbyggnader på husdjursgårdar samt för tork- och värme-centralinvesteringar på växtodlingslägenheter. Även investeringar inom växthusproduktion är stödberättigande. Med stöd av lagen kan dessutom med delfinansiering från Europeiska unionen beviljas startstöd till unga jordbrukare.

I *lagen om finansiering av landsbygdsnärningar* ingår både bostadsfinansiering, stöd för bevarande av gårdsbruksenheters traditionella miljö, vattendragsåtgärder som statligt arbete och frivillig skuldsanering på gårdsbruksenheter. I praktiken är det endast bostadsfinansiering i form av räntestöd som i dagens läge mera beviljas för byggande, utvidgning och ombyggnad av gårdsbruksenheters bostadsbyggnader.

Lagen om finansiering av renhushållning och naturnärningar (45/2000) innehåller samma slags bestämmelser om stöd för företagsverksamhet och utvecklingsprojekt som lagen om stöd för utveckling av landsbygden. I praktiken beviljas inte dessa stöd med stöd av finansieringslagen utan med stöd av sistnämnda lag. Däremot tillämpas fortfarande finansieringslagens bestämmelser om stöd för renhushållningens och naturnärningarnas produktiva investeringar och om bostadsfinansiering, startstöd till unga jordbrukare, frivillig skuldsanering, stöd för renbeteslagens investeringar samt om särskilda förmåner på mark som Forststyrelsen har i sin besittning. Lagen upphävs, då *lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar (986/2011)* träder i kraft. Sistnämnda lag innehåller samma stödobjekt med undantag för företags- och projektstöd.

Nämndens största ärendekategorier – stöd- ärenden

De största ärendekategorierna i landsbygdsnäringsnämndens besvärskategori består av olika stödärenden inom Europeiska unionen eller stödärenden för jordbruket och landsbygden som baserar sig på de nationella systemen.

I verkställigheten av samtliga egentliga inkomststöd tillämpas *lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013)* och *lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010)*. Under åren 2000—2006 berördes olika slags strukturpolitisk finansiering av landsbygdsnäringsnämnden av *lagen om finansiering av landsbygdsnäringsnämnder (329/1999)* som fortfarande tillämpas på beslut om ändring, återkrav eller indragning av bidrag och lån som beviljats med stöd av *lagen* samt främst på beviljande av bostadsfinansiering. I huvudsak har *lagen* ersatts med *lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006)* och *lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007)*.

Alla dessa lagar är problematiska på grund av sitt omfattande tillämpningsområde eftersom procedurbestämmelserna i lagarna i någon mån avviker från varandra. Problemen i lagstiftningshelheten ökar av att sedan EESkedet har den nationella regleringen av EU-stöd i stor utsträckning byggt på bestämmelser på förordningsnivå. Gemenskapens bestämmelser på förordningsnivå gällande EU-stöden är åter inte till alla delar så exakta att de ska kunna tillämpas utan kompletterande nationell reglering. I EU-förordningar förutsätts uttryckligen även kompletterande nationell reglering.

Under programperioden 2007—2013 har stödssystemet för jordbruket och landsbygden i Finland i fråga om inkomststöden (stöd för jordbruket och trädgårdsodlingen) byggt på systemet med gårdsstöd och de därmed jämförbara miljöstöden för jordbruket och kompensationsbidragen samt stödssystemen för landsbygdens utvecklingsstöd och strukturstöd till jordbruket, i vilka även ingår strukturstöd för renhushållningen.

Ett särskilt drag i strukturstödssystemen för i synnerhet jordbruket och renhushållningen

är också användningen av understödda lån så att lånetiderna i synnerhet i lån enligt tidigare lagstiftning har varit mycket långa. Då sådana lånebeslut fattas och eventuellt överklagas, måste man fortfarande tillämpa lagstiftning som är äldre än *lagen om finansiering av landsbygdsnäringsnämnder (1295/1990)* och *lagen om gårdsbruksenheter (188/1977)* och förordningar och andra normer som utfärdats med stöd av dessa lagar.

Stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I Europeiska unionen hör stödpolitiken för jordbruket till Europeiska unionens exklusiva behörighet. Målen för den gemensamma jordbrukspolitikens definieras i artikel 39 i fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt, enligt vilken man vid utformningen av åtgärder ska ta hänsyn till strukturella och naturbetingade olikheter mellan olika jordbruksregioner. De ursprungliga målen för den gemensamma jordbrukspolitikens har kompletterats och preciserats flera gånger. Den största principiella ändringen gjordes i Luxemburg 2003 då gårdsstödsreformen bröt stödets förbindelse med produktionen, och man i unionen införde s.k. kompletterande villkor som förutsättning för direkt stöd.

Grunden för Finlands stödssystem för jordbruket och trädgårdsodlingen utgörs av stödformer som överensstämmer med den gemensamma jordbrukspolitikens. De viktigaste av dem är direktstöden som finansieras helt av EU (s.k. CAP-stöd) samt kompensationsbidraget (LFA-stödet) och jordbrukets miljöstöd som delfinansieras av EU och hör till det övergripande programmet för landsbygdsutvecklingen. Enligt besluten i Europeiska gemenskapens Agenda 2000 betalades direktstödet som s.k. inkomststöd, dvs. stöden betalades på grundval av produktionsresurser per hektar, djur/djurenhet eller producerad mängd och syftet var i första hand att ersätta inkomstbortfall till följd av nedgången i de administrativa priserna. Huvudlinjen i Europeiska gemenskapens jordbrukspolitiska reform 2003 var ändå att frikoppla direktstöden från produktionen och att allt mer ägna uppmärksamhet åt en allmän utveckling

av landsbygden. Till följd av detta beslöts det att i fråga om stöden för åkergrödor och djur övergå till ett system med samlat gårdsstöd i vilket stöden betalas till gårdarna på basis av s.k. stödrättigheter. Kopplat till produktionen betalas fortfarande bland annat bidrag för mjölkkor och nötkreatur samt tackbidrag.

Reformen av gårdsstödssystemet sattes i Finland i kraft vid ingången av 2006 genom *lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005)* som sedermera upphävts genom *lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013)*. Systemet med samlat gårdsstödtillämpas i Finland utifrån en s.k. blandmodell, dvs. utöver det enhetliga stöd som beräknats för alla stödberättigande hektar betalas en eventuell gårdsspecifik tilläggsdel. Utöver de vanliga stödrättigheterna kan även särskilda stödrättigheter och trädesrättigheter som innehåller ett trädeskrav utformas för jordbrukarna.

Även miljöstödet och kompensationsbidraget för jordbruket som delfinansieras av gemenskapen och ingår i det övergripande programmet för landsbygdsutveckling och genomförs som en del av gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och som utvecklingsåtgärd för landsbygden kan jämföras med de egentliga inkomststöden. Med *miljöstödet* ersätts jordbrukarna för kostnader och inkomstbortfall som föranleds av miljöskydds- och landskapsvårdsåtgärder. Det allmänna syftet med *kompensationsbidraget* är att ersätta de kostnader som uppstår av landets nordliga läge, dvs. den korta växtperioden och låga temperaturen samt kostnader som uppstår på grund av ett litet befolkningsunderlag i ett glest bebyggt land.

Under programperioden 2007—2013 ingår kompensationsbidraget och miljöstöden för jordbruket i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. Kompensationsbidragen och miljöstöden för jordbruket verkställdes tillsammans med stöd som främjar djurens välbefinnande och icke-produktiva investeringar under programperioden 2007—2013 genom *lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006)*.

Huvudformerna för stöden i det nationella inkomststödssystemet som kompletterar gemenskapsstöden är det nationella stödet i södra Finland (stöd för allvarliga svårigheter) och det nordliga stödet som betalas i mellersta och norra Finland, miljöstödet nationella tilläggsdel och kompensationsbidragets nationella tilläggsdel. Utöver dessa betalas även andra nationella stöd, till exempel för växtodling och husdjursproduktion.

De nationella stöden som är i bruk i Finland baserar sig på de specialarrangemang för jordbruket som avtalats i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska gemenskapen (artiklarna 141 och 142 i anslutningsfördraget) eller de allmänna bestämmelserna om statligt understöd som nämns i grundfördraget. Dessa nationella stöd för jordbruket och trädgårdsodlingen beviljas med stöd av *lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001)* i huvudsak till jordbruks- och trädgårdsproducenter. I vissa fall kan stöd beviljas även andra, såsom till exempel transportbidrag för mjölk till mejerier.

Företagsstöden och de regionala utvecklingsstöden i utvecklingsprogrammet för landsbygden

Med hjälp av Europeiska unionens region- och strukturpolitik vill man enligt artikel 174 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt minska utvecklingskillnaderna mellan de olika regionerna och medlemsstaterna i Europeiska unionen samt främja den ekonomiska och samhälleliga sammanhållningen.

Som landsbygdsutveckling betraktas framför allt verksamhet som syftar till att utveckla näringsverksamheten på landsbygden, förbättra gårdsbrukets konkurrenskraft, främja hållbart nyttjande av förnybara naturresurser på landsbygden och förbättra boendemiljön på landsbygden. Åtgärder som mera allmänt hänför sig till utvecklingen av landsbygden genomförs med fleråriga program. En del av programmen finansieras av gemenskapen och en del finansieras åter med nationella medel.

Under programperioden 2000—2006 finansierades utvecklingsåtgärder på landsbygden genom sex program. Nationellt tillämpades *lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999)* på förvaltningen av fondernas medel. Specialbestämmelser om användningen av medel och skötseln av myndighetsuppgifter i anslutning till dem liksom om ändringssökande finns i *lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999)*. Närmare bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för beviljande av stödet samt det förfarande som ska iakttas vid beviljandet och betalningen av stödet ingick i *statsrådets förordning om utveckling av landsbygden (609/2000)* samt i jord- och skogsbruksministeriets förordningar om styrning av stödet och det förfarande som ska iakttas vid beviljande av stöden.

Under programperioden 2007—2013 har regionala utvecklingsåtgärder och företagsstöd för landsbygden genom programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland finansierats ur en fond, *Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling*. Landsbygdens utveckling finansieras dock även ur andra av gemenskapens fonder och medlemsstaterna har fortfarande möjlighet att helt nationellt finansiera sina egna program och stödsystem inom ramen för statsbidragsreglerna. Bestämmelser om företags- och projektstöd som beviljas för utvecklandet av näringsverksamheten på landsbygden och trivseln för invånarna på landsbygden ingår i *lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006)*. Med stöd av lagen har utfärdats *statsrådets förordningar om stödjande av företagsverksamhet på landsbygden (632/2007)* och *om stödjande av projektverksamhet på landsbygden (829/2007)*. En separat lag (532/2006) och statsrådets förordning (634/2007) har utfärdats om den nationella förvaltningen av dessa stöd. Avsikten är att lagar och förordningar som getts med stöd av dem ska reformeras för den nya programperiod som börjar 2014.

Bestämmelser om skoltbefolkningen och utvecklandet av skoltområdet ingår i *skoltlagen (253/1995)* och förordningar som getts med stöd av den.

Strukturstöd till jordbruket samt renhushållningen och naturnäringsarna

Strukturstöden till jordbruket, dvs. investeringsstöd, startstöd till unga jordbrukare och avträdelsestöd som ska verkställas som en del av pensionsystemet är i en central ställning när lantbruksnäringarnas struktur utvecklas. Startstödet till unga jordbrukare underlättar den ekonomiska situationen under den första tiden för unga jordbrukare som inleder jordbruk. Med investeringsstöden för jordbruket strävar man efter att utveckla jordbrukets struktur genom att öka företagsstorleken.

Strukturstöd som delvis finansieras av EU har under programperioden 2007—2013 beviljats som startstöd samt för investeringar på gårdsbruksenheterna i mjölkboskaps- och nötkreatursskötsel, svin- och fjäderfähusållning samt växthusproduktion. Till övriga delar har strukturstödet finansierats nationellt. Det nationella investeringsstödet för gårdsbruk består av ett s.k. stöd för allvarliga svårigheter och ett annat nationellt investeringsstöd enligt artikel 141 i anslutningsfördraget.

Under programperioden 2000—2006 ingick bestämmelserna om strukturstöd till jordbruket i *lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999)* och förordningar som getts med stöd av den. Under programperioden 2007—2013 föreskrivs om startstöd till unga jordbrukare och investeringsstöd i *lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007)* och i statsrådets förordning (299/2008) som getts med stöd av lagen. Bestämmelser om föremål för investeringsstödet och stödets belopp föreskrivs dessutom genom en årlig förordning av statsrådet.

Genom systemet med avträdelsestöd tryggas försörjningen för jordbrukare som upphör med jordbruket eller renhushållningen före den egentliga pensionsåldern. Bestämmelser om avträdelsestöd ingår i *lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006)* och statsrådets förordning (26/2007) som getts med stöd av den.

Bestämmelser om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar ingår i *lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar (45/2000)* och förordningar som getts

med stöd av den. Naturnärings är jordbruk, bärplockning, jakt och fiske i liten skala på ett naturnäringsområde. Lagen har reformerats genom *lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings (986/2011)*, som enligt planerna ska sättas i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, då Europeiska kommissionen har godkänt anmälningarna av statligt stöd som gäller det förnyade stödsystemet. Med stöd av *lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011)* kan skador som föranleds av exceptionella katastrofer ersättas sedan lagen har trätt i kraft och en förordning av statsrådet om saken har getts med stöd av den.

Stöd för fiskerinäringen

För utvecklande av fiskerinäringen har under programperioden 2007—2013 från unionen fått medel ur Europeiska fiskerifonden. I programförvaltningen har tillämpats *lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006)*. Stöden har beviljats i enlighet med verksamhetsprogrammet för Finlands fiskerinäring. Åland har haft en egen del i verksamhetsprogrammet för Finlands fiskerinäring och beviljandet av stöd ingår i landskapets behörighet.

Under programperioden 2014—2020 finansieras fiskerinäringen ur Europeiska havs- och fiskerifonden. Kommissionen lade den 2 december 2011 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden (KOM(2011) 804 slutlig). Avsikten är att förordningen ska träda i kraft den 1 januari 2014 om den godkänns under 2013. Förordningen torde komma att möjliggöra beviljandet av stöd för företags- och infrastrukturinvesteringar samt förbättrande av verksamhetsbetingelserna för fiskerinäringen och utvecklingsprojekt som syftar till att minska miljökonsekvenserna. Det föreslås att också övervakningen av iakttagandet av den gemensamma fiskepolitiken, programmet för insamlingen av fiskerinäringsuppgifter och finansieringen av en integrerad havspolitik tas med i fondens tillämpningsområde. En ny

nationell lagstiftning bereds som bäst om den nationella förvaltningen av fonden.

Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

Kommissionen offentliggjorde den 12 oktober 2011 sina lagstiftningsförslag till en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken. I reformpaketet ingick kommissionens förslag angående direktstöden, den gemensamma organisationen av marknaden, utvecklandet av landsbygden och horisontella frågor.

Förhandlingarna om innehållet i den gemensamma jordbrukspolitiken fortsatte efter att Europarådet den 8 februari 2013 beslutade om de finansiella ramarna för 2014 - 2020.

Kommissionens förslag behandlas genom ordinarie lagstiftningsförfarande mellan rådet och Europaparlamentet. När det gäller förslagen har man uppnått ett politiskt samförstånd. Trepartsförhandlingarna i juni 2013 lämnade dock vissa frågor som rör de finansiella ramarna öppna, t.ex. stödets degressivitet. Förhandlingarna om dessa fortsätter hösten 2013. Målet är att reformerna godkänns före slutet av år 2013.

Eftersom planen för beredningen av reformerna har dragit ut på tiden jämfört med den ursprungliga, har kommissionen lagt fram ett förslag till rådets och Europaparlamentets förordning om arrangemangen under övergångsperioden för 2014. En del av reformen träder således i kraft den 1 januari 2014 och en del först den 1 januari 2015 (bl.a. direktstöden, stödet för ogynnsamma områden och miljöersättningen, ändringarna i de kompletterande villkoren). Dessutom föreskrivs senare genom kommissionens genomföranderegler med stöd av den regleringsmakt som delegerats till kommissionen om arrangemangen under övergångsperioden.

2.1.3 Verksamheten vid Tavastehus förvaltningsdomstol

Domkretsen för Tavastehus förvaltningsdomstol bildas av landskapen Egentliga Tavastland, Birkaland och Mellersta Finland. Hos Tavastehus förvaltningsdomstol söks

dessutom ändring genom besvär över vissa sådana myndigheters beslut vars verksamhetsområde sträcker sig utanför förvaltningsdomstolens egentliga domkrets. Sådana är till exempel Södra Finlands regionförvaltningsverk och Västra Finlands brottspåföljdsregion. I Tavastehus förvaltningsdomstol ska således avgöras till exempel besvär över utskänkningstillstånd för restauranger i Helsingfors och förvaltningsbeslut angående fångar som fattats i Åbo fängelse.

Tavastehus förvaltningsdomstol ligger i Tavastehus. Förvaltningsdomstolen har en permanent sammanträdesplats i Jyväskylä för muntliga förhandlingar.

Domkretsen för Tavastehus förvaltningsdomstol har det näst största invånarantalet i landet. Inom domkretsen fanns över 940 000 invånare i slutet av 2011.

Antalet ärenden som 2012 inleddes i Tavastehus förvaltningsdomstol var 2 859. År 2011 inleddes på motsvarande sätt 2 844 ärenden och 2010 inleddes 2 943 ärenden. Antalet avgjorda ärenden 2012 var 2 784 och 2011 på motsvarande vis 2 924 ärenden. År 2010 avgjordes sammanlagt 2 970 ärenden av Tavastehus förvaltningsdomstol. Den genomsnittliga behandlingstiden för ärendena var 7,9 månader 2012. Den genomsnittliga behandlingstiden var ett år tidigare 8,0 månader och två år tidigare 7,7 månader. Det har inte förekommit stora variationer i den genomsnittliga behandlingstiden, liksom inte heller i antalet mål.

De avgjorda ärendena vid Tavastehus förvaltningsdomstol har enligt huvudgrupp av ärenden varit följande:

Huvudgrupper av ärenden	Avgörandeår		
	2010	2011	2012
Statsrätt och allmän förvaltning	361	312	235
Självstyrelse	201	124	134
Utlänningsärenden	87	144	154
Byggande	248	221	269
Miljöärenden	113	59	98
Social- och hälsovård	1 052	950	1 064
Ekonomisk verksamhet	534	559	394
Skatter	353	548	428
Övriga ärenden	21	7	8
Totalt	2 970	2 924	2 784

Antalet beslut på svenska under de tre senaste åren: 2012 - 2, 2011 - 4, 2010 - 1.

Slutresultatet av avgörandena har under de tre senaste åren fördelat sig som följer:

	2012	2011	2010
Ingen förändring	56,0 %	56,3 %	56,3 %
Ändrat	13,6 %	14,1 %	14,2 %
Återförvisats	1,5 %	1,2 %	2,0 %
Ansökan godkänd	12,9 %	12,7 %	14,7 %
Ansökan förkastad	1,3 %	0,9 %	1,1 %
Överförs till annan myndighet	1,5 %	2,5 %	1,2 %
Inte prövad eller förfallen	13,3 %	11,9 %	10,5 %

År 2012 förrättades muntliga förhandlingar eller syner i sammanlagt 86 ärenden (motsvarande siffror under de två föregående åren 69

och 59). Största delen av dessa var muntliga förhandlingar.

Personalstyrkan vid Tavastehus förvaltningsdomstol (årsv) var åren 2012 och 2011 49,6, år 2010 var den 52,1 årsverken. Ledamöter är överdomaren och 22 förvaltningsrättsdomare. I uppgifter för beredning och förredragning av rättskipningsärenden verkar 12 förvaltningsrättssekreterare och två notarier. I förvaltningsdomstolens kontor arbetar dessutom förvaltningschefen, en informatiker, två avdelningssekreterare och tio byråsekreterare. I vissa social- och hälsovårdsärenden deltar förutom förvaltningsdomstolens lagfarna ledamöter och fördragande dessutom en sakkunnigledamot som förordnats av statsrådet i behandlingen av ärendet. Rättskipningspersonalen uppfyller behörighetsvillkoren för kunskaperna i svenska enligt lagen om utnämning av domare och lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda.

Produktiviteten (avgöranden/årsv) var 56 (2011:59, 2010:57). Lönsamheten (euro/avgörande) var 1439, år 2011 var den 1 334 och 2010 var den 1 326.

Efter de överföringar av ärendekategorier som föreslås i detta betänkande blir Tavastehus förvaltningsdomstol en delvis tvåspråkig domstol, eftersom domstolens behörighet blir delvis riksomfattande.

2.2 Ändringssökande i ärenden som gäller stöd för landsbygdsnärningar i Sverige

I denna proposition granskas endast Sverige när det är fråga om utlandet. Domstolssystemets allmänna strukturer på andra ställen i Europa skiljer sig så pass mycket från motsvarande strukturer i Finland att det inte är ändamålsenligt att göra en jämförelse med systemen i andra länder.

I Sverige behandlar kommunala myndigheter inte alls ärenden som gäller stöd för landsbygdsnärningar. Förvaltningsbeslut i första instans fattas i Sverige med vissa undantag i länsstyrelserna som är 21 i landet. Ändring i länsstyrelsens beslut kan sökas hos Jordbruksverket som ligger i Jönköping. Jordbruksverket är ett centralt ämbetsverk som behandlar jordbruksärenden, och dess verksamhetsområde är hela Sverige. I vissa

fall, t.ex. i ärenden som gäller stödrättigheter enligt systemet med samlat gårdsstöd och bekräftande av referenskvantiteter, fattas beslutet i första instans av Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut kan med stöd av Sveriges förvaltningslag (SFS1986:223) överklagas hos förvaltningsdomstolen. Om beslutet i första instans fattats av länsstyrelsen, bestäms den behöriga förvaltningsrätten enligt var denna länsstyrelse är belägen. I det fall att det första beslutet har fattats av Jordbruksverket, anförs besvären hos förvaltningsrätten på den ort där Jordbruksverket ligger, dvs. hos förvaltningsrätten i Jönköping som finns på samma ort och vidare med prövningstillstånd hos kammarrätten som också finns i Jönköping. Förvaltningsdomstol i högsta instans är i enlighet med Sveriges regeringsform (SFS 2010:1408) Högsta förvaltningsdomstolen. Närmare bestämmelser om förvaltningsdomstolar finns i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar (SFS 1971:289)

I Sverige innehåller ett beslut om återkrav som fattats av en förvaltningsmyndighet inte samtidigt en verkställbar utsökningsgrund. För att ett förvaltningsbeslut ska vara verkställbart förutsätts en särskild bestämmelse om detta. I fråga om direkta inkomststöd har bestämmelser om utsökningsbarhet för beslut om återkrav tidigare ingått i 1 kap. 20 § i förordningen om EU:s direktstöd för jordbrukare (SFS 2004:760), men bestämmelsen har sedermera upphävts (SFS 2009:1520). Om stödet inte kan återkrävas med hjälp av betalningsuppmaningar eller indrivningsföretag, kan stödmyndigheten ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Beslut i ärenden som gäller betalningsföreläggande är en utsökningsgrund enligt Sveriges utsökningsbalk (3 kap. 1 § 8 punkten utsökningsbalken). Ändring i Kronofogdemyndighetens beslut söks hos tingsrätten. På grund av dessa omständigheter i anslutning till verkställigheten av beslut är det således möjligt att ärenden som gäller jordbruksstöd behandlas i båda domstolslinjerna.

I det svenska systemet för ändringssökande i förvaltningsärenden finns inga organ som motsvarar omprövningssystemen av nämnd-

typ i den finländska förvaltningen, utan det är förvaltningsrätterna (12 st.) som sköter dessa uppgifter som första domstolsinstans. Dessutom är förvaltningsrätterna beslutsfattare i första instans, till exempel i ärenden som gäller omhändertagande av barn. Detta syns naturligtvis i antalet ärenden som kommer in till förvaltningsrätterna. De varierade mellan cirka 119 000 och 131 000 under åren 2007—2011 (Domstolsverket: Domstolsstatistik 2011).

Sammansättningen i förvaltningsrätterna är vanligen en lagfaren ledamot och tre nämndemän. En stor del av ärendena avgörs också i en sammansättning med en domare. Förfarandet i förvaltningsrätten är i regel skriftligt men det hålls mycket muntliga förhandlingar. Till exempel i mentalvårdsärenden hålls muntlig förhandling alltid om det inte är uppenbart onödigt. Enligt 9 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (SFS 2009:783) hålls muntlig förhandling, om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen ej är obehövlig och ej heller särskilda skäl talar mot det.

Det finns fyra kammarrätter i Sverige. Domför sammansättning i kammarrätten är i allmänhet tre lagfarna ledamöter. Handläggningen är som regel skriftlig. Muntlig förhandling kan förekomma som komplement till den skriftliga handläggningen. Som kollegiala fullföljdsdomstolar kan kammarrätterna beträffande sin organisation och sitt system för beslutsfattande jämföras med förvaltningsdomstolarna i Finland. Den största skillnaden är att i de flesta ärendekategorier krävs ett prövningstillstånd redan hos kammarrätten. I kammarrätten kan prövningstillstånd förutom på prejudikatgrund beviljas, om det finns skäl att ändra förvaltningsrättens beslut eller ärendet av andra skäl bör prövas. Beslutet om prövningstillstånd fattas i en sammansättning med två domare.

Antalet ärenden som kommer in till kammarrätten varierade mellan 29 400 och 36 800 under åren 2007—2011 (Domstolsverket: Domstolsstatistik 2011). I Finland var antalet inkomna ärenden i förvaltningsdomstolarna lägre under motsvarande tid och variationsbredden något mellan knappa 20 000 och cirka 24 000 ärenden. För besvär hos

Högsta förvaltningsdomstolen behövs prövningstillstånd, som i allmänhet beviljas enbart på prejudikatgrund. I praktiken förblir kammarrätten den högsta rättsinstansen i de flesta fall. I Sveriges högsta förvaltningsdomstol avgörs ärendena i en sammansättning med fem ledamöter. Prövningstillståndsärenden kan avgöras genom beslut av en ledamot.

Besvärstiden är i olika faser tre veckor. En central nationell bestämmelse i ärenden som gäller stöd för gårdsbruket är förordningen om EG:s direktstöd för jordbrukare (förordning 2004:760 om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m) som trädde i kraft vid ingången av 2005.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Landsbygdsnäringsärenden och förvaltningsdomstolarna

I alla ärenden som hör till landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnds behörighet tillämpas samma allmänna bestämmelser om förvaltningsprocessen som i förvaltningsdomstolarna. Samma bestämmelser gäller också till exempel ersättning för rättegångskostnader. De ärenden som behandlas skiljer sig inte heller i fråga om den materiella lagstiftningen markant från varandra, utan även till exempel miljölagstiftningen kan ha betydelse i ärenden som hör till nämndens behörighet. Det är viktigt att känna till förvaltningsdomstolens allmänna principer samt till exempel tillämpningsförfarandet för de grundläggande och mänskliga rättigheterna och att de tillämpas konsekvent såväl i förvaltningsdomstolarna som även i besvärsnämnden.

Stödsystemen för jordbruket och landsbygden utgör en föränderlig helhet i flera plan. Att avgöra olika stödbesvär förutsätter en bred kännedom om unionens jordbruksrättsakter och förtrogenhet med de föränderliga stödrättsakterna i unionsrätten och de kompletterande nationella rättsakterna. För att säkra en rätt tolkning bör den som fattar beslut känna till rättspraxis i unionens domstol och nationell tillämpningspraxis. Kravet på ett enhetligt innehåll i besluten har framhävts i synnerhet i stödärenden. En oenhetlig prax-

is skadar ett effektivt förverkligande av unionsrätten och har en skadlig inverkan på konkurrensläget mellan näringsidkare.

En EU-koppling som ansluter sig till stödsystemen för landsbygdsnäringsar är inte ett hinder för en överföring av ärenden till förvaltningsdomstolarna. I förvaltningsdomstolarna behandlas och avgörs flera olika ärendekategorier som har motsvarande koppling till unionsrätten, till exempel skatte-, tull- och miljöärenden. År 2012 fattade förvaltningsdomstolarna cirka 4 800 avgöranden i dessa ärendekategorier.

I förvaltningsdomstolarna avgörs även besvär som i fråga om innehåll, rättsproblem och delvis även tillämpliga bestämmelser jämföras med de ansökningar om stödändringar som behandlas i besvärsnämnden. Dessa är i synnerhet ändringssökande som gäller tillämpningen av andra än strukturfondsstöden inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (*strukturfondslagen 1401/2006*, *lagen om utveckling av regionerna (1651/2009)* samt statsunderstöd (*statsunderstödslagen 688/2001*) och *lagen om tillämpning av finansieringen av ett hållbart skogsbruk (544/2007)*). Till förvaltningsdomstolarnas behörighet hör att avgöra även besvär enligt *lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (1336/2006)*.

I förvaltningsdomstolarna behandlas också flera ärendekategorier som jämföras med andra ärenden som behandlas av besvärsnämnden. Sådana ärendekategorier inom jord- och skogsbruket i förvaltningsdomstolarna är till exempel avbytarservice (*lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare 1231/1996*), skogsbruk (*skogslagen 1093/1996* och *lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk 544/2007*), djurskydd (*djurskyddslagen 247/1996*) eller vid Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar även renskötsel (*renskötsellagen 848/1990*). Ändring i besvär enligt *lagen om skydd för växters sundhet (702/2003)* söks hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd, förvaltningsdomstolen är åter besvärinstans i ärenden som gäller insekt- och svampskador i skog(lag 263/1991). Enligt *lagen om gödsel-fabrikat (539/2006)* söks ändring genom be-

svär hos besvärsnämnden, enligt den i fråga om innehåll jämförbara *foderlagen (86/2008)* dock hos förvaltningsdomstolen. Även lantbruksbeskattningen, ärenden som gäller bygglov för gårdsbruksenheter och miljötillståndsärenden har en nära koppling till landsbygdsnäringsarna.

Processmedlen i landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd täcker endast behandlingen av besvär och processuella klagomål över förvaltningsbeslut. Om en förvaltningsmyndighet i ett landsbygdsnäringsärende påför en skyldighet i en situation där dess behörighet är bristfälligt reglerad, är det enda rättsmedlet att väcka talan om återvinning av obehörig vinst mot beslutet som förvaltningstvisteförfarande i förvaltningsdomstolen.

Alla nämndens ärendekategorier är sådana att de kan överföras till förvaltningsdomstolar för behandling.

2.3.2 Domstolarnas gemensamma kvalitetsarbete och utbildning

I enlighet med grundlagen övervakar högsta förvaltningsdomstolen rättskipningen inom sitt eget verksamhetsområde. Under högsta förvaltningsdomstolens ledning har även förvaltningsdomstolarnas kvalitetsarbete utvecklats. År 2005 inledde förvaltningsdomstolarnas utbildningsarbetsgrupp sin verksamhet med representanter från högsta förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolarna. Arbetsgruppen organiserar årligen flera utbildningar om aktuella teman. Högsta förvaltningsdomstolen ordnar årligen också en förvaltningsdomstolsdag, där man går närmare in på samhälleliga ämnesområden med anknytning till förvaltningsprocessen.

De årliga insatsområdena i den utbildning som justitieministeriet ordnar för förvaltningsdomstolarna fastställs av styrgruppen för domarutbildning och kanslipersonalens utbildningsgrupp som båda har stark domstolsrepresentation. I utbildningsplaneringen har även beaktats behoven av EU- och människorättsutbildning. Processledningsfärdigheterna för förvaltningsdomstolarnas rättskipningspersonal har även utvecklats i ett utbildningsprogram för förvaltningsprocess

som ordnats i samarbete med Östra Finlands universitet.

Ytterligare har domstolarna ordnat intern utbildning samt utvecklat arbetsmetoder, bland annat elektronisk rättskipning.

I landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd tillämpas i tillämpliga delar förvaltningsprocesslagen och nämnden kan även förrätta muntlig förhandling och syn. Processen är i regel den samma som vid förvaltningsdomstolarna. Tryggandet av den sakkunskap som krävs för en överföring av nämndens uppgifter beaktas vid planeringen av utbildningen vid förvaltningsdomstolarna. Dessutom kan förvaltningsdomstolarna utnyttja den utbildning som jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket ordnar inför den nya programperioden. Dessutom förbereder man sig på förändringen bland annat genom att dra nytta av tjänstemannautbyte för att överföra sakkunskapen. Vid ingången av maj 2013 flyttade en av förvaltningsrättsdomarna vid Tavastehus förvaltningsdomstol över som föredragande till högsta förvaltningsdomstolen. Syftet med flyttningen är att domaren ska bli förtrogen med behandlingen av besvär över beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd.

I besvärsnämnden behandlas också svenskspråkiga ärenden, vilka utgör cirka 10 procent av ärendemängden. Eftersom verksamhetsområdet för Tavastehus förvaltningsdomstol i fråga om den ärendekategori som nu är aktuell blir hela landet, blir domstolen tvåspråkig. En tvåspråkig domstol ska sköta alla sina språkliga skyldigheter på båda språken, finska och svenska, utan någon utomstående översättnings- och tolkhjälp (språklagen 423/2003). Bestämmandet av handläggningspråk och antalet svenskspråkiga ärenden har utretts närmare i ett betänkande av arbetsgruppen för ändringssökande inom landsbygdsnäringsarna (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2007:1, s. 32—34). Besvärsnämndens nuvarande personal har haft tillräcklig kompetens i svenskspråkiga ärenden och dessutom har nämnden för närvarande två föredragande i bisyssla med svenska som modersmål. Rättskipningspersonalen vid Tavastehus förvaltningsdomstol uppfyller behörighetsvillkoren vid en tvåspråkig dom-

stol i fråga om svenskan. Vid Tavastehus förvaltningsdomstol har ordnats utbildning i svenska och ordnas även i fortsättningen för både rättskipningspersonalen och dem som arbetar inom kundservice. Kundservice på svenska tryggas även vid rekryteringen av personal till förvaltningsdomstolen.

Även för samiska domstolskunder tryggas den språkliga ställningen i Norra Finlands förvaltningsdomstol och även i andra förvaltningsdomstolar på det sätt som förutsätts i samiska språklagen.

2.3.3 Allmän och specialsakkunskap i den dömande verksamheten

Förvaltningsdomstolarna verkar som allmänna regionala kollegiala förvaltningsdomstolar där ärendena i huvudsak avgörs i sammansättningar med lagfarna domare.

Bestämmelser om utnämning av domare finns i lagen om utnämning av domare. En ordinarie förvaltningsrättsdomare utnämns av republikens president utifrån statsrådets förslag till avgörande. Utnämningen bereds av den oberoende domarförslagsnämnden som gör en motiverad framställning om utnämningen av en domare till statsrådet.

Till tjänsten som förvaltningsrättsdomare kan utnämnas rättrådiga finska medborgare som har avlagt juris kandidatexamen och som genom sin tidigare verksamhet vid en domstol eller i andra uppgifter visat sig ha de insikter i de uppgifter som hör till tjänsten och de personliga egenskaper som en framgångsrik skötsel av tjänsten förutsätter. Bestämmelser om behörighetsvillkor för domartjänster som kräver sakkunskap inom ett specialområde kan utfärdas separat.

När det gäller kraven på domares språkkunskaper har föreskrivits att den som uppfyller behörighetsvillkoren kan utnämnas till domare om han eller hon har utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom domstolens domkrets samt vid enspråkiga domstolar nöjaktig förmåga att förstå och i tal använda det andra språket. Vid tvåspråkiga domstolar krävs nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda det andra språket.

Föredragande i förvaltningsdomstolen är förvaltningsrättssekreterarna och notarierna. Även en tingsnotarie som gör sin domstolspraktik kan vara föredragande. Behörighetsvillkoret för tjänsten som förvaltningsrättssekreterare är juris kandidatexamen och för notariatjänsten lämplig högskoleexamen. För föredragandes språkkunskaper gäller samma behörighetsvillkor som för domare.

Tjänstestrukturerna vid förvaltningsdomstolarna har under de senaste åren blivit mera domarinriktade och domarna bereder och föredrar fler ärenden än tidigare. Även kanslipersonalens arbetsinsats har kunnat utnyttjas bättre än tidigare till stöd för rättskipningen.

Vid besättandet av domarnas och föredragandenas tjänster kan även erfarenhet som förvärvats inom ett visst förvaltningsområde vara meriterande. Vid förvaltningsdomstolarna är det dessutom vanligt att domare och föredragande specialiserar sig på vissa kategorier av ärenden. Eftersom antalet olika ärenden ändå varierar mycket vid förvaltningsdomstolarna, är det viktigt att rättskipningspersonalens kompetens är tillräckligt bred. Därför har även en uppgiftsrotation ansetts vara viktig.

I ärendekategorier som kräver en mera bestående specialsakkunskap deltar förutom de lagfarna ledamöterna sakkunnigledamöter i förvaltningsdomstolens ärendesammansättning. I behandlingen av vatten- och miljöärenden, som centraliserats till Vasa förvaltningsdomstol, deltar sakkunnigledamöter i huvudsyssla som är förtrogna med det naturvetenskapliga eller tekniska området. Sakkunnigledamöter i bisyssla deltar i behandlingen av bland annat barnskydds- och mentalvårdsärenden enligt 7 § i lagen om förvaltningsdomstolarna.

I förvaltningsprocessen betonas den officialprincip som avses i 33 § i förvaltningsprocesslagen. Enligt den ska besvärmyndigheten se till att ett ärende blir utrett och vid behov för en part eller den förvaltningsmyndighet som fattat beslutet delge den ytterligare utredning som ska företas i ärendet. Besvärmyndigheten ska också på tjänstens vägnar skaffa utredning i sådan omfattning som en opartisk och rättvis behandling av ärendet och ärendets art kräver. Iakttagandet

av officialprincipen på korrekt sätt förutsätter också att handläggarna har mycket god sakkunskap om varje ärendekategori.

Besvärmyndigheten kan också i en fråga som kräver särskild sakkunskap skaffa särskild sakkunskap hos en utomstående sakkunnig. Likaså kan parten till stöd för sina besvär använda utomstående utlåtande.

I vissa ärendekategorier är det motiverat att centralisera ärendena till en enda förvaltningsdomstol eftersom det är en lösning som bättre garanterar specialsakkunskapen, såsom har gjorts vid centraliseringen av sökande av ändring i tullärenden, ärenden som gäller indirekt beskattning och asylärenden till Helsingfors förvaltningsdomstol. Centraliseringen har i samtliga dessa ärendekategorier haft samband med en organisationsförändring och genom den har man samtidigt kunnat försäkra sig om att personalen överförs till förvaltningsdomstolen. I praktiken kan centraliseringen av ärenden till en enda förvaltningsdomstol om mängden besvär av en eller annan orsak snabbt och oförutsett ökar försvåra hanteringen av stora besvärmängder och leda till att ärendena hopar sig. En centralisering kan däremot ha den fördelen att ett tillräckligt antal ärenden i den aktuella ärendekategorin styrs till domstolen för att specialsakkunskapen ska kunna utvecklas på bästa möjliga sätt.

För närvarande finns det sakkunnigledamöter i bisyssla i landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd, vilka enligt 2 § 3 mom. i lagen om besvärsnämnden förutsätts ha kännedom om de ärenden som behandlas av nämnden. Det finns ingen exaktare definition i förarbetena till lagen på varför eller hurdan specialsakkunskap som krävs av denna tredje ledamot. Eftersom den tredje ledamoten före lagreformen 1995 (36/1995) var olika tjänstemän från jord- och skogsbruksministeriet som växlade enligt det ärende som behandlades, ingick givetvis sakkunskap inom jordbruket i uppgiften.

När det gäller ärenden i anslutning till veterinärvård föreskrivs som behörighetsvillkor i lagen om besvärsnämnden slutexamen vid universitet, veterinärexamen. Lagstiftningen om veterinärvården har senare ändrats så att ändring i beslut med stöd av lagstiftningen

om djurskydd och djurhygien söks hos förvaltningsdomstolarna som inte har sakkunnigledamöter i dessa ärenden. Sakkunskapssektorn i besvärsnämnden har under de senaste åren gällt främst tillämpningen av lagen om djursjukdomar som utfärdades 1980 och av bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den. I och med den nya lag om identifiering av djur som trädde i kraft i maj 2010 söks ändring även i beslut om överlåtelse och flyttning av djur numera hos förvaltningsdomstolarna. Under de tre senaste åren har det i besvärsnämnden till denna del egentligen endast varit fråga om beslut som gäller djur som förts in i landet och det har i genomsnitt handlat om endast två sådana per år. I och med den lagen om djursjukdomar (441/2013), som träder i kraft den 1 januari 2014, söks ändring även i beslut som tillsynsmyndighetens fattat med stöd av lagen om djursjukdomar och Europeiska unionens rättsakt som ska verkställas genom lagen hos förvaltningsdomstolarna. Då 1 § 1 mom. 7 punkten i lagen om besvärsnämnden stryks i behörigheten för landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. I regeringens proposition om totalreformen föreslås inga ändringar i 7 § som gäller sakkunnigledamöter i lagen om förvaltningsdomstolarna. Det finns således inte längre något behov av ett sådant system med sakkunnigledamöter i anslutning till veterinärvården som avses i lagen om besvärsnämnden.

Den sakkunnigledamoten i besvärsnämnden som för närvarande handlägger ärenden enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings samt skollagen liksom även andra EU-delfinansierade och nationella stödärenden som gäller de egentliga naturnäringsarna i Lapplands län är redaktör och fiskare till yrket. Anlitandet av denna ledamots sakkunskap har genom statsrådets utnämningsbeslut inriktats på dessa ärenden som utgör en egen grupp, främst i övre Lappland. Enligt beskrivning har ledamoten en omfattande kännedom om specialförhållandena i området och en praktisk erfarenhet av fiske och renskötsel som underlättar tillämpningen av de delvis ofullständiga bestämmelserna om dessa saker. Antalet sådana ärenden i besvärsnämnden har varit på nedgång. Un-

der de tre senaste åren har antalet ärenden varit sammanlagt tio. Däremot har Uleåborgs och Rovaniemi förvaltningsdomstolar redan sakkunskap om till exempel renskötsel, eftersom ärenden som gäller renskötsel redan nu behandlas vid dem utan sakkunnigledamöter. Om besvaren i de nu avsedda ärendena styrs till nya Norra Finlands förvaltningsdomstol i Uleåborg, är det inte alldeles nödvändigt att hålla kvar systemet med sakkunnigledamöter heller i dessa ärenden.

Den nuvarande sakkunnigledamoten och dennes ersättare som deltar i handläggningen och avgörandet av övriga ärenden som hör till nämndens behörighet (över 90 procent av de ärenden som behandlas i nämnden) har juridisk utbildning. Deras specialsakkunskap är sakkunskap om jordbruket som antingen baserar sig på erfarenhet eller utbildning. I praktiken har det funnits mycket litet behov av sådan sakkunskap i besvärsnämnden i ärenden som ansluter sig till gemenskapsinitiativprogram, i de flesta fiske- och jaktärenden och i andra till antalet relativt små ärendekategorier, såsom vissa myndighetsbeslut av Forststyrelsen och Finlands skogscentral. I dessa ärenden har den tredje ledamotens roll i praktiken varit att vara den lagfarna ledamoten i sammansättningen.

Med beaktande av arten och omfattningen av sakkunskapen i nämnden samt ändringarna i lagstiftningen förutsätter inte överföringen av de ärenden som behandlas i besvärsnämnden till Tavastehus förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol och andra regionalt behöriga förvaltningsdomstolar på det sätt som föreslås närmare nedan att tjänster för andra än domare eller föredragande med juridisk utbildning inrättas vid förvaltningsdomstolarna.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning och medel

I överensstämmelse med de gällande utvecklingsmålen hör förvaltningsprocessen som en del av den övriga rättskipningen helt och hållet till de självständiga och oberoende domstolar som är organiserade till domstolar

inom justitieministeriets förvaltningsområde, förvaltningsdomstolarna. Systemet för ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden avviker från dessa principer på så vis att besvärinstansen i första instans är ett organ av nämndtyp. Redan när landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnd skapades ansåg jord- och skogsbruksutskottet i sitt betänkande (JsUB 18/1992 rd) att det är ett beaktansvärt alternativ att förvaltningsmyndigheternas beslut i ärenden som hör till landsbygdsnäringsförvaltningen överklagas hos förvaltningsdomstolarna i första instans.

Frågan om en omorganisering av ändringssökandet i landsbygdsnäringsärenden har kommit fram i flera senare utvecklingsprojekt. Förvaltningsdomstolskommissionen föreslog i sitt betänkande (KB 1997:4) att landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnd dras in och dess ärenden överförs för behandling i de regionalt behöriga förvaltningsdomstolarna. Även kommittén för utveckling av domstolsväsendet ställde i sitt betänkande (KB 2003:3) som mål att de besvärsnämnder som utövar rättskipning slopas och att deras ärenden överförs till förvaltningsdomstolarna. Högsta förvaltningsdomstolen uppmärksammade 2003 landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnds ställning i sitt förslag till statsrådet om en ändring av lagstiftningen om förvaltningsprocessen. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg i förslaget att de ärenden som nämnden behandlar bör styras till förvaltningsdomstolarna. Att ärendena ska överföras till förvaltningsdomstolarna har senast föreslagits i ett betänkande av arbetsgruppen för ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden 2007 (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2007:1).

Landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnds självständighet och oberoende kan inte längre ifrågasättas ur lagstiftningssynvinkel. Ur den ändringssökandes synvinkel kan besvärinstansen dock fortfarande se sig som en del av lantbruksförvaltningen och inte som ett oberoende rättskipningsorgan som kan jämföras med domstolarna. Detta därför att nämnden hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Målet för reformen är att främja ett enhetligt system för sökande av ändring i förvalt-

ningsärenden och göra förvaltningsprocessen klarare. Samtidigt stärks en enhetlig tillämpning av de allmänna rättsliga principerna för förvaltningsprocessen. Genom reformen överförs ändringssökandet i landsbygdsnäringsärenden till förvaltningsdomstolarna. Samtidigt blir behandlingen av olika stödärenden enhetligare. För att uppnå dessa mål ska man i samband med reformen genomföra dessutom vissa ändringar som gäller systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd.

En fördel med ändringssökandet hos landsbygdsnäringsärendenas besvärsnämnd har ansetts vara den snabba behandlingen av ärenden, enhetliga beslut och nämndens specialsakkunskap. Vid genomförandet av reformen har målet varit att beakta dessa kriterier och till exempel när man övervägt att centralisera ärenden välja det alternativ som kan antas bäst garantera rättsskyddet för dem som söker ändring. Vid det praktiska genomförandet av reformen ska man i mån av möjlighet även trygga ställningen för nämndens nuvarande personal.

För att säkerställa ett snabbt rättegångsförfarande som uppfyller bestämmelserna i 21 § i grundlagen ska man se till att det överförs nödvändiga resurser till förvaltningsdomstolarna och att personalen introduceras i nya kategorier av ärenden.

Vissa allmänna förvaltningsrättsliga riktlinjer har dragits upp i samband med reformer som gäller ändringssökande hos förvaltningsdomstolarna. Det föreslås att systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd utvidgas i fråga om sådana lagar vars bestämmelser om ändringssökande nu ändras också annars och i vilka omprövning och besvärstillstånd inte ännu används, men som de annars lämpar sig för. Lämpligheten för begäran om omprövning och besvärstillståndet bedöms enligt samma grunder som i statsrådets allmänna projekt för en utvidgning av systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd. På förfarandet för begäran om omprövning och grunderna för beviljande av besvärstillstånd tillämpas i mån av möjlighet de allmänna bestämmelser som gäller dessa.

Ovan i punkt 2.1.2. har behovet av sakkunskap i nämnden i praktiken beskrivits i an-

slutning till kunskaper om jordbruket och stödärenden som enligt förslaget ska centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol. En centralisering möjliggör att det i Tavastehus förvaltningsdomstol i fortsättningen är möjligt att fästa särskild vikt vid specialsakkunskapen om dessa ärenden. I övrigt har specialsakkunskap som bestående system enligt förvaltningsdomstolarnas nuvarande praxis alltid kopplats till dem som avgör ärendet och deras behörighet. I lagen har antingen förvaltningsrättsdomare i huvudsyssla ålagts ett särskilt krav på universitetsexamen eller skapats ett system för ledamöter i bisyssla när det gäller en teknisk, naturvetenskaplig eller medicinsk fråga. I den behandlingsreform av IPR-ärenden som träder i kraft hösten 2013 får marknadsdomstolen marknadsrättsingenjörer i huvudsyssla som vid sidan av domarledamöterna deltar i rättskipningsbesluten och även bereder ärendena.

Systemet för jordbruksstöd som hör till landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnds behörighet är komplicerat och en föränderlig rättslig helhet. De frågor som kräver kunskaper om jordbruksfrågor och ingår i systemet hänför sig dock till en näringsgren, jordbruksnäringen. I förvaltningsdomstolarna avgörs besvär över stödsystem i andra näringsgrenar och dessa kan i hög grad jämföras med de ärenden i anslutning till landsbygdsstödsystemen som behandlas i besvärnsnämnden. Sakkunskap om jordbruksfrågor behövs redan nu i förvaltningsdomstolarna bland annat vid avgörandet av ändringssökande som gäller gårdsbruksbeskattningen.

De krav på sakkunskap som nu ingår i besvärnsnämndens behörighet är svåra att hålla kvar i den formen att systemet med sakkunnigledamöter i nämnden med stöd av dem borde överföras till förvaltningsdomstolarna eller särskilda behörighetsvillkor skapas för tjänsterna som domare och även föredragande. De kan till och med väcka tanken om en intresserepresentant, vilket är en främmande utgångspunkt i förvaltningsdomstolarna. Samtidigt skulle en sådan lösning försvaga förtroendet för en oberoende och opartisk förvaltningsdomstol. Även nämndens nuvarande sakkunnigledamöter i stödärenden har juridisk utbildning.

Inom rättsväsendet förutsätts de som utövar rättskipningsverksamhet i ökande utsträckning vara specialiserade på vissa kategorier av ärenden eftersom detta är det enda sättet för att trygga en effektiv behandling. Kravet på specialisering binds inte nödvändigtvis till de formella behörighetsvillkoren för tjänsterna, utan målet främjas med flexibla förfaranden genom rekryteringar och utbildning.

Specialsakkunskapen i landsbygdsnäringsärenden tryggas genom sakkunskapen hos den personal i besvärnsnämnden som överförs till Tavastehus förvaltningsdomstol, utbildning och vid behov genom rekrytering av ny personal med tonvikten på förtrogenhet med landsbygdsnäringsärenden. I praktiken tryggas sakkunskapen i förvaltningsdomstolarna så att några domare och föredragande inom en viss sektion specialiserar sig på landsbygdsnäringsärenden. Alla förvaltningsdomstolar ges utbildning i nya kategorier av ärenden. Senare utbildning kan ordnas antingen i anslutning till domstolarnas gemensamma kvalitetsarbete eller som en del av justitieministeriets årliga utbildning. Det är möjligt att bemöta utbildningsbehoven under den kommande programperioden genom att samarbetet med dem som ansvarar för tjänstemännens utbildning inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde utvecklas. I ett enskilt rättskipningsärende kan en fråga som kräver specialkunskap utredas även genom utlåtandeförfarande.

3.2 De viktigaste förslagen

3.2.1 Lag om tillämpning av de nya bestämmelserna om ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden

Ett nytt system för ändringssökande i landsbygdsnäringsfrågor orsakar förändringar i flera bestämmelser om ändringssökande i lagar som gäller landsbygdsnäringsärenden. Lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnd (1203/1992) upphävs, och därmed upphävs förordningen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsnämnd (141/1995) samtidigt.

Enligt 39 § i *lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare*

(1317/1990) och 23 § i lagen om avträdelsepension (16/1974) får ändring i vissa bindande utlåtanden från en kommunal myndighet eller ett landsbygdsnäringsdistrikt (sedermera TE-central) om förutsättningarna för erhållande av pension sökas hos landsbygdsnäringsnämnden. Generationsväxlingen ska dock ha skett redan före 1996 och jordbrukaren ska ha upphört att bedriva jordbruk före 1993, varför pensionsbeslut inte längre fattas eller utlåtanden om dem ges. I dagens läge kan beslut fattas endast om betalningen av pension, och dessa fattas av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (MELA) och överklagas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. För tydlighetens skull borde båda bestämmelserna nu upphävas.

Av lagtekniska skäl har det ansetts ändamålsenligt att föreskriva om ikraftträdandet av nya bestämmelser genom en separat lag, i vilken samtidigt föreskrivs även om nödvändiga arrangemang i övergångsskedet.

I lagen om införande föreskrivs om ikraftträdandet av sammanlagt 27 lagändringar. I detta skede har två av de lagar som nämns i införandelagen godkänts av riksdagen, men inte satts i kraft eftersom ärendet fortfarande behandlas av kommissionen (lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslagen och lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen). På grund av vad som sagts ovan är det skäl att det föreskrivs särskilt genom förordning av statsrådet om ikraftträdandet av ändringarna i nämnda lagar. Samtidigt ska nödvändiga ändringar tas in i den lag som riksdagen samtidigt upphäver och som för närvarande fortfarande är i kraft (lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslagen). I 1 § i införandelagen nämns av denna orsak med avvikelse från det normala både den gamla och båda nya lagarna. Av dessa skäl ingår även ett förslag om en ändring av alla de ovan avsedda lagarna i förslaget.

I införandelagen föreskrivs om författningar som ska träda i kraft och upphävas, om förfarandet vid behandlingen av aktuella ärenden i landsbygdsnäringsnämnden och högsta förvaltningsdomstolen

samt arrangemang som gäller personalen i landsbygdsnäringsnämnden.

På grundval av övergångsarrangemangen ska lägre myndigheter foga anvisningar om begäran om omprövning och besvär-anvisningar enligt det nya systemet till beslut som fattas efter att lagen trätt i kraft. Till beslut som fattas före lagens ikraftträdande fogas anvisningar för begäran om omprövning och besvär-anvisningar enligt vad som då föreskrivs i lag. Som en följd av arrangemanget i införandelagen styrs även dessa ärenden till behörig besvärinstans. Processåtgärder som vidtagits i besvärsnämnden förblir i kraft, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

3.2.2 Utvidgning av användningsområdet för förfarandet för begäran om omprövning och besvärstillstånd

I detta sammanhang föreslås i överensstämmelse med riktlinjen i nämnda aktuella projekt i statsrådet att systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd utvidgas i fråga om sådana lagar vars bestämmelser om ändringssökande nu också annars ändras och i vilka omprövning och besvärstillstånd inte ännu används, men som de lämpar sig för. Lämpligheten i fråga om begäran om omprövning och besvärstillståndet har i detta beredningsarbete bedömts enligt samma grunder som i statsrådets allmänna projekt för en utvidgning av systemet för begäran om omprövning och besvärstillstånd. Målet är att på förfarandet för begäran om omprövning och på grunderna för beviljande av besvärstillstånd i mån av möjlighet ska tillämpas de allmänna bestämmelserna om saken. Genom att använda allmänna bestämmelser tryggar man samtidigt en fortsatt enhetlig reglering.

Vid bedömningen av hur förfarandet för begäran om omprövning lämpar sig för kategorierna av ärenden har för det första beaktats hur systemet lämpar sig för den aktuella avgörandeverksamhetens karaktär. Särskild vikt har fästs vid synpunkterna på rättsskydd. I praktiken innebär detta att begäran om omprövning inte föreslås bli använd i en situation där begäran om omprövning kan bromsa

tillträdet till domstol (till exempel beslut om en brådskande säkerhetsåtgärd eller användning av förvaltningstvång). Begäran om omprövning lämpar sig inte heller nödvändigtvis för kategorier av ärenden med flera parter i samma ärende.

Begäran om omprövning lämpar sig särskilt bra för kategorier av ärenden där man rutinmässigt avgör många liknande ärenden och där beslutsmotiveringarna ofta är korta. Då möjliggör begäran om omprövning ett mera ingående motiverat beslut. Begäran om omprövning lämpar sig också väl för ärenden där man i besvärsskedet ofta lägger fram ytterligare utredningar som påverkar ärendet samt för ärenden med en vedertagen rättspraxis. Begäran om omprövning lämpar sig inte för sådana kategorier av ärenden där de ärenden som avgörs i allmänhet är förknippade med en krävande rättslig prövning. Då skulle begäran om omprövning sannolikt endast utöka ändringssökandet med ett mellanskede eftersom myndigheten sannolikt inte ens i skedet för begäran om omprövning skulle ändra sin ståndpunkt i en lagtolkningsfråga. Förfarandet för begäran om omprövning lämpar sig i allmänhet dock utan problem för sådana kategorier av ärenden där beslutsfattandet bygger på myndighetens specialsakkunskap.

I princip görs begäran om omprövning hos den instans som fattat beslutet. När man överväger att utvidga systemet med begäran om omprövning till nya kategorier av ärenden kan det också finnas skäl att överväga ett alternativ där begäran om omprövning görs till en annan myndighet i förvaltningsområdet. I denna proposition följs även denna justitieministeriets riktlinje för tillämpningen av systemet med begäran om omprövning i samband med ett större projekt.

Vid bedömningen av om man i en ärendekategori kan föreskriva om fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, vilket är beroende av besvärstillstånd, har man fäst särskild vikt vid om de föregående rättsmedlen varit tillräckliga och vid ärendets rättsliga natur. I denna proposition följs de synpunkter på en utvidgning av användningsområdet för besvärstillståndet som grundlagsutskottet anför i sitt utlåtande (GrUU 32/2012 rd).

3.2.3 Övriga lagändringar

Sökande av ändring i olika förvaltningsbeslut som gäller landsbygdsnärings- och närvarande styrt till landsbygdsnäringsnämnden. Nämndens behörighet har i stor utsträckning bestämts genom besvärstämmlerna i speciallagar om landsbygdsnärings-, jakt och fiske. Överföringen av nämndens uppgifter till förvaltningsdomstolarna leder således till ett behov av att göra ändringar i bestämmelserna om ändringssökande i ett flertal olika lagar. Syftet med de ändringar som föreslås i dessa bestämmelser är att uppnå en så stor enhetlighet i förfarandena och bestämmelsestrukturen som möjligt där man beaktar behovet av att centralisera vissa ärendekategorier till Tavastehus förvaltningsdomstol och vissa till Norra Finlands förvaltningsdomstol.

Ändringssökande ska enligt förslaget styras till den regionala förvaltningsdomstolen i stället för till landsbygdsnäringsnämnden. Till behörigheten för Tavastehus förvaltningsdomstol centraliseras enligt förslaget ändringssökande i de egentliga stöden för bedrivandet av gårdsbruk liksom även i stöd som beviljas med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden och med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket. Behörig förvaltningsdomstol i stödärenden som gäller renhushållning och naturnärings- och i vissa ärenden som avgörs med stöd av skollagen är Norra Finlands förvaltningsdomstol. Behörig förvaltningsdomstol i andra stödärenden bestäms i enlighet med förvaltningsdomstolarnas normala domkretsindelning och bestämmelserna i 12 § i förvaltningsprocesslagen. I sådana fall där närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhetsområde utsträcker sig över flera förvaltningsdomstolars domkrets, är läget för närings-, trafik- och miljöcentralens huvudsakliga verksamhetsställe avgörande.

I samband med ändringar som ska göras i bestämmelserna om ändringssökande i olika lagar har en utvidgning av förfarandet för begäran om omprövning och systemet för besvärstillstånd bedömts för varje enskild för-

fattning i enlighet med de riktlinjer som föreslås i punkt 3.2.2.

Lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) som trädde i kraft i mars 2013 är en central lag som reglerar förfarandena för verkställigheten av jordbruksstöden. Lagen tillämpas på verkställigheten av sådana stöd om vilka föreskrivs i *lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013)*, *lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001)*, och *lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006)*. Föreskriven besvärsväg är besvär hos landsbygdsnäringsnämnden. De lagar som hör till tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av jordbruksstöd gäller centralt jordbruksstöden. Således föreslås nu att dessa ärenden centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol och på Åland att ärenden som hör till Fastlandsfinlands behörighet centraliseras till Ålands förvaltningsdomstol.

Lagen om finansiering av landsbygdsnäringsnämnder (329/1999) tillämpas på stöd som beviljas för vattenåtgärder eller investeringar som gäller förbättring av gårdsbruksheters bostadsförhållanden eller bevarande av gårdsbruksheters traditionella miljö. Lagen tillämpas dessutom på stöd som i samband med frivillig skuldsanering beviljas som stöd i anslutning till statliga lån som beviljats av medel ur gårdsbrukets utveckling, räntestödslån som beviljats av ett kreditinstitut medel eller i anslutning till statens försäljningsprisfordringar. Det föreslås nu att ändringssökandet styrs till Tavastehus förvaltningsdomstol. I lagen föreslås inte någon bestämmelse om systemet med begäran om omprövning eftersom den inte anses lämpad för beslut som fattas med stöd av lagen.

Lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) tillämpas på de stöd för utveckling av landsbygden som finansieras med Europeiska gemenskapens medel och med motsvarande nationella medel eller uteslutande med nationella medel eller Europeiska gemenskapens medel. Enligt 57 § i lagen överklagas beslut enligt lagen hos lands-

bygdsnäringsnämnden. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av betalning av stöd eller återkrav. Det föreslås att ändringssökandet styrs till Tavastehus förvaltningsdomstol.

I lagen om stöd för utveckling av landsbygden föreslås inte någon bestämmelse om förfarandet för begäran om omprövning eftersom den inte anses lämpad för beslut som fattas med stöd av lagen. Beviljande och betalning av stödet är inte ett massförfarande eftersom stödbjekten är rätt så olika till sin natur alltifrån omfattande utvecklingsprojekt för forskningsinstitut till en enskild näringsidkares första anskaffning av utrustning. Den rättsliga grunden i stödsystemet finns förutom i den nationella lagstiftningen även i lagstiftningen om Europeiska jordbruks- och landsbygdsfonden samt i EU:s bestämmelser om statligt stöd. I princip är stöden beroende av prövning eftersom beviljandet bland annat beror på tillgängliga medel, men i bakgrunden finns dock ett mycket detaljerat och mångfasetterat författningssystem. Förvaltningslagen möjliggör en teknisk korrigerande och korrigerande av sakfel på initiativ av en kund eller den som beviljat stöd. I sådana situationer där dessa möjligheter inte räcker till, kan begäran om omprövning i mycket få fall anses leda till en ändring av beslutet. Förfarandet skulle ge upphov till en ytterligare fördröjning i behandlingen av själva besvärsärendet. Det har inte ansetts ändamålsenligt att utvidga besvärstillståndet med beaktande av stödets betydelse för stödmottagarnas ekonomi och verksamhetsförutsättningar.

Lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) tillämpas på stöd som beviljas för förbättrande av jordbrukets struktur och som finansieras av Europeiska gemenskapens och motsvarande nationella medel eller helt av nationella medel. I ärenden som överensstämmer med denna lag anförs besvär för närvarande hos landsbygdsnäringsnämnden. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av betalning av stöd eller återkrav. Det föreslås nu att ändringssökandet styrs till Tavastehus förvaltningsdomstol.

tehus förvaltningsdomstol. I lagen föreslås inte någon bestämmelse om förfarandet för begäran om omprövning eftersom den inte anses lämplig för beslut som fattas med stöd av lagen. Beslut som fattas med stöd av lagen bygger på prövning från fall till fall som bottnar i en omfattande EU-lagstiftning och detaljerad nationell lagstiftning. Vad som konstateras ovan om förfarandet för begäran om omprövning och en utvidgning av systemet för besvärstillstånd i samband med lagen om stöd för utveckling av landsbygden gäller även närings-, trafik- och miljöcentralernas beslut enligt denna lag.

Utöver dessa ändringar föreslås att ändringssökande i ärenden enligt *lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002)* samt *lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995)* styrs till Tavastehus förvaltningsdomstol.

Målet för *skoltlagen (253/1995)* är att främja levnadsförhållandena och försörjningsmöjligheterna för skoltbefolkningen och skolområdet samt upprätthålla och främja skolkulturen. I lagen föreskrivs om att delaktig av lån, bidrag och andra stödåtgärder kan en sådan skolt bli som bor stadigvarande inom skolområdet och som, med beaktande av ekonomisk ställning, omständigheter och personliga egenskaper, är sådan att det bör anses ändamålsenligt att understöda honom. I 49 § i skoltlagen föreskrivs om besvär över beslut av valnämnden, i 51 § om besvär över beslut av byastämman eller skolrådet och i 63 § om sökande av ändring i beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen. Det föreslås att lagen ändras så att ändringssökande helt och hållet styrs till Norra Finlands förvaltningsdomstol. I 63 § 3 mom. föreslås att de grunder för besvärstillstånd som nämns där stryks. Grunderna för besvärstillstånd bestäms således i fortsättningen enligt förvaltningsprocesslagen. I lagen föreslås inte någon bestämmelse om förfarandet för begäran om omprövning eftersom den inte anses lämplig för beslut som fattas med stöd av lagen. Beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattar med stöd av lagen är i regel beslut om olika stödåtgärder som fattas utifrån bedömning och prövning från fall till

fall. Begäran om omprövning kan således i mycket få fall anses leda till att beslutet ändras. Vad som konstateras ovan om förfarandet för begäran om omprövning och en utvidgning av systemet för besvärstillstånd i samband med lagen om stöd för utveckling av landsbygden gäller även närings-, trafik- och miljöcentralernas beslut enligt denna lag.

Lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) tillämpas på stöd som beviljas för förbättring och utveckling av strukturen och verksamhetsbetingelserna för renhushållningen och andra naturnäringar och som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionens medel eller enbart av nationella medel. Bestämmelser om ändringssökande finns i 115 §. Ändring söks enligt gällande bestämmelse genom besvär hos landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att ändring söks genom besvär hos norra Finlands förvaltningsdomstol. I paragrafen föreslås inte någon bestämmelse om förfarandet för begäran om omprövning, eftersom det inte anses lämpat för beslut som fattas med stöd av lagen. I de stöd som beviljas med stöd av lagen är det i huvudsak fråga om investeringsstöd som närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar näringsidkare inom renhushållning och naturnäringar och renbeteslag samt åtgärder i anslutning till inledande och utvecklande av näringen. Vad som konstateras ovan om förfarandet för begäran om omprövning och en utvidgning av systemet för besvärstillstånd i samband med lagen om stöd för utveckling av landsbygden gäller även närings-, trafik- och miljöcentralernas beslut enligt denna lag. Lagen träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs senare genom förordning av statsrådet. Således föreslås att det även i *lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000)* som upphävs genom denna lag görs nödvändiga ändringar för att ändringssökandet ska styras till Norra Finlands förvaltningsdomstol.

Lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011) tillämpas på ett sådant renskötselområde som avses i renskötsellagen (848/1990) på ersättningar för skador som drabbat renhushållningen till följd av en naturkatastrof eller någon annan

katastrof. I 14 § hänvisas i fråga om ändringssökande till statsunderstödslagen (688/2001). Till lagen föreslås bli fogat en ny 14 a § där det föreskrivs om ändringssökande. I ett beslut av statsrådet genom vilket konstateras att förhållandena förändrats så att det anses föreligga en katastrof som berättigar till ersättning, liksom i statsrådets och jord- och skogsbruksministeriets beslut om valet av forskningsinstitut för bedömningen av katastrofen får ändring inte sökas genom besvär. Besvärsförbudet anses nödvändigt i synnerhet för att man vid behov snabbt måste få igång ersättningsförfarandet. I paragrafen föreslås även en sådan bestämmelse om förfarandet för begäran om omprövning som motsvarar bestämmelsen i statsunderstödslagen.

Stöd enligt *lagen om stödjande av grundtorrläggning (947/1997)* kan fås av sådana diknings- eller regleringsbolag eller fastighetsägare som avses i vattenlagen. Förutsättningen för beviljande av stödet är en projektplan som kan behöva fastställas vid en sådan dikningsförrättning som avses i vattenlagen (587/2011). Stödet har å ena sidan samband med de vattenärenden som behandlas i Vasa förvaltningsdomstol. Å andra sidan är det fråga om ett stöd som ska betraktas som jordbruksstöd och har samband med de ärenden som föreslås bli centraliserade till Tavastehus förvaltningsdomstol. Ett projekt som understöds ska medföra nytta huvudsakligen för odlad mark och för flera än en gårdsbruksenhet. Besvärsärenden enligt *lagen om stödjande av grundtorrläggning* föreslås emellertid inte bli centraliserade eftersom dessa ärenden inte anses förutsätta specialskunskap i en sådan utsträckning som skulle motivera en centralisering. Ändring söks således hos behörig förvaltningsdomstol.

Ändringssökande i ärenden som är förenliga med *lagen om plantmaterial (1205/1994)*, *lagen om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002)*, *lagen om handel med utsäde (728/2000)* och *lagen om gödselfabrikat (539/2006)* föreslås bli styrd till behörig förvaltningsdomstol. Till *lagen om plantmaterial* och *lagen om handel med skogsodlingsmaterial* fogas bestämmelser om förfarandet för begäran om omprövning och besvärstillstånd

för överklagande hos högsta förvaltningsdomstolen. Till *lagen om handel med utsäde (728/2000)* och *lagen om gödselfabrikat* fogas bestämmelser om besvärstillstånd för överklagande hos högsta förvaltningsdomstolen. I bestämmelserna om ändringssökande i *lagen om handel med utsäde* och *lagen om handel med skogsodlingsmaterial* ersätts kontrollcentralen för växtproduktion med Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket inledde verksamheten den 1 maj 2006 (*lagen om Livsmedelssäkerhetsverket 25/2006*). Ämbetsverket bildades av de tre centrala förvaltningsmyndigheterna för livsmedelsförsörjning och veterinärvård Livsmedelsverket, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt kontrollcentralen för växtproduktion, samt av verkställighetsuppgifterna vid jord- och skogsbruksministeriets avdelning för livsmedel och hälsa. Bestämmelserna om ändringssökande i speciallagar har inte ändrats i detta sammanhang. Således har ändring i Livsmedelssäkerhetsverkets beslut, som gäller ärenden som tidigare hört till behörigheten för kontrollcentralen för växtproduktion, på grundval av de tidigare bestämmelserna sökts vidare hos landsbygdsnäringsnämnden.

Ändringssökande i ärenden enligt följande lagar föreslås dessutom bli styrt till behöriga regionala förvaltningsdomstolar: *lagen om marknadsföring för jordbruksprodukter (999/2012)*, *lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006)*, *lagen om fiske (286/1982)*, *lagen om Forststyrelsen (1378/2004)*, *viltförvaltningslagen (158/2011)*, *viltskadelagen (105/2009)*, *lagen om skydd för växters sundhet (702/2003)*, *lagen om samfälligheter (758/1989)* och *lagen om samfälliga skogar (109/2003)*.

Bestämmelser om avgifter som tas ut för förvaltningsdomstolarnas prestationer föreskrivs i *lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993)*. Grundbestämmelser om avgifter för landsbygdsnäringsnämndens prestationer ingår i jord- och skogsbruksministeriets förordning 1067/2012, vars giltighetstid upphör den 31 december 2014.

Bestämmelserna är i fråga om innehållet i stor utsträckning lika, själva behandlingsavgiften är i eurobelopp mindre i förvaltningsdomstolarna. Det är motiverat att till lagens förteckning över avgiftsfria prestationer foga ärenden som gäller betalningslättnader för krediter, frivillig skuldsanering eller avståen- de från statens regressanspråk i motsvarighet till 1 § 4 mom. I punkten i förordningen. I olika lagar om finansieringsstöd stryks på motsvarande sätt hänvisningarna till landsbygdsnäringsnämnden. I förordningen har i avgiftsfria beslut tagits in även bland annat beslut som utfärdas med stöd av lagen om skydd för växters sundhet eller lagen om djursjukdomar samt beslut i ärenden som ansluter sig till miljövård eller skydd av arbetsmiljön och är viktiga med avseende på det allmänna intresset. När det gäller sådana här beslut är det i fortsättningen mera motiverat att från fall till fall avgöra skäligheten i uttaget av avgift med stöd av 7 § 3 mom. i lagen.

I 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna föreskrivs om förvaltningsdomstolens sammansättning i vissa ärenden. Enligt 1 mom. är förvaltningsdomstolen domför förutom i en sammansättning med tre ledamöter enligt 12 § även i en sammansättning med två ledamöter, om inte arten av den fråga som ska avgöras i ärendet kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen ska avgöra ärendet enligt en lag som nämns särskilt i 12 a §. Till bestämmelsen föreslås bli fogat en ny punkt, med stöd av vilken sådana besvärärenden som nu ska överföras till förvaltningsdomstolarna i vilka möjligheten till en lättare sammansättning kan anses ändamålsenlig kommer att omfattas av dess tillämpningsområde.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Systemet med begäran om omprövning inom förvaltningen innan besvär anförs hos förvaltningsdomstolen föreslås bli utvidgat i vissa speciallagar. När det gäller det förfarande för begäran om omprövning som ska skapas vid närings-, trafik- och miljöcentra-

lerna kan man dock anta att utvidgningen inte kommer att förutsätta tilläggsresurser.

I 2013 års statsbudget har under moment 30.01.04 (Nämndernas omkostnader, reservationsanslag 2 år) anvisats ett anslag om 895 000 euro. Anslaget får användas till omkostnaderna för både landsbygdsnäringsnämndens och veterinärmedicinska skadenämndens omkostnader.

Veterinärmedicinska skadenämnden, som ska ge sakkunnigutlåtanden i frågor som hänför sig till behandlingsfel inom veterinärverksamheten, verkar i samband med besvärnämnden så att besvärnämnden producerar interna förvaltningstjänster för skadenämnden. Till skadenämndens ordförande och vice ordförande, vilka är besvärnämndens ordförande och vice ordförande, samt sakkunnigledamöterna och föredragandena i bisyssla betalas också arvoden från nämnda moment. Det uppskattade anslagsbehovet för skadenämnden 2013 är 60 000 euro. Resten, dvs. 835 000 euro kan inriktas på besvärnämndens utgifter.

Enligt 15 § i förordningen om landsbygdsnäringsnämnden (141/1995) sköter ministeriet och till den del ministeriet bestämmer, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (Tike) besvärnämndens registrerings-, expedierings- och arkiveringsuppgifter samt uppgifter i samband med betalningsrörelsen och bokföringen, för matrikel och tillhandahåller de datakommunikations-, post- och andra motsvarande tjänster som nämnden behöver. Varken Tike eller ministeriet producerar längre interna förvaltningstjänster för besvärnämnden, utan besvärnämnden producerar dem själv, om de inte hör till serviceuppgifterna för servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet). Besvärnämnden hör tillsammans med ministeriet till samma serviceavtal och besvärnämnden har en gång om året enligt årsverkna betalat en relativ andel av Palkeets totala årsersättning till ministeriet av sina omkostnader.

I statens budgetproposition för 2014 föreslås ett lika stort anslag under nämndernas omkostnadsmoment som 2013. Till omkostnadsmoment 30.04.04 föreslås ett anslag om 595 000 euro. I samband med att besvär-

nämnden dras in den 1 september 2014 överförs en andel som motsvarar fyra månaders utgifter i budgetpropositionen för 2014 till moment 25.10.03. Dessutom överförs de medel som behövs för en omorganisering av skadenämnden till moment 30.30.01.

Eftersom besvärsvägen i en del av ärendena fördelas mellan alla förvaltningsdomstolar, är totalkostnaderna något större än i det nuvarande centraliserade systemet för ändringssökande. Om också det nya systemet till alla delar skulle centraliseras, kan man enligt bedömningar klara sig med i stora drag samma antal årsverken som för närvarande i besvärsnämnden (11 årsverken). En så decentraliserad överföring till förvaltningsdomstolarna som möjligt är dock nödvändig i fråga om både närhetsprincipen för dem som söker ändring och den jämlikaste utvecklingen av förvaltningsdomstolarna.

År 2012 inleddes 255 besvär i besvärsnämnden, som utfärdade sammanlagt 200 beslut (206 diarieförda ärenden). Under de senaste fyra åren har i genomsnitt 265 nya besvär inletts varje år. För närvarande förväntas antalet besvär inte öka. Antalet besvär kan öka sedan följande programperiod inletts, så att de skulle inledas som besvärssärenden vid förvaltningsdomstolarna år 2016.

Besvärsvägen för stöd, utvecklings- och strukturstöd samt vissa andra lagar som avsluter sig till det egentliga bedrivandet av gårdsbruk centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol. Antalet sådana centraliserade besvärsnämnden uppgår uppskattningsvis till över hälften av det totala antalet besvär som behandlats i besvärsnämnden. För behandlingen av ärenden behövs beroende på hur antalet övriga förvaltningsprocessärenden utvecklas minst 3—4 domare, 2—4 föredragande och en kontorsanställd till Tavastehus förvaltningsdomstol. Till dessa delar skulle de årliga avlöningsutgifterna öka med cirka 520 000—600 000 euro. I resurskalkylen har även säkerställts att de ärenden som överförs behandlas utan dröjsmål. Samtidigt ska även besvärsnämndens ordinarie personal i enlighet med de personalpolitiska principerna garanteras en arbetsplats i Tavastehus förvaltningsdomstol.

Antalet besvär som decentraliseras till samtliga förvaltningsdomstolar kommer i fortsättningen att vara i genomsnitt cirka 100—120 besvär per år innan den nya programperioden inleds. Besvärerna ökar jämnt fördelade per förvaltningsdomstol med cirka 20 per år. I praktiken fördelar sig besvärerna inte jämnt mellan alla förvaltningsdomstolar utan med stöd av tabellerna i punkt 2.1.2 kan man uppskatta att Åbo och Tavastehus förvaltningsdomstolar måste bereda sig på större besvärmängder än de övriga förvaltningsdomstolarna. I praktiken förutsätter antalet ärenden som decentraliseras som helhet ett behov av tilläggspersonal om cirka 1—2 årsverken främst i antalet föredragande och domare. Lönekostnaderna är till dessa delar cirka 140 000 euro. Tilläggsresurser kan inte direkt delas ut till alla förvaltningsdomstolar. Personalbehovet vid varje förvaltningsdomstol bedöms dock i de årliga resultatförhandlingarna med hänsyn även till de landsbygdsnäringsärenden som styrs till varje förvaltningsdomstol.

Överföringen av besvärsnämndens ärenden och därmed placeringen av tilläggspersonal vid Tavastehus förvaltningsdomstol ökar domstolens lokalbehov. Anskaffningen av tillräckliga lokaler innebär ett årligt tillägg om minst cirka 27 000 euro i förvaltningsdomstolens hyresutgifter.

Dessutom ska man bereda sig på ökande utbildningsutgifter till följd av överföringen av ärenden samt på att bearbetade ändringar som ska göras i ärendehanteringssystemen. Till dessa delar ska cirka 40 000 euro reserveras för kostnaderna. Dessutom ska beaktas att serviceavgifterna vid Palkeet och Rättsregistercentralen (RRC) stiger till följd av reformen.

4.2 Konsekvenser för organisation och personal

Överföringen av besvärsvägen för landsbygdsnäringsärenden från landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd som lyder under jord- och skogsbruksministeriet till förvaltningsdomstolarna som hör till justitieministeriets förvaltningsområde minskar antalet besvärsmyndigheter av nämndtyp och gör domstols-

organisationen för rättskipningen i förvaltningsdomstolarna enhetligare. Andringen följer de riktlinjer som iakttagits på sista tiden. Lagen om upphävande av lagen om behandling av besvärssärenden vid patent- och registerstyrelsen (114/2013) träder i kraft den 1 september 2013, då behandlingen av besvärssärenden överförs från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till justitieministeriets förvaltningsområde. Likaså trädde lagen (177/2013) om ändring av statstjänstemannalagen (750/1994) i kraft den 1 april 2013. I detta sammanhang upphör statens tjänstemannanämnd med sin verksamhet och behandlingen av nya besvärssärenden har överförs till de regionala förvaltningsdomstolarna.

Statstjänstemannalagen (750/1994) innehåller bestämmelser om tjänstemannens ställning i olika typer av organisationsförändringar. I samband med en omorganisering av funktionerna i statsförvaltningen överförs tjänsterna och de tjänstemän som utnämns till dem till samma ämbetsverk som uppgifterna. En tjänsteman som utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid övergår i ämbetsverkets anställning medan det tidsbegränsade tjänsteförhållandet varar. Tjänsten och den som utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid kan överföras utan samtycke, om överföringen sker inom eller till tjänstemannens pendlingsregion. Pendlingsregionen sträcker sig 80 kilometer från personens verkliga boendeort.

Statsrådet fattade den 26 januari 2012 ett principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar. Principbeslutet kompletteras av finansministeriets tillämpningsanvisningar. Syftet med principbeslutet är att fastställa enhetliga förfaringssätt för organisationsförändringar inom statsförvaltningen och för att trygga personalens ställning samt stödja hanteringen av förändringar och en högklassig ledning. Den allmänna principen är att man vid organisationsförändringar i statsförvaltningen följer riktlinjerna för statens personalledning och att personalens ställning ordnas i enlighet med gällande lagstiftning.

Enligt principbeslutet främjas tryggheten av kontinuiteten i anställningsförhållanden

hos staten av att personalen är beredd att flytta till en ny enhet eller nya uppgifter inom sin egen pendlingsregion.

Om personen inte ger sitt samtycke till att flytta, stöds den aktuella personens placering i arbetslivet och i första hand i statsförvaltningen i enlighet med riktlinjerna i statsrådets principbeslut.

Nämndens personal i huvudsyssla består av en ordförande, vice ordförande och sekreterare som våren 2013 utnämns för viss tid samt av två ordinarie föredragande och två tidsbegränsade föredragande, vars visstidsanställningar upphör först 2016 och 2017, samt av en avdelningssekreterare. Fram till utgången av 2013 har nämnden dessutom en visstidsanställd som hör till den biträdande personalen. Ordföranden, vice ordföranden och sekreteraren har även egna tjänster utanför besvärsnämnden. Nämnden har 11 årsverken, varav två är obesatta våren 2013. I samband med omorganiseringen av veterinärmedicinska skadenämnden överförs en ledig tjänst i detta sammanhang någon annanstans.

Det bästa alternativet med tanke på en flexibel organisationsförändring är att de nuvarande tjänstemännen i besvärsnämnden som lyder under jord- och skogsbruksministeriet skulle kunna flytta över till Tavastehus förvaltningsdomstol som lyder under justitieministeriet i enlighet med det personalresursbehov som beskrivs i punkt 4.1. På så vis ska den sakkunskap i landsbygdsnäringsfrågor som finns i nämnden bevaras bäst.

Tjänsterna för nämndens ordförande och vice ordförande kan inte direkt omvandlas till domartjänster eftersom de inte är sådana domartjänster som avses i statstjänstemannalagen även om tjänsteinnehavarna har samma rätt att kvarstå i tjänsten och verkar under domaransvar. Båda tjänsterna är också tillsatta för en viss tid. Ordförandens mandatperiod upphör i juli 2016 när personen uppnår avgångsåldern enligt statstjänstemannalagen. Vice ordförandens mandatperiod upphör i slutet av 2017. Både ordföranden och vice ordföranden har tjänster utanför besvärsnämnden.

Domartjänsterna är s.k. tjänster som specificeras i statsbudgeten i enlighet med 4 § i statstjänstemannalagen, vilket tjänsterna för

landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolar (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2006:7) och i arbetsgruppens slutbetänkande med samma namn (Justitieministeriet, arbetsgruppsbetänkande 2007:1).

I slutbetänkandet föreslogs att besvären över systemet för samlat gårdsstöd inom jordbruket först handläggs i Tavastehus förvaltningsdomstol som första instans. I Tavastehus förvaltningsdomstol handläggs dessutom besvär över stödformer som införts före 2007. Till Rovaniemi förvaltningsdomstol föreslås bli centraliserat behandlingen av besvärssärenden som gäller renhushållning, naturnäringar och skoltstöd. Till behörigheten för Ålands förvaltningsdomstol föreslogs sådana besvär över stödbeslut inom landsbygdsnäringsarna där det överklagade beslutet har fattats av länsstyrelsen på Åland. Enligt förslaget fördelas behandlingen av övriga ärenden som ingår i besvärsnämndens behörighet mellan alla förvaltningsdomstolar.

I slutbetänkandet har gjorts upp ett sammandrag över utlåtandena (Justitieministeriet, utlåtanden och utredningar 2007:11). En indragning av besvärsnämnden stötte i det skedet på motstånd från landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd, Landsbygdsrättsliga Sällskapet rf, Nylands TE-central, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf och Agronomförbundet. I övrigt var inställningen till reformen i huvudsak positiv.

Jord- och skogsbruksministeriet och justitieministeriet tillsatte den 27 november 2012 en gemensam arbetsgrupp, som gavs i uppgift att utifrån riktlinjerna i ovan avsedda betänkande lägga fram ett förslag till överföring av de ärenden som behandlas i landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolarna. Arbetsgruppen skulle lägga fram sitt förslag i form av en regeringsproposition. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande den 29 maj 2013. De utlåtandena som fåtts om propositionen behandlas i punkt 5.2.

Jord- och skogsbruksministeriet tillkännagav för koordineringsgruppen för regionalisering att landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd dras in och att behandlingen av besvärssärenden överförs till de regionala för-

valtningsdomstolarna i enlighet med principerna i arbetsgruppsbetänkandet 2007:1. Ministeriet föreslog att någon placeringsutredning inte behöver göras i ärendet. Koordineringsgruppen för regionalisering godkände vid sitt möte den 20 mars 2013 ministeriets tillkännagivande och krävde inte någon placeringsutredning.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Om regeringspropositionen bads utlåtanden av justitieministeriet, landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd, Statskontoret, högsta förvaltningsdomstolen, de regionala förvaltningsdomstolarna, Landsbygdsverket, Livsmedels säkerhetsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, närings-, trafik- och miljöcentralerna, regionförvaltningsverken, Tullen, Ålands landskapsregering, Statens ämbetsverk på Åland, Ålands förvaltningsdomstol, Forststyrelsen, jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, Finlands kommunförbund, Sametinget, Renbeteslagens förbund, Jord- och skogsbruksproducenternas centralförbund MTK, Pro Agria landsbygdscentralernas förbund, Landsbygdsrättsliga sällskapet, Maa-seudun kehittäjä ry, Finlands skogscentral, Finlands viltcentral, Finlands juristförbund, Finlands domareförbund, Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry, Löntagarorganisationen Pardia, Agronomförbundet.

Antalet utlåtanden som lämnades in uppgick till 34. Nästan alla remissorgan gav bifall till propositionen. Även förslaget att centralisera vissa ärendegrupper till vissa förvaltningsdomstolar fick i huvudsak bifall. I utlåtandena föreslogs ytterligare att vissa ärenden som enligt propositionen ska decentraliseras, i stället ska centraliseras till en förvaltningsdomstol. Förslaget till centralisering gällde bland annat jakt- och fiskefrågor. Under den fortsatta beredningen kom man dock till den slutsatsen att riktlinjen i propositionen är motiverad när man tänker på en balanserad utveckling av förvaltningsdomstolarna.

I flera utlåtanden fästes vikt vid att förvaltningsdomstolarna garanteras tillräckliga re-

surser i fortsättningen. Vidare fäste remissorganen vikt vid behovet att trygga Tavastehus förvaltningsdomstols förutsättningar att behandla besvärssärenden på svenska.

Regeringspropositionen har beretts på jord- och skogsbruksministeriet utgående från arbetsgruppens förslag samt utlåtandena.

6 Samband med andra propositioner

Vid jord- och skogsbruksministeriet bereds en ändring i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter. Till lagen fogas bestämmelser om krav för saluföring enligt rådets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter

(förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden). Gruppen av myndigheter som fattar överklagbara beslut med stöd av lagen skulle utvidgas i detta sammanhang. Avsikten är således att lagens 90 § 1 mom. som gäller ändringssökande ska ändras vid detta sammanhang genom att det tas in hänvisningar till beslut som fattas av de aktuella myndigheterna. Den nämnda regeringens proposition har inga verkningar till denna regeringens proposition.

I samband med landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd verkar veterinärmedicinska skadenämnden. En separat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om veterinärmedicinska skadenämnden ges till riksdagen i september 2013. I denna proposition föreslås det att veterinärmedicinska skadenämnden placeras i anskotning till Evira.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden

1 §. Författningar som träder i kraft. Genom lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden föreskrivs om ikraftträdande av samtliga författningar som ingår i detta förslag och om behandlingen av ärenden som är anhängiga när den träder i kraft. I punkterna 1—7 föreskrivs om ikraftträdandet av de lagar i enlighet med vilka ärenden centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol. I punkterna 8 och 9 föreskrivs om ikraftträdandet av de lagar i enlighet med vilka ärenden centraliseras till Norra Finlands förvaltningsdomstol. I punkterna 10—23 föreskrivs slutligen om ikraftträdandet av de lagar i enlighet med vilka ärenden i besvärreformens styrs till alla förvaltningsdomstolar.

Genom en ändring i skollagen ändras bland annat namnet på den behöriga domstolen så att den motsvarar den lagstiftning om förvaltningsdomstolarnas strukturreform som träder i kraft den 1 april 2014. Det senare ikraftträdandet för den lag som ingår i lagen om införande förutsätter inte några separata bestämmelser i skollagen om ikraftträdande eftersom det i strukturreformen allmänt föreskrivs att det nya domstolssystemet tillämpas på sådana ärenden som tidigare behandlats i Uleåborgs eller Rovaniemi förvaltningsdomstol.

I 2 mom. föreskrivs om ikraftträdandet av lagen om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och natur och lagen om ändring av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. Lagen av den 26 augusti 2011 om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (986/2011) och lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011) träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Enligt förarbetena (RP 247/2010 rd) beror detta på att den er-

sättning som avses i sistnämnda lag är sådant statsstöd som ska anmälas till Europeiska kommissionen som statsstöd och får inte verkställas innan stödsystemet har godkänts. Enligt förarbetena (RP 247/2010 rd) är det likaså ändamålsenligt att även lagen om strukturstöd (986/2011) träder i kraft först efter att kommissionen godkänt de stödsystem som ingår i lagförslaget.

2 §. Författningar och bestämmelser som upphävs. Genom införelagen upphävs hela lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd samma datum som de lagar som räknas upp i 1 § träder i kraft. Samtidigt upphävs förordningen om landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd (141/1995) som utfärdats med stöd av lagen. Dessutom upphävs 39 § i lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) och 23 § 1, 2 och 3 moment i lagen om avträdelsepension som obehövligen eftersom dessa pensionsbeslut inte längre fattas.

3 §. Tillämpning av den nya lagstiftningen. På behandlingen av de ärenden som har inletts vid landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd och högsta förvaltningsdomstolen när de lagar som nämns i 1 § träder i kraft ska de lagar som nämns i 1 § tillämpas, om inte något annat föreskrivs i införelagen.

Till de delar de lagar som avses i 1 § innehåller förslaget om en utvidgning av användningen av det system för begäran om omprövning som föregår det egentliga ändringsökandet (t.ex. 16 § 1 mom. i lagen om plantmaterial) behövs inte särskilda bestämmelser om behandlingen av ett ärende som är anhängigt i myndigheten. På ett ärende som är anhängigt i myndigheten tillämpas den lagstiftning som avses i 1 §. Nivån på rättskyddet för ändringsökande bibehålls trots det nya förfarande för begäran om omprövning som ska införas i myndigheten. Till beslut som myndigheterna fattar innan reformen träder i kraft kan fogas den besväransvisning enligt gällande lag som ännu var i kraft när beslutet fattades.

4 §. Ärenden som har inletts vid landsbygdsnäringsarnas besvärnsämnd. De ären-

den som är anhängiga vid landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd överförs för behandling till Tavastehus förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol eller andra behöriga förvaltningsdomstolar i enlighet med bestämmelserna om dessa domstolars behörighet i de lagar som avses i 1 §.

I praktiken ska särskilt beaktas att sådana ärenden som behandlats i besvärsnämnden, i vilka det huvudsakliga avgörandet redan fattats, slutförs även tekniskt i besvärsnämnden före överföringen av ärenden. I behandlingsordningen för ärenden vid förvaltningsdomstolarna och Ålands förvaltningsdomstol ska i fråga om överförda ärenden beaktas tiden för när ärendena inletts i besvärsnämnden.

Åtgärder som redan utförts i anhängiga ärenden förblir i kraft tills respektive ärende avgörs eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat i ett ärende. I ett överfört ärende tas inte ut någon behandlingsavgift om ärendet har varit avgiftsfritt enligt tidigare bestämmelser.

Till de delar man i propositionen har föreslagit att vissa utvidgningar av användningsområdet för systemet för besvärstillstånd ska göras, är det fråga om en inskränkning av besvärsrätten i fråga om nämnda ärenden. De nya bestämmelserna tillämpas inte retroaktivt på ärenden som är anhängiga i besvärsnämnden. Rätten till fortsatta besvär över ärenden som överförs till förvaltningsdomstolarna från besvärsnämnden bestäms alltså enligt de bestämmelser som gäller när lagarna enligt 1 § träder i kraft.

5 §. Ärenden som har inletts vid högsta förvaltningsdomstolen. I ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen behövs i vissa fall besvärstillstånd. I detta sammanhang har grunderna för besvärstillstånd strukits i skollagen och i lagen om stödjande av grundtorrläggning, i vilka det ytterligare föreskrivs särskilt om tillståndsgrunderna. Tillämpliga i fortsättningen blir även till dessa delar de allmänna grunderna för besvärstillstånd i förvaltningsprocesslagen.

I samband med reformen av ändringssökande har användningsområdet för systemet för besvärstillstånd likaså till vissa delar utvidgats i de lagar som avses i 1 § (se t.ex. motiveringarna till ändringarna som berör la-

gen om Forststyrelsen, viltförvaltningslagen, lagen om handel med utsäde och lagen om samfälligheter). De ärenden som är anhängiga i högsta förvaltningsdomstolen slutbehandlas i enlighet med de tidigare bestämmelserna. Likaså går man tillväga i ett ärende där ett överklagat beslut fattats innan de nya lagarna träder i kraft och som har anhängiggjorts i högsta förvaltningsdomstolen efter dessa lagars ikraftträdande.

6 §. Överföring av personal. I 1 mom. konstateras att besvärsnämndens nuvarande visstidstjänster som lagskipningsråd för ordföranden och vice ordföranden dras in. Dessa tjänster är inte domartjänster enligt lagen om utnämning av domare (205/2000) och kan därför inte överföras till Tavastehus förvaltningsdomstol, såsom konstateras också i punkt 4.2 i allmänna motiveringen. De ordinarie tjänsterna besätts genom det normala ansökningsförfarandet för ordinarie domare.

I 2 mom. skapas dock en möjlighet att i det skedet då indragningen av besvärsnämnden träder i kraft överföra nämndens ordförande och vice ordförande som har tjänsten i besvärsnämnden som huvudsyssla till en visstidstjänst som förvaltningsrättsdomare vid Tavastehus förvaltningsdomstol för en viss tid. Flytten skulle vara fram till deras pågående mandatperioders slut. Ordföranden uppnår avgångsåldern enligt statstjänstemannalagen i april 2016. Mandattiden för vice ordföranden upphör vid utgången av 2017. Flytten kräver tjänstemannens samtycke. Enligt 18 § (614/2011) i lagen om utnämning av domare (205/2000) utnämner högsta förvaltningsdomstolen för en längre tid än ett år på framställning av förvaltningsdomstolens överdomare domare till förvaltningsdomstolen. Det är inte nödvändigt att föreskriva särskilt om beslutanderätten.

De övriga anställda i besvärsnämnden, både de som har en fast anställning och de som är i tjänsteförhållanden för viss tid när lagen träder i kraft flyttas enligt 3 mom. med stöd av 5 a § i statstjänstemannalagen till Tavastehus förvaltningsdomstol. Flytten kräver de anställdas samtycke eftersom pendlingsregionen ändras för alla. En person i ett tjänsteförhållande för viss tid kan flyttas fram till den pågående visstidsanställningens slut. Ju-

sttitieministeriet fastställer genom sitt beslut flyttningen av tjänster och personer till Tavastehus förvaltningsdomstol.

7 §. Ikraftträdande. Införandelagen träder i kraft så snart som möjligt efter att den har godkänts.

I 2 mom. föreskrivs dessutom om i vilken lag eller förordning det som föreskrivs om landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd gäller den behöriga förvaltningsdomstolen sedan lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden trätt i kraft.

1.2 Lag om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd

54 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd så att ändring i ett beslut som Landsbygdsverket eller en närings-, trafik- och miljöcentral utfärdat om en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol och ändring i ett beslut av Statens ämbetsverk på Åland om en begäran om omprövning genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol. När det gäller stöd för renhushållningen enligt lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) styrs ändringssökandet till Norra Finlands förvaltningsdomstol. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen kräver liksom nu besvärstillstånd, med undantag för ärenden som gäller återkrav.

1.3 Lag om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter

11 §. Ändringssökande. Paragrafen ändras så att Landsbygdsverkets, närings-, trafik- och miljöcentralens och jord- och skogsbruksministeriets beslut överklagas hos Tavastehus förvaltningsdomstol och beslut av Statens ämbetsverk på Åland hos Ålands förvaltningsdomstol. Lagens giltighet upphör den 31 mars 2015 på grund av att mjölkkvot-systemet läggs ned. Därför anses det inte

nödvändigt att föreslå att systemet med begäran om omprövning tas in i paragrafen som gäller ändringssökande. Besvär över beslut av Tavastehus förvaltningsdomstol eller Ålands förvaltningsdomstol hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd på samma sätt som besvär över beslut av landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd i nuläget.

1.4 Lag om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar

58, 60, 61 och 63 §. I 58 § tas in bestämmelserna i 60 § som gäller förfarandet vid ändringssökande och bestämmelserna i 61 § som gäller fortsatta besvär och 60 och 61 § upphävs. Hänvisningarna till landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd ersätts med hänvisningar till Tavastehus förvaltningsdomstol. Beslut som fattas med stöd av lagen bygger på prövning i enskilda fall. Förfarandet för begäran om omprövning anses därför inte vara till sådan nytta i ändringssökandet att det skulle vara motiverat att ta in en bestämmelse om det i paragrafen. I 63 § som gäller uttag av avgift för behandling av ärenden stryks hänvisningen till landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd.

1.5 Lag om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond

3 a §. I paragrafen förskrivs om besvär över närings-, trafik- och miljöcentralens beslut, i vilket närings-, trafik- och miljöcentralen har placerat dem som anmält sig som köpare i prioritetsordning vid överlåtelse av fast egendom som hör till fondens medel. Då prioritetsordningen prövas har som kriterier ställts sådana omständigheter som kräver specialkunskaper om jordbruk, dvs. livsdugligheten hos de gårdsbruksenheter som bildas, en ändamålsenlig skiftesläggning och sökandenas förutsättningar att framgångsrikt bedriva gårdsbruk. Det är sålunda motiverat att besvärsvägen centraliseras till Tavastehus förvaltningsdomstol och att bestämmelsen ändras på motsvarande vis. I bestämmelsen

stryks som obehövt ett omnämnande av tidsfristen på 30 dagar för besvär eftersom bestämmelser om tidsfristen ingår i förvaltningsprocesslagen. I lagen finns inga specialbestämmelser om fortsatta besvär och därför får besvär utan tillstånd anföras hos högsta förvaltningsdomstolen med stöd av 9 § i förvaltningsprocesslagen. Framtiden för gårdsbrukets utvecklingsfond är öppen när denna proposition görs, och därför föreslås inte att ändringar som gäller förfarandet för begäran om omprövning eller besvärstillstånd görs i lagen i detta skede.

1.6 Lag om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket

67 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts hänvisningarna till landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd med hänvisningar till Tavastehus förvaltningsdomstol. Ändringssökande förutsätter inte att det görs en begäran om omprövning. Beslut om strukturstöd som fattas med stöd av lagen ska prövas från fall till fall och de bygger på detaljerad nationell lagstiftning. Korrigerings av tekniska fel och sakfel möjliggörs av förvaltningslagen, vilket anses räcka till för situationer där beslutet är felaktigt så att det bör korrigeras antingen på initiativ av kunden eller av den som beviljar stöd. I situationer där dessa medel inte är tillräckliga antas inte heller förfarandet för begäran om omprövning föra med sig någon förändring i situationen. Förfarandet skulle under dessa omständigheter orsaka ett extra dröjsmål för inledandet av besvär. Förfarandet för begäran om omprövning anses således inte nödvändigt utifrån de riktlinjer som föreslås i punkt 3.2.2. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter nu på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd.

1.7 Lag om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden

57 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts hänvisningarna till landsbygdsnäringarnas

besvärsnämnd med hänvisningar till Tavastehus förvaltningsdomstol. Ändringssökande förutsätter inte att det görs en begäran om omprövning. Beslut om strukturstöd som fattas med stöd av lagen ska prövas från fall till fall och de bygger på detaljerad nationell lagstiftning och lagstiftningen i Europeiska unionen. Korrigerings av tekniska fel och sakfel möjliggörs av förvaltningslagen, vilket anses räcka till för situationer där beslutet är felaktigt så att det bör korrigeras antingen på initiativ av kunden eller av den som beviljar stöd. I en situation där dessa medel inte är tillräckliga antas inte heller förfarandet för begäran om omprövning föra med sig någon förändring i situationen. Förfarandet skulle under dessa omständigheter orsaka ett extra dröjsmål för inledandet av besvär. Förfarandet för begäran om omprövning anses således inte nödvändigt utifrån de riktlinjer som föreslås i punkt 3.2.2. Besvärsskriften får också lämnas till närings-, trafik- och miljöcentralen som ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen. På så vis skulle besvärsförfarandet göras smidigare. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter nu på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd.

1.8 Lag om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre

22 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd med Tavastehus förvaltningsdomstol och kontrollcentralen för växtproduktion med Livsmedelssäkerhetsverket. I 1 mom. stryks tidsfristen på 30 dagar för begäran om omprövning av ett beslut som fattats av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten. Samma 30 dagars frist efter att parten fått del av beslutet följer av 49 c § i förvaltningslagen. Utanför förfarandet för begäran om omprövning avgränsas i enlighet med riktlinjerna i punkt 3.2.2 de beslut om tvångsmedel som avses i 5 kap. Enligt 2 mom. får ändring i beslut som har fattats av närings-, trafik- och

miljöcentralen eller Livsmedelssäkerhetsverket sökas hos förvaltningsdomstolen enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Enligt 3 mom. förutsätter besvär över förvaltningsdomstolens beslut i fortsättningen besvärstillstånd från högsta förvaltningsdomstolen med undantag för tvångsmedelsärenden enligt 5 kap.

1.9 Lag om ändring av skoltlagen

49 och 51 §. Paragraferna uppdateras genom att hänvisningarna till Lapplands länsrätt ersätts med hänvisningar till Norra Finlands förvaltningsdomstol.

63 §. *Ändringssökande.* Paragrafen ändras så att landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd ersätts med Norra Finlands förvaltningsdomstol och i fråga om förfarandet hänvisas till förvaltningsprocesslagen.

Liksom nu får ändring hos högsta förvaltningsdomstolen sökas utan besvärstillstånd i de ärenden som avses i 36—39 § (tillstånd att överlåta en lägenhet, återkrav av statligt lån eller bidrag) eller förfall av en frivillig skuldsanering. I 3 mom. stryks de grunder för besvärstillstånd som ingått i momentet, eftersom de bygger på förvaltningsprocesslagen.

64 §. *Uttag av avgift för behandling av ärenden.* I paragrafen stryks hänvisningen som gäller landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd.

1.10 Lag om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings

115 §. *Ändringssökande.* I paragrafen ersätts hänvisningarna till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med hänvisningar till Norra Finlands förvaltningsdomstol. Ändringssökande förutsätter fortfarande inte att det görs en begäran om omprövning. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd. Med anledning av arten av de beslut som fattas med stöd av lagen och med

stöd av de riktlinjer som föreslås i avsnitt 3.2.2 antas det inte finnas behov av att införa förfarandet för begäran om omprövning eller utvidga förfarandet för besvärstillstånd.

Lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings träder i kraft vid en punkt som senare bestäms genom förordning av statsrådet.

1.11 Lag om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings

55 §. *Besvärsmät.* Ändring i Landsbyggsverkets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol i stället för hos besvärsnämnden för landsbygdsnäringsärenden.

56 §. *Förfarandet vid ändringssökande.* Formuleringen av paragrafen föreslås bli förenklad utan ändringar i innehållet.

57 §. *Ändringssökande i beslut av förvaltningsdomstolen.* Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd, uppsägning av lån, förfall av frivillig skuldsanering eller återkallande av särskild förmån. I paragrafen stryks grunderna för besvärstillstånd i 2 mom. och dessa bestäms i fortsättningen enligt förvaltningsprocesslagen.

1.12 Lag om ändring av lagen om ersätande av skador som drabbat renhushållningen

14 §. I 1 mom. stryks hänvisningen till statsunderstödslagens bestämmelser om ändringssökande och 4 mom. som gäller ändringssökande upphävs. En bestämmelse om ändringssökande tas in i den nya 14 a §. På så vis görs bestämmelserna om ändringssökande klarare.

14 a §. Till lagen fogas en ny 14 a §, där det föreskrivs om ändringssökande. I ett beslut av statsrådet och jord- och skogsbruks-

ministeriet får inte begäras omprövning eller sökas ändring genom besvär. Enligt 5 § 3 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om anlitanet av forskningsinstitut inom sitt förvaltningsområde samt av privata forskningsinstitut för konstaterande av en katastrof. Statsrådet beslutar om anlitanet av andra offentliga forskningsinstitut för motsvarande ändamål. Enligt 5 § 4 mom. konstateras genom beslut av statsrådet att förhållandena förändrats så att det anses föreligga en katastrof som berättigar till ersättning. Besvärsförbudet anses nödvändigt i synnerhet för att ersättningsförfarandet vid behov måste fås snabbt igång. Omprövning av ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen och Landsbygdsverket får enligt 2 mom. begäras hos den myndighet som fattat beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning ingår på samma sätt som nu i statsunderstödslagen. Eftersom det är fråga om ärenden som gäller renhushållning, får ändring i beslut om en begäran om omprövning i enlighet med riktlinjerna i avsnitt 3.2.3 sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol.

Lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen är inte i kraft, utan bestämmelser om ikraftträdandet utfärdas senare genom förordning av statsrådet.

1.13 Lag om ändring av 27 § i lagen om stödande av grundtorrläggning

27 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd med förvaltningsdomstolen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets grundtorrläggningssområdet eller största delen av det, ligger. Om besvär anförs hos den myndighet som fattat beslutet, ska den utan dröjsmål sända dem vidare till förvaltningsdomstolen. Beslut som utfärdas med stöd av lagen bygger på prövning från fall till fall, och med anledning av riktlinjerna i punkt 3.2.2 anses det inte nödvändigt att införa förfarandet för begäran om omprövning. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med

undantag för ärenden som gäller återkrav av stöd eller uppsägning av lån. I paragrafen stryks grunderna för besvärstillstånd i 2 mom. och i fortsättningen tillämpas de allmänna grunderna för besvärstillstånd enligt förvaltningsprocesslagen.

1.14 Lag om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

90 §. Ändringssökande. Bestämmelsen i lagens 90 § 2 mom. om ändringssökande ändras så att landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd ersätts med förvaltningsdomstol. Omprövning av andra beslut än beslut som gäller administrativt tvång får begäras hos Landsbygdsverket. Om omprövning föreskrivs redan i den gällande lagen. Ändringssökande genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen kräver besvärstillstånd med undantag för de ärenden som gäller administrativt tvång, återkrav, bestämmande av en påföljdsavgift eller övervakning.

1.15 Lag om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen

27 §. Ändringssökande. I paragrafen ändras landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolen. Ändringssökande förutsätter fortfarande inte att det görs en begäran om omprövning. För Europeiska unionens fondperiod 2014—2020 bereds en ny lag och det anses inte nödvändigt att göra andra än nödvändiga ändringar i gällande lag i detta sammanhang. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd.

1.16 Lag om ändring av lagen om fiske

81, 85, 123 §. Vid ingången av 1994 ändrades lagen om fiske genom lag 1355/1993 så att beslut som fattas i ett förfarande för

begäran om omprövning i fiskeområdestämman kan överklagas hos besvärsnämnden. Genom en senare ändring i lagen om fiske (lag 154/2003), som trädde i kraft vid ingången av mars 2003, utreddes det tidigare förfarandet och även ändringssökandet i alla beslut som arbetskrafts- och näringscentralen fattat med stöd av lagen om fiske styrdes till besvärsnämnden.

Landsbygdsnäringsnämnd ersätts i paragraferna med förvaltningsdomstolen och i fråga om förfarandet hänvisas till förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeområdet ligger. Om inte denna behörighetsgrund kan användas i ett sådant fall som avses i 123, bestäms den behöriga förvaltningsdomstolen med stöd av 12 § i förvaltningsprocesslagen.

Besvärstiden på 60 dagar enligt definitionen i 85 § 3 mom. för besvär över ett beslut av fiskeområdets stämma som fattats med anledning av en begäran om prövning stryks och besvärstiden är i enlighet med förvaltningsprocesslagen 30 dagar från delfäendet av beslutet. Enligt formuleringen av gällande lag kan endast den som anhåller om rättelse söka ändring. Det beror dock på slutresultatet av det beslut som fattats om en begäran om omprövning om den som begärt omprövning har besvärssintresse eller, om slutresultatet ändras, någon annan vars rätt eller fördel det ändrade beslutet gäller. Denna inkonsekvens som inskränker rättsskyddet föreslås samtidigt bli korrigerad. I 85 § stryks 4 mom. som nu gäller extraordinärt ändringssökande och till dessa delar iakttas de allmänna bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen.

Lagen innehåller inga specialbestämmelser om ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen, så till dessa delar tillämpas 9 § i förvaltningsprocesslagen. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter fortsättningsvis inte besvärstillstånd.

1.17 Lag om ändring av 13 § i lagen om Forststyrelsen

13 §. Ändringssökande. Lagens 13 § delas för tydlighetens skull in i 13, 13 a och 13 b §

och landsbygdsnäringsnämnd ersätts i bestämmelserna med förvaltningsdomstolen. I 13 § föreskrivs om ändringssökande i andra beslut än enskilda tillståndsbeslut. Ändring i ett beslut som Forststyrelsen fattat med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i naturvårdslagen. Ändring i andra beslut får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, och besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter till dessa delar inte besvärstillstånd.

13 a §. Sökande av ändring i beslut om enskilda tillstånd. I 13 a § föreskrivs om ändringssökande i ett enskilt tillståndsbeslut som avses i 9 § 3 mom. Omprövning av enskilda beslut får begäras hos Forststyrelsen, såsom även enligt gällande bestämmelse. I bestämmelsen stryks som obehövligt omnämmandet av tidsfristen på 30 dagar för begäran om omprövning. Samma 30 dagars frist efter att parten fått del av beslutet följer av 49 c § i förvaltningslagen. Ändring i ett beslut som Forststyrelsen meddelat med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter i fortsättningen besvärstillstånd.

13 b §. Behörig förvaltningsdomstol. Behörig förvaltningsdomstol är i första hand den förvaltningsdomstol inom vars domkrets det område eller största delen av det område som beslutet gäller, är beläget. Om denna grund inte går att tillämpa, är behörig förvaltningsdomstol den domstol inom vars domkrets hemorten för den som anfört besvären ligger.

1.18 Lag om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen

31 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts hänvisningen till landsbygdsnäringsnämnd med en hänvisning till Tavastehus förvaltningsdomstol. När det gäller förfarandet överförs hänvisningen om tillämpningen av förvaltningsprocesslagen från 3 mom. till 1 mom. Omnämmandet av 30 dagars besvärstid stryks som obehövligt i 1 mom. Samma 30 dagars frist efter att parten fått del av beslutet följer av 22 § i för-

valtningsprocesslagen. Ändringssökande förutsätter inte heller i fortsättningen att det görs en begäran om omprövning. Förfarandet för begäran om omprövning bedöms utifrån riktlinjerna i punkt 3.2.2 lämpa sig dåligt för beslut som fattas med stöd av lagen. Antalet beslut är relativt litet, och begäran om omprövning bedöms ganska sällan medföra ändring i dem. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter i fortsättningen besvärstillstånd.

1.19 Lag om ändring av 47 § i viltskadelagen

47 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts hänvisningarna till arbetskrafts- och näringscentralen med hänvisningar till närings-, trafik- och miljöcentralen samt hänvisningarna till landsbygdsnäringsnämnden med hänvisningar till förvaltningsdomstolen. I 1 mom. föreskrivs om begäran om omprövning av ett beslut av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten hos närings-, trafik- och miljöcentralen. I momentet stryks omnämmandet av tidsfristen på 30 dagar för begäran om omprövning och hänvisas i fråga om förfarandet till förvaltningslagen.

Enligt det föreslagna 47 § 1 mom. i viltskadelagen är den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen behörig att behandla begäran om omprövning. Om kommunen är belägen inom verksamhetsområdet för en sådan närings-, trafik- och miljöcentral som inte har ett ansvarsområde för miljö- och naturresurser utan uppgifterna inom detta ansvarsområde enligt vad som föreskrivs ska utföras vid någon annan närings-, trafik- och miljöcentral, är dock den sistnämnda närings-, trafik- och miljöcentralen behörig att behandla begäran om omprövning.

Enligt 4 § 1 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentraler föreskrivs genom förordning av statsrådet om centralernas verksamhetsområden. Enligt 3 § 2 och 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralen (906/2012) sköts uppgifterna inom detta ansvarsområde när det gäller närings-, trafik- och miljöcentralen

i Satakunta av närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och när det gäller verksamhetsområdet för närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten av närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten. Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Satakunta och Österbotten har inget ansvarsområde för miljön och naturresurserna.

I 2 mom. föreskrivs som ny bestämmelse om begäran om omprövning av ett förvaltningsbeslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, Finlands skogscentral, Landsbyggsverket och Statskontoret. Omprövning får begäras hos beslutsmyndigheten på det sätt som bestäms i förvaltningslagen. Bestämmelsen i 2 mom. gäller inte ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen med stöd av 1 mom. fattat med anledning av en begäran om omprövning.

Ändring i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får enligt 3 mom. sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Enligt 4 mom. förutsätter besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på samma sätt som i gällande bestämmelse besvärstillstånd med undantag för ärenden som gäller återkrav av ersättning.

Enligt 5 mom. får omprövning av ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet om statsunderstöd i enlighet med statsunderstödslagen sökas hos jord- och skogsbruksministeriet. Motsvarande bestämmelse ingår i 3 mom. i gällande paragraf.

1.20 Lag om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial

16 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts landsbygdsnäringsnämnden med förvaltningsdomstolen, till paragrafen fogas bestämmelser om begäran om omprövning och besvärstillstånd. Omprövning av beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 3 mom. om godkännande och registrering av leverantörer av plantmaterial får begäras hos beslutsmyndigheten. Ändring i andra beslut och beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär hos högsta för-

valtningsdomstolen förutsätter i fortsättningen besvärstillstånd till de delar ärendet gäller beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 3 §.

1.21 Lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde

32 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts Kontrollcentralen för växtproduktion med Livsmedelssäkerhetsverket och landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd med förvaltningsdomstolen. Ändringssökande förutsätter inte att begäran om omprövning görs eftersom det är fråga om beslut som baserar sig på prövning från fall till fall. I enlighet med riktlinjerna i punkt 3.2.2 anses begäran om omprövning inte lämpa sig för beslut som fattas med stöd av denna lag. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av områdets läge eller näringsidkarens hemort. I 3 mom. föreskrivs som ny bestämmelse att besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd med undantag för beslut av förvaltningsdomstolen i ärenden av sanktionsnatur och i tvångsmedelsärenden enligt 29—31 § (marknadsföringsförbud för utsäde, förordnande om förstörande eller utförelse samt vite och tvångsutförande).

1.22 Lag om ändring av 29 och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial

29 §. Ändringssökande. I paragrafen ersätts landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd med förvaltningsdomstolen. Ändring i ett beslut om tvångsmedel enligt 7 kap, får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen utan att begäran om omprövning görs. Till övriga delar förutsätter ändringssökande i fortsättningen att begäran om omprövning görs hos den myndighet som fattat beslutet. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av områdets läge eller näringsidkarens hemort. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter i fortsättningen

besvärstillstånd med undantag för tvångsmedelsärenden enligt 7 kap.

30 §. Verkställighet. I paragrafen ändras termen för besvärsmyndighet i den finska texten från 'valitusviranomainen' till 'muutoksenhakuviranomainen'.

1.23 Lag om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet

34 §. Ändringssökande. Genom lagen bekämpas spridningen av skadegörare genom övervakning av kvaliteten på näringsidkarnas (de som producerar, lagrar, marknadsför, förmedlar, importerar, exporterar) växter och växtprodukter. I den lag om skydd för växters sundhet som trädde i kraft vid ingången av 2004 (702/2003) styrdes besvär över beslut av Kontrollcentralen för växtproduktion till nämnden. I enlighet med den tidigare växtskyddslagen (1203/1994) var nämnden redan besvärinstans för TE-centralernas beslut om ersättning av kostnader och skador. Övervakningsmyndighet kan dock i samband med införelse även vara tullverket, vars beslut i enlighet med tullagen (1466/1994) redan har kunnat överklagas hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

I paragrafen ändras landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolen. Enligt 1 mom. får ändring i ett beslut enligt 6 kap. (Tvångsmedel och påföljder) sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Beslut av förvaltningsdomstolen enligt detta moment får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd. Enligt 2 mom. får omprövning av andra beslut än beslut enligt 1 mom. i fortsättningen begäras hos beslutsmyndigheten. Ändring i beslut med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter till dessa delar i fortsättningen besvärstillstånd. I 3 mom. föreskrivs om behörig förvaltningsdomstol. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen

hänför sig till på grund av områdets läge eller näringsidkarens hemort.

35 §. Verkställighet. I paragrafen ändras hänvisningen till besvärmyndigheten i den finska texten från 'valitusviranomaiseen' till 'muutoksenhakuviranomaiseen'.

1.24 Lag om ändring av 41 § i lagen om gödsel-fabrikat

41 §. Ändringssökande. I lagen om gödsel-fabrikat som trädde i kraft 2006 (539/2006) överfördes ändringssökande till alla delar till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. Före det hade beslut av Kontrollcentralen för växtproduktion överklagats direkt hos högsta förvaltningsdomstolen och endast arbets-krafts- och näringscentralernas beslut om ersättning för kostnader och skador hos nämnden. Genom lagen övervakas kvaliteten på verksamhetsutövers (den som tillverkar, tekniskt bearbetar, marknadsför, transporterar, använder, importerar eller exporterar) gödsel-fabrikat eller råvarorna till sådana.

Paragrafen ändras så landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd ersätts med förvaltningsdomstolen. Ändringssökande förutsätter inte heller i fortsättningen att det görs en begäran om omprövning. Beslut som fattas med stöd av lagen bygger på prövning från fall till fall och är till naturen sådana att förfarandet för begäran om omprövning inte lämpar sig för dem i enlighet med riktlinjerna i punkt 3.2.2. Ändring i ett beslut som meddelats med stöd av lagen om gödsel-fabrikat får enligt 1 mom. sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av områdets läge eller näringsidkarens hemort. Ändring i beslut av förvaltningsdomstolen får enligt 3 mom. i fortsättningen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I ärenden som gäller administrativa tvångsmedel enligt 6 kap. förutsätts besvärstillstånd dock inte. Enligt 4 mom. får ändring i de beslut om ett tillfälligt förbud som avses i 33 § 3 mom. fortfarande inte sökas genom besvär.

1.25 Lag om ändring av lagen om samfälligheter

18 och 23 b §. I 18 § 3 mom. stryks sista meningen som gäller ändringssökande och till lagen fogas en ny 23 b §. I 23 b § föreskrivs om ändringssökande i ett beslut som avses i 16 § 3 mom. och 18 § 3 mom. I 16 § 3 mom. föreskrivs om fastställandet av delägarlagets beslut om ändringen av ett samfällt område till samfällad skog genom försorg av Finlands skogscentral. Sådana beslut ingår nu i behörigheten för landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med stöd av 1 § 1 mom. 2 punkten i lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. I 18 § 3 mom. föreskrivs om fastställandet av delägarlagets stadgar och stadgeändringar genom försorg av regionförvaltningsverket. Ändring i sådana beslut av Finlands skogscentral och regionförvaltningsverken får enligt 23 b § sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av det samfällda området ligger. När det gäller beslut enligt 18 § 3 mom. är behörig myndighet också den förvaltningsdomstol inom vars domkrets området för de fastigheter som omfattas av den gemensamma särskilda förmånen huvudsakligen är beläget. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut får i fortsättningen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

1.26 Lag om ändring av lagen om samfällda skogar

47 a §. Ändringssökande. Till lagen fogas en ny 47 a § om ändringssökande i beslut av Finlands skogscentral. Finlands skogscentrals beslut har kunnat överklagas hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med stöd av 1 § 1 mom. 3 punkten i lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. Ändring i ett förvaltningsbeslut av Finlands skogscentral får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Besvärsskriften får också lämnas till Finlands skogscentral som omgående ska sända besvärsskriften samt handlingarna

i ärendet och sitt utlåtande över besvären till besvärsmyndigheten.

1.27 Lag om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

6 §. Avgiftsfria prestationer. Handläggningsavgift ska inte heller i fortsättningen tas ut i ärenden som gäller lättnader i betalningen av krediter, frivillig skuldsanering eller avstående från statens regresskrav. En bestämmelse med samma innehåll har tidigare ingått i jord- och skogsbruksministeriets förordning om utgifter som tas ut för landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnds prestationer.

1.28 Lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna

12 a §. Sammansättning i vissa ärenden. Förvaltningsdomstolen är enligt 1 mom. domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som ska avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen ska avgöra ett ärende enligt nämnda lag som nämns särskilt i 12 a §. I bestämmelsen föreslås bli intaget en ny 13 punkt med stöd av vilken det i bestämmelsens tillämpningsområde tas in sådana besvärärenden som överförs till förvaltningsdomstolarna när landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd dras in och i vilka det är fråga om tillämpningen av lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002), lagen om skydd för växters sundhet (702/2003), lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995), viltförvaltningslagen (158/2011), viltskadelagen (105/2009) eller det nya 13 a § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (1378/2004).

En sådan lättare sammansättning som avses i paragrafen som föreslås bli ändrad har ansetts vara ändamålsenlig i sådana ärendekategorier där besvärärendena i allmänhet är juridiskt klara och rättspraxis för dem vedertagen. Även rättegångsmaterialet bör i allmänhet vara så pass begränsat att ärendets

omfattning inte kräver en mer omfattande sammansättning (RP 85/2005 rd, s. 24). En lättare sammansättning är enligt bestämmelserna möjlig i ärenden där besvären i allmänhet är begränsade eller tekniska, rättspraxis vedertagen, myndigheternas erfarenhet och sakkunskap om behandlingen av ärenden god eller i enkla ärenden där avgörandet inte är förknippat med svår bedömning av bevisning. I en lättare sammansättning kan vidare behandlas ärenden som inte är förknippade med juridiskt svåra frågor. Dessutom ska de sist nämnda begränsningarna beaktas när den prövningsrätt som ansluter sig till valet av rätt sammansättning och som ingår i den bestämmelse som föreslås bli ändrad och vid bedömningen av om arten av den fråga som ska avgöras ändå förutsätter en sammansättning med tre ledamöter.

I 6 § i lagen om Forststyrelsen föreskrivs om Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter. I 13 § i gällande lag om Forststyrelsen föreskrivs särskilt om sökande av ändring i Forststyrelsens beslut med stöd av naturvårdslagen, i ett beslut som gäller kvoterna i 9 § 2 mom. och ett enskilt beslut som avses i 9 § 3 mom. Enligt gällande 13 § 5 mom. får ändring i andra beslut av Forststyrelsen som avses i nämnda lag sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. I samband med genomförandet av reformen av ändringssökande i landsbygdsnäringsärenden föreskrivs om ändringssökande i de ärenden som avses i sistnämnda 13 § 5 mom. och om ändringssökande i de ärenden som avses i 9 § 2 mom. i 13 § 2 mom. Genom att det till den 12 a § som föreslås bli ändrad i lagen om förvaltningsdomstolarna fogas ett omnämnande av de ärenden som avses i 13 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen är förvaltningsdomstolen domför även i en lättare sammansättning i dessa ärenden.

I viltskadelagen från 2009 föreskrivs om de grunder och förfaranden som följs vid beviljandet av medel ur anslagen i statsbudgeten för ersättning av skador som orsakats av vilt och för förebyggande av sådana skador. I lagen finns bestämmelser bland annat om beviljande av understöd för förebyggande av skador, ersättning för skador på odling och djur, ersättning för skada på renar, ersättning

för försvunna kalvar samt ersättning för skador på lösöre och skogsskador och om återkrav av ersättning.

Genom bestämmelserna i viltförvaltningslagen från 2011 bildades Finlands viltcentral genom att Jägarnas centralorganisation och viltvårdsdistrikten slogs ihop till en organisation för att komma åt överlappningarna i förvaltningen och effektivisera funktionerna. Enligt nämnda lag är viltförvaltningscentralens offentliga förvaltningsuppgifter bland annat de uppgifter som föreskrivs i jaktlagen samt lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift, och tillsättande och ledning av samt tillsyn över jaktövervakare samt examinatorer för jägarexamina och skjutprov. Närmare bestämmelser om centralens offentliga förvaltningsuppgifter ingår i 2 § 1 mom. Även till jaktvårdsföreningarnas uppgifter hör de offentliga förvaltningsuppgifter som föreskrivs närmare i 14 §, såsom att anordna jägarexamina. I 30 och 31 § i viltförvaltningslagen föreskrivs om förfarandet för begäran om omprövning och ändringssökande. Enligt 90 § i jaktlagen finns bestämmelser om begäran om omprövning och överklagande av beslut som Finlands viltcentral och jaktvårdsföreningarna fattat i viltförvaltningslagen. I besluten kan det till exempel vara fråga om olika jaktlicenser eller dispens från förbud mot användning av vissa fångstredskap och fångstmetoder. Genom att till 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna som föreslås bli ändrad foga ett omnämnande av viltförvaltningslagen är förvaltningsdomstolen domför i ärenden som gäller beslut av Finlands viltcentral och jaktvårdsföreningarna även i en lättare sammansättning, om inte arten av den fråga som ska avgöras i ärendet föranleder något annat.

Genom lagen om bekämpning av flyghavre bekämpas spridningen av flyghavre genom övervakning av både odlingarna och deras närområden samt marknadsföring, import och export av utsäde, frön m.m. Genom lagen om skydd för växters sundhet bekämpas spridningen av skadegörare genom övervakning av kvaliteten på näringsidkarnas (de som producerar, lagrar, marknadsför, förmedlar, importerar, exporterar) växter och växtprodukter. I de besvärärenden som ska

överföras och som ska avgöras med stöd av nämnda lagar kan möjligheten att även använda den lättare sammansättningen i förvaltningsdomstolen anses ändamålsenlig.

Med stöd av lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995) godkänner Landsbygdsverket mjölkuppköpare samt för ett register i vilket bland annat uppgifter om fastställda referenskvantiteter förs in. Med stöd av samma lag fastställer närings-, trafik- och miljöcentralen referenskvantiteter för leveranser och direktförsäljning. Beslutsfattande i anslutning till fastställandet av bland annat referenskvantiteter kan anses vara av en så teknisk natur att möjligheten till en behandling av besvärärenden i en lättare sammansättning är motiverad.

I samband med lagberedningen i anslutning till överföringen av de ärenden som behandlas i landsbygdsnäringsnämnd till förvaltningsdomstolarna har det inte varit möjligt att ge en uttömmande bedömning av de olika överklagbara beslut som eventuellt kommer att utfärdas med stöd av de över tjugo lagar som ändras med tanke på tillämpningsområdet för 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna. En eventuell ny bedömning av ärendet anses ändamålsenlig i det skede då förvaltningsdomstolarna har hunnit få erfarenhet av behandlingen av de aktuella ärendena och av i vilken mån och vilket slag av besvärärenden över beslut som utfärdats med stöd av de nu aktuella lagarna som kommer in till förvaltningsdomstolarna för behandling.

2 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. De andra föreslagna lagarna föreslås träda i kraft den 1 september 2014.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Vissa av lagförslagen i förslaget är betydelsefulla i förhållande till det som föreskrivs i

21 § 1 och 2 mom. i grundlagen särskilt i det avseende att ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen i förslaget begränsas genom systemet för besvärstillstånd i vissa ärendekategorier och dessutom föreslås till vissa delar införande av besvärsförbud.

I *lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållning* föreslås bli infört ett besvärsförbud, enligt vilket ändring i statsrådets och jord- och skogsbruksministeriets beslut enligt 5 § inte får sökas genom besvär (det nya 14 a § 1 mom. i nämnda lag).

Enligt 5 § 1 mom. i nämnda lag är en förutläggning för utbetalning av ersättning att katastrofen samt dess omfattning och konsekvenser för renhushållningen har konstaterats i en utredning som har gjorts av en eller flera forskningsinstitut, beroende på katastrofens natur. Enligt 5 § 3 mom. beslutar jord- och skogsbruksministeriet om anlitaandet av forskningsinstitut inom sitt förvaltningsområde samt av privata forskningsinstitut för konstaterande av en katastrof. Statsrådet beslutar om anlitaandet av andra offentliga forskningsinstitut för motsvarande ändamål. Enligt 5 § 4 mom. konstateras genom beslut av statsrådet att förhållandena förändrats så att det anses föreligga en katastrof som berättigar till ersättning.

Det aktuella besvärsförbudet gäller inte sådant beslutsfattande som i detta skede skulle gälla fattandet av ett överklagbart förvaltningsbeslut. Det är närmast fråga om praktiska arrangemang för hur en sådan katastrof som avses i lag konstateras. Eftersom ändring i ersättningsbeslut kan sökas genom besvär, kan man i det sammanhanget fästa uppmärksamhet även vid en ändamålsenlig utredning av katastrofer och det är således inte nödvändigt att dessa beredande åtgärder överklagas särskilt hos förvaltningsdomstolen. Nämnda besvärsförbud är sålunda förtydligande till sin juridiska karaktär och kan inte anses problematiskt i förhållande till 21 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande *GrUU 32/2012 rd* justerat sin tidigare ståndpunkt om att systemet med besvärstillstånd är exceptionellt.

I sitt utlåtande har utskottet konstaterat att det är befogat att i varje enskilt fall bedöma

systemets acceptabilitet och proportionalitet utifrån utskottets tidigare praxis. Med tanke på 21 § i grundlagen är det väsentligt att se till att systemet för att söka ändring över lag garanterar både att det finns tillgänglig och tillräcklig rättssäkerhet och att ärendena behandlas så snabbt det går med hänsyn till kravet på rättssäkerhet. Tillämpningen av systemet bör därför i alla ärendekategorier bygga på en samordnad och konsekvent bedömning av behovet av rättssäkerhet. Det gäller framför allt att kontrollera om överklagandet före högsta förvaltningsdomstolen är ordnat så att de rättssäkerhetsgarantier som på grund av ärendets art och betydelse krävs i den aktuella ärendekategorin fullföljs. Det har också betydelse huruvida högsta förvaltningsdomstolens skyldighet eller möjlighet att bevilja besvärstillstånd enligt de lagfästa kriterierna räcker till för att garantera tillgången på rättssäkerheten i den aktuella ärendekategorin. I de fall där beslutet är positivt är det med hänsyn till 21 § i grundlagen i regel motiverat att tillämpa systemet med besvärstillstånd.

I det aktuella förslaget förutsätter behandlingen av ärendet besvärstillstånd som beviljas på de grunder som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen i första hand när det är fråga om beviljande av stöd. Däremot förutsätter ändringssökande i beslut som gäller återkrav av stöd eller avbrytande av utbetalning inte besvärstillstånd. Begränsningen överensstämmer med den praxis som redan länge varit vedertagen inom detta rättsområde.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande *GrUU 25/2005 rd* i och för sig ansett att det i de direkta stöd som EU finansierar är fråga om ett ekonomiskt så betydelsefullt stöd till jordbrukarna, att det bör granskas utifrån näringsfriheten i 18 § 1 mom. i grundlagen. Stöd till företagsverksamhet har i allmänhet inte annars i grundlagsutskottets praxis granskats med tanke på nämnda grundläggande rättighet eller egendomsskydd.

I förslaget föreslås att systemet med besvärstillstånd tas in i *viltförvaltningslagen* (31 §), *lagen om plantmaterial* (16 §), *lagen om handel med utsäde* (32 §), *lagen om handel med skogsodlingsmaterial* (29 §), *lagen*

om skydd för växters sundhet (34 §), lagen om gödselafabrikat (41 §) och lagen om samfälligheter (23 b §).

Viltförvaltningslagens 30 § innehåller redan nu bestämmelser om tillämpning av systemet med omprövning av beslut från Finlands viltcentral, med undantag för beslut enligt 2 § 1 punkten, och av jaktvårdsföreningens beslut om godkännande av jägarexamen och skjutprov. Beslut enligt lagens 2 § 1 mom. 1 punkten är bland annat licensbesluten enligt jaktlagen. Det föreslås inte att tillämpningsområdet för systemet med omprövning av beslut ska utvidgas. Sökande av ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen kräver i fortsättningen besvärstillstånd. På grundval av grundlagsutskottets nya riktlinje och tidigare praxis uppfyller kraven på rättssäkerhet i behandlingen av ärendet förutsättningarna i 21 § i grundlagen och förslaget är inte till dessa delar problematiskt i förhållande till bestämmelsen om de grundläggande rättigheterna.

I lagen om plantmaterial, lagen om handel med skogsodlingsmaterial och lagen om skydd för växters sundhet införs systemet för begäran om omprövning i övrigt förutom i fråga om beslut som gäller utövande av administrativt tvång. I lagen om handel med utsäde och lagen om gödselafabrikat tas inte in bestämmelser som gäller systemet för begäran om omprövning. I samtliga ovan nämnda

lagar används systemet för besvärstillstånd, men ska inte gälla utövande av administrativt tvång. Förslaget kan inte heller till dessa delar bedömas som problematiskt i förhållande till 21 § i grundlagen.

I ändringen av lagen om samfälligheter är det för sin del fråga om att det inte i lagen har föreskrivits om ändringssökande i sådana situationer där det är fråga om förvaltningsrättsligt beslutsfattande och således ett förvaltningsrättsligt rättsförhållande. I förslaget föreslås i enlighet med de tolkningssituationer som förekommit i rättspraxis att ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen i sådana situationer som avses i 16 § 3 mom. och 18 § 3 mom. (ändring av ändamålet till samfällid skog och fastställande av delägarlagets stadgar) förutsätter besvärstillstånd. Rättsskyddsbehoven ska bedömas vara tillräckliga även om ändringssökande i denna lag inte skulle föregås av behandling av begäran om omprövning. Det är fråga om enskilda tolkningssituationer vilket innebär att användningen av begäran om omprövning inte nödvändigtvis förbättrar rättsskyddet. Det är däremot inte fråga om så betydelsefulla ärenden att ändringssökande hos högsta förvaltningsdomstolen inte skulle begränsas på något vis.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om införande av en reform av sökande av ändring i landsbygdsnäringsärenden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Författningar som träder i kraft

- Följande lagar träder i kraft den 20 :
- 1) lag om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (/),
 - 2) lag om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotssystem för mjölk och mjölkprodukter (/),
 - 3) lag om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (/),
 - 4) lag om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (/),
 - 5) lag om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (/),
 - 6) lag om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (/),
 - 7) lag om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre (/),
 - 8) lag om ändring av skoltlagen (/),
 - 9) lag om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar (/),
 - 10) lag om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning (/),
 - 11) lag om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (/),
 - 12) lag om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringsar (/),
 - 13) lag om ändring av lagen om fiske (/),
 - 14) lag om ändring av lagen om Forststyrelsen (/),
 - 15) lag om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen (/),

- 16) lag om ändring av 47 § i viltskadelagen (/),
 - 17) lag om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial (/),
 - 18) lag om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde (/),
 - 19) lag om ändring av 29 och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial (/),
 - 20) lag om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet (/),
 - 21) lag om ändring av 41 § i lagen om gödselfabrikat (/),
 - 22) lag om ändring av lagen om samfälligheter (/),
 - 23) lag om ändring av lagen om samfälliga skogar (/),
 - 24) lag om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (/) och
 - 25) lag om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna (/).
- Lagen om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (/) och lagen om ändring av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

2 §

Författningar och bestämmelser som upphävs

- Genom denna lag upphävs
- 1) lag om landsbygdsnäringsarnas besvärnämnd (1203/1992),

2) 39 § i lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), sådan paragrafen lyder i lag 1471/1993, och

3) 23 § 1—3 mom. i lagen om avträdelsepension (16/1974), sådana de lyder i lag 1304/1985.

3 §

Tillämpning av den nya lagstiftningen

På behandlingen av de ärenden som har inlettts vid landsbygdsnäringsnämnd och högsta förvaltningsdomstolen när de lagar som nämns i 1 § träder i kraft ska de lagar som nämns i 1 § tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

4 §

Ärenden som har inlettts vid landsbygdsnäringsnämnd

De ärenden som har inlettts vid landsbygdsnäringsnämnd överförs till Tavastehus förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol, andra behöriga förvaltningsdomstolar eller Ålands förvaltningsdomstol i enlighet med bestämmelserna om överklagande i de lagar som nämns i 1 §. På motsvarande sätt överförs också de överklagade ärenden som har avgjorts innan de lagar som nämns i 1 § trädde i kraft och som överklagats genom besvär som blivit anhängiga först efter lagarnas ikraftträdande och som riktats till landsbygdsnäringsnämnd, i enlighet med den besvärshanvisning som följer som bilaga till det överklagade beslutet.

De interimistiska åtgärder och andra åtgärder som landsbygdsnäringsnämnd eller nämndens ordförande har bestämt förblir i kraft tills ärendet avgörs eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

För behandling av ett ärende som överförs till förvaltningsdomstolen tas inte någon avgift ut, om behandlingen av ärendet har varit avgiftsfri vid landsbygdsnäringsnämnd enligt de bestämmelser som

gällde vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 §.

Rätten att anföra fortsatta besvär i ärenden som överförs till förvaltningsdomstolen och som enligt de lagar som nämns i 1 § får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd, avgörs enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 §, om beslutet får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med stöd av de nämnda bestämmelserna.

5 §

Ärenden som har inlettts vid högsta förvaltningsdomstolen

Behandlingen av de ärenden som har inlettts vid högsta förvaltningsdomstolen ska slutföras enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 §. Tidigare lagstiftning ska tillämpas också på de överklagade ärenden som har avgjorts innan de lagar som nämns i 1 § trädde i kraft och som överklagats genom besvär som blivit anhängiga vid högsta förvaltningsdomstolen först efter lagarnas ikraftträdande i enlighet med den besvärshanvisning som följer som bilaga till det överklagade beslutet.

Om det är nödvändigt att upphäva ett överklagat beslut och återförvisa ärendet för ny behandling, ska högsta förvaltningsdomstolen återförvisa ärendet till den förvaltningsdomstol som med stöd av en lag som nämns i 1 § är regionalt och sakligt behörig att behandla ärendet.

6 §

Överföring av personal

De tjänster som lagskipningsråd som innehas av ordföranden och vice ordföranden för landsbygdsnäringsnämnd dras in vid lagens ikraftträdande.

Lagskipningsråden som har uppgiften vid landsbygdsnäringsnämnd som huvudsyssla och uppfyller behörighetsvillko-

ren enligt 11 § i lagen om utnämning av domare (205/2000) kan vid lagens ikraftträdande överföras till en tjänst som förvaltningsrättsdomare vid Tavastehus förvaltningsdomstol, dock högst till utgången av den nuvarande mandatperioden. Överföringen kräver samtycke av tjänstemannen.

De övriga tjänsterna vid besvärsnämnden och de personer som utnämnts till tjänsterna överförs med stöd av 5 a § i statstjänstemannalagen (750/1994) till Tavastehus förvaltningsdomstol. Detsamma gäller dem som vid lagens ikraftträdande är anställda i ett tjänsteförhållande för viss tid fram till dess tjänste-

förhållandet upphör. Överföringen kräver samtycke av den som saken gäller.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vad som i någon annan lag eller förordning föreskrivs om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd gäller efter ikraftträdandet av denna lag den behöriga förvaltningsdomstolen.

2.

Lag

om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) 54 § som följer:

54 §

Ändringssökande

Omprövning av en kommunal myndighets beslut enligt denna lag får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig enligt 12 §. Om begäran om omprövning gäller ett beslut som fattats av en kommun i landskapet Åland, anförs begäran om omprövning hos Statens ämbetsverk på Åland.

Omprövning av ett förvaltningsbeslut av Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den myndighet som fattat beslutet.

Ett beslut som meddelats av Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos

Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut som meddelats av närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland med anledning av en begäran om omprövning och som gäller beviljande eller återkrav av stöd för renhushållning får överklagas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol. Ett beslut som meddelats av Statens ämbetsverk på Åland med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på Åland.

Beslut av Tavastehus förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol och förvaltningsdomstolen på Åland som gäller återkrav av stöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ett beslut av en förvaltningsdomstol och förvaltningsdomstolen på Åland överklagas genom besvär endast om högsta

förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

3.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995) 11 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 435/2007 och 1475/2009, som följer:

11 §

Ändringssökande

Ändring i Landsbygdsverkets, närings-, trafik- och miljöcentralens samt jord- och skogsbruksministeriets beslut får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i ett beslut av Statens ämbetsverk på Åland får sökas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol.

Besvärsskriften får också ges in till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till den domstol som avses i 1 mom.

Ändring i ett beslut av Tavastehus förvaltningsdomstol och Ålands förvaltningsdomstol får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

4.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnärings-**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om finansiering av landsbygdsnärings- (329/1999) 60 och 61 §, sådana de lyder, 60 § i lag 1483/2009 och 61 § i lag 1479/2007, samt
ändras 58 och 63 §, sådana de lyder i lag 1483/2009, som följer:

58 §

Ändringssökande

Ändring i Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen om att en frivillig skuldsanering ska förfalla får ändring sökas genom besvär hos högsta förvalt-

ningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i andra beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

63 §

Uttag av avgift för behandling av ärenden

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om skuldsanering är avgiftsfria.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

5.

Lag**om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) 3 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1458/2009, som följer:

3 a §

När fast egendom som hör till fondens medel överlåts, ska närings-, trafik- och miljöcentralen placera dem som anmält sig som köpare i en prioritetsordning. Då prioritetsordningen prövas ska särskilt beaktas livsdugligheten hos de gårdsbruksenheter som bildas, en ändamålsenlig skiftesläggning och sökandenas förutsättningar att framgångsrikt

bedriva gårdsbruk. I närings-, trafik- och miljöcentralens ovan nämnda beslut får ändring sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

6.

Lag**om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 67 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1507/2009, som följer:

67 §

Överklagande

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt

handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får förvaltningsdomstolens beslut överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

7.

Lag**om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) 57 §, sådan den lyder i lag 1503/2009, som följer:

57 §

Ändringssökande

Ändring i närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till närings-, trafik- och miljöcentralen som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I de beslut av förvaltningsdomstolen som gäller avbrytande av betalning eller återkrav av ett stöd får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

8.

Lag**om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002) 22 §, sådan den lyder i lag 212/2010, som följer:

22 §

Ändringssökande

Omprövning av andra beslut av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten än beslut enligt 5 kap. får begäras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde kommunen eller, om det

är fråga om en samkommun, samkommunens hemort är belägen.

I den kommunala landsbygdsnäringsmyndighetens beslut enligt 5 kap. och i beslut av Livsmedelssäkerhetsverket samt i ett beslut som meddelats av närings-, trafik- och miljöcentralen med anledning av en begäran om omprövning eller i något annat beslut av centralen får ändring sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt

som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som gäller beslut enligt 5 kap. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I andra be-

slut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

9.

Lag

om ändring av skollagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i skollagen (253/1995) 49, 51, 63 och 64 §, av dem 63 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 575/1997 och 1474/2009 samt 64 § sådan den lyder i lag 1474/2009, som följer:

49 §

Besvär över beslut av valnämnden

Personer som avses i 48 § 2 mom. får hos Norra Finlands förvaltningsdomstol söka ändring i valnämndens beslut genom besvär inom 30 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts. Besvär får anföras på den grunden att beslutet kränker ändringssökandens rätt eller att det har fattats i felaktig ordning eller annars strider mot lag. Vid sökande av ändring iakttas i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

51 §

Besvär över beslut av byastämman eller skoltråd

I ett beslut av skoltarnas byastämman eller skoltråd får en skolt som är myndig och bosatt inom skolområdet eller hans make eller en medlem av skoltrådet söka ändring genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol om beslutet har tillkommit i fel ordning eller annars är lagstridigt. Den vars rätt beslutet kränker har samma rätt.

Ändring får dock inte sökas i ett beslut som innefattar ett utlåtande till en myndighet, om utlåtandet inte är bindande för myndigheten.

Ändring ska sökas inom 30 dagar från att beslutet kungjordes. Vid sökande av ändring iakttas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

63 §

Ändringssökande

Ändring i närings-, trafik- och miljöcentrals beslut får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I beslut som förvaltningsdomstolen har fattat i ärenden enligt 36—39 § eller i förvaltningsdomstolens beslut om att en frivillig skuldsanering eller någon annan betalningslättning ska förfalla får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring sökas i ett beslut av förvaltningsdomstolen endast om

högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut av jord- och skogsbruksministeriet får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som förskrivs i förvaltningsprocesslagen.

64 §

Uttag av avgift för behandling av ärenden

För beslut som fattas med stöd av denna lag tas det ut en avgift enligt vad som särskilt

bestäms om uttag av avgifter. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om skuldsanering och andra betalningslättnader för krediter samt beviljande av bidrag och annat stöd är dock avgiftsfria.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

10.

Lag

om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) 115 § som följer:

115 §

Överklagande

Landsbygdsverkets, Forststyrelsens och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får överklagas genom besvär till Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får också ges in till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt

handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ett beslut av förvaltningsdomstolen överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

11.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) 55—57 §, av dem 55 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1485/2009 samt 56 § sådan den lyder i lag 1485/2009, som följer:

55 §

Besvärsrätt

Ändring i beslut av Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett tillståndsbeslut av Forststyrelsen får ändring sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol.

I ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

56 §

Förfarandet vid ändringssökande

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Besvär över beslut av jord- och skogsbruksministeriet kan sändas direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

57 §

Ändringssökande i beslut av förvaltningsdomstolen

I beslut som förvaltningsdomstolen fattat i ärenden som gäller det att en utbetalning avbryts eller ett stöd återkrävs, lån sägs upp, frivillig skuldsanering förfaller eller en särskild förmån återkallas får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

12.

Lag**om ändring av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011) 14 § och *fogas* till lagen en ny 14 a § som följer:

14 §

Övrig verkställighet av ersättningssystemet

På ersättning enligt denna lag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) till den del det är fråga om de omständigheter som avses i 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 mom., 13—21 §, 22 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten och 2 och 3 mom., 23—33 § samt 35—36 § i nämnda lag.

Utöver vad som föreskrivs i 16 § i statsunderstödslagen har även jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket rätt att utföra inspektioner och genom beslut be- myndiga andra att utföra inspektioner.

Trots bestämmelserna i statsunderstödslagen kan ersättning återkrävas om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd eller annan lagstiftning kräver det.

14 a §

Ändringsökande

I sådana beslut av statsrådet samt jord- och skogsbruksministeriet som avses i 5 § får omprövning inte begäras och ändring inte sökas genom besvär.

Omprövning av ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen samt av Landsbygdsverket får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) begäras hos den myndighet som fattat beslutet.

Ändring i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

13.

Lag**om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stödjande av grundtorrläggning (947/1997) 27 §, sådan den lyder i lag 1481/2009, som följer:

27 §

Ändringssökande

I beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets grundtorrläggningsområdet eller största delen av det är beläget.

Besvärsskriften får ges in också till närings-, trafik- och miljöcentralen som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt

handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvaren till förvaltningsdomstolen.

I beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återkrav av understöd eller uppsägning av lån får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen får i övrigt sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

14.

Lag**om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012) 90 § 2 mom. som följer:

90 §

Ändringssökande

Omprövning av andra beslut av Landsbygdsverket än beslut som gäller administrativt tvång får begäras hos Landsbygdsverket

på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen. Ändring i beslut som Landsbygdsverket har meddelat med anledning av begäran om omprövning samt i Landsbygdsverkets beslut som gäller administrativt tvång får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I sådana beslut av förvaltningsdomsto-

len som gäller administrativt tvång, återkrav, bestämmande av en påföljdsavgift eller övervakning får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt får ändring sökas i förvaltningsdomstolens be-

slut endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

15.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006) 27 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1504/2009, som följer:

27 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av statsrådet som gäller godkännande eller ändring av den nationella strategiska planen enligt 5 § eller det operativa programmet enligt 6 §, får inte sökas genom besvär. Ändring i ett beslut enligt 6 § 3 mom. som förvaltningsmyndigheten har fattat får inte sökas genom besvär.

Ändring i beslut av jord- och skogsbruksministeriet får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

I beslut av förvaltningsdomstolen som gäller avbrytande av betalning eller återkrav av ett stöd får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

16.

Lag**om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (286/1982) 81, 85 och 123 §, sådana de lyder, 81 och 123 § i lag 1462/2009 och 85 § delvis ändrad i lagarna 1355/1993 och 493/1997, som följer:

81 §

Förslag till plan för nyttjande och vård ska av vart och ett fiskeområde godkännas genom ett beslut som omfattas av minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarna i fiskeområdet. Blir förslaget inte godkänt med ovannämnda majoritet, ska förslaget underställas närings-, trafik- och miljöcentralen för fastställelse. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan med beaktande av 79 § göra de ändringar i förslaget som konstateras vara nödvändiga.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om godkännande av en plan för nyttjande och vård gäller på motsvarande sätt ändring av planen.

I ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattat med stöd av 1 mom. får den vars rätt ärendet gäller söka ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeområdet är beläget.

85 §

Den vars rätt ett beslut som fiskeområdets stämma eller styrelse har fattat gäller får, om beslutet inte ska underställas, begära omprövning av beslutet hos fiskeområdets stämma på den grunden att beslutet inte har tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med lag, förordning eller fiskeområdets reglemente eller avviker från planen för nyttjande och vård.

Begäran om omprövning av ett beslut ska framställas inom trettio dagar efter att beslutet fattades. Vid behov ska extra sammanträ-

de sammankallas för att handlägga begäran om omprövning.

I ett beslut av fiskeområdets stämma som fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeområdet är beläget. Förvaltningsdomstolen kan besluta att beslutet får verkställas omedelbart före ärendets slutliga avgörande om det finns särskilda skäl därtill och verkställigheten inte gör ändringssökandet onyttigt.

123 §

I allmän underrätts utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i rättegångsbalken föreskrivs om sökande av ändring i underrätts utslag.

I regionförvaltningsverkets beslut i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i vattenlagen bestäms om sökande av ändring i regionförvaltningsverkets beslut i vattenhushållningsärenden. I 47 § 3 mom. föreskrivs om vem som har rätt att söka ändring i regionförvaltningsverkets beslut som gäller indragning av fredningsområde.

I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets området eller största delen av området är beläget. Om denna grund inte går att tillämpa, bestäms

den behöriga förvaltningsdomstolen enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen.

I ett sådant beslut av regionförvaltningsverket som avses i 106 § i denna lag får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen på det

sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

17.

Lag

om ändring av lagen om Forststyrelsen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) 13 § och *fogas* till lagen nya 13 a och 13 b § som följer:

13 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i naturvårdslagen.

Ändring i andra beslut än sådana beslut enligt 1 mom. eller 9 § 3 mom. som gäller enskilda tillstånd får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Beslut enligt 2 mom. får verkställas trots ändringssökande. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

13 a §

Sökande av ändring i beslut om enskilda tillstånd

Omprövning av sådana enskilda beslut som avses i 9 § 3 mom. får begäras hos Forststyrelsen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut av Forststyrelsen som meddelats med anledning av en begäran om ompröv-

ning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Sådana beslut om enskilda tillstånd som avses i 1 mom. får verkställas även om beslutet överklagas. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

13 b §

Behörig förvaltningsdomstol

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets det område eller största delen av det område som beslutet gäller är beläget. Om denna grund inte går att tillämpa, är den domstol behörig inom vars domkrets hemorten för den som anfört besvären är belägen.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

18.

Lag**om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i viltförvaltningslagen (158/2011) 31 § som följer:

31 §

Överklagande

Sådana beslut av Finlands viltcentral som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten och beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslut av förvaltningsdomstolen

får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut av Finlands viltcentral som avses i 1 mom. och som gäller ett enskilt tillstånd enligt 1 mom. får verkställas även om det överklagas. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

19.

Lag**om ändring av 47 § i viltskadelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i viltskadelagen (105/2009) 47 § som följer:

47 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten får begäras hos närings-, trafik- och miljöcentralen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Behörig närings-, trafik- och miljöcentral är den central inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen.

Omprövning av ett förvaltningsbeslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, Finlands skogscentral, Landsbygdsverket och Statskontoret får på det sätt som föreskrivs i för-

valtningslagen begäras hos den myndighet som har fattat beslutet.

Ändring i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återkrav av ersättning får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får förvaltningsdomstolens beslut överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I beslut om statsunderstöd som fattas av jord- och skogsbruksministeriet får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i statsunderstödslagen.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

20.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om plantmaterial (1205/1994) 16 §, sådan den lyder i lag 727/2000, som följer:

16 §

Ändringssökande

Omprövning av beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 3 § får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) begäras hos den myndighet som fattat beslutet.

Ändring i andra förvaltningsbeslut enligt denna lag och i beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket besvär över ett ärende enligt 1 mom. har avgjorts får dock sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut enligt 10 § 1 och 2 mom. ska följas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

21.

Lag**om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med utsäde (728/2000) 32 § som följer:

32 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Livsmedelssäkerhetsverket och i ett beslut som växtsortsnämnden har fattat om en ansökan om godkännande av en sort, får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften som gäller Livsmedelssäkerhetsverkets beslut får ges in också till Livsmedelssäkerhetsverket som utan dröjs-

mål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Ändring i beslut av förvaltningsdomstolen i ärenden enligt 29—31 § får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt får ändring i beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut om temporärt marknadsföringsförbud enligt 29 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

22.

Lag**om ändring av 29 och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002) 29 och 30 § som följer:

29 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut enligt kapitel 7 i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om andra beslut får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) omprövning begäras hos den myndighet som har fattat beslutet. Ändring i beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

I förvaltningsdomstolens beslut i ärenden som gäller beslut enligt kapitel 7 får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

30 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan det bestämmas att beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

23.

Lag**om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003) 34 och 35 § som följer:

34 §

Överklagande

Beslut enligt 6 kap. samt Livsmedelssäkerhetsverkets beslut om återbäring av obehörig vinst får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om andra beslut får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), omprövning begäras hos den myndighet som fattat beslutet. Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller beslut enligt 6 kap. eller Livsme-

delssäkerhetsverkets beslut om återbäring av obehörig vinst får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Andra beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Beslut som fattas vid skötseln av uppgifter som i enlighet med 14 § 2 mom. genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet överförts till tullverket överklagas i den ordning som föreskrivs i tullagen (1466/1994).

35 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan det bestämmas att beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

24.

Lag**om ändring av 41 § i lagen om gödselfabrikat**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gödselfabrikat (539/2006) 41 § som följer:

41 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som meddelats med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskivelsen samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller beslut enligt 6 kap. får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut i andra ärenden får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut om tillfälligt förbud enligt 33 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

25.

Lag**om ändring av lagen om samfälligheter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samfälligheter (758/1989) 18 § 3 mom., sådant det lyder i lag 915/2011,
och
fogas till lagen en ny 23 b § som följer:

18 §

Delägarlagets stadgar och stadgeändringar ska underställas regionförvaltningsverket för fastställelse, och de träder i kraft när fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft. Regionförvaltningsverket ska fastställa stadgarna om de överensstämmer med lag och inte medför skada för någon delägare.

23 b §

Ändring i ett beslut enligt 16 § 3 mom. och 18 § 3 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av det samfälliga området är beläget. I fråga om beslut enligt 18 § 3 mom. är också den förvaltningsdomstol behörig myndighet, inom vars domkrets området för de fastigheter som omfattas av den gemensamma särskilda förmånen huvudsakligen är beläget.

Ändring i beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

26.

Lag**om ändring av lagen om samfälliga skogar**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om samfälliga skogar (109/2003) en ny 47 a § som följer:

47 a §

Ändringssökande

Ändring i ett förvaltningsbeslut av Finlands skogscentral får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till Finlands skogscentral som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till besvärsmyndigheten.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

27.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 6 § 1 mom. i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993), sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 714/1994, 1651/1995, 60/2001, 582/2001, 1546/2001, 269/2002, 778/2005, 852/2006, 375/2007, 1459/2007 och 452/2011, en ny 11 a-punkt som följer:

6 §

Avgiftsfria prestationer

Handläggningsavgifter enligt denna lag
 uppbärs inte

11 a) i ärenden som gäller landsbygdsnäringsstöd och avser betalningslättnader för krediter, frivillig skuldsanering eller avstående från statens regressanspråk,

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms
 särskilt genom lag.

28.

Lag

om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 11 och 12 punkten, sådana de lyder i lag 675/2006, samt
fogas till 12 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 675/2006, 1454/2007, 326/2009 och 665/2011, en ny 13 punkt som följer:

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljsärende som gäller

11) tillämpningen av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993), lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) eller lagen om avgiftsbefrielse (529/1980),

12) överlåtande enligt 5 kap. 2 § i ärvdabalken (40/1965) av arv som tillfallit staten, eller

13) tillämpningen av lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002), lagen om skydd för växters sundhet (702/2003), lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995), viltförvaltningslagen (158/2011), viltskadelagen (105/2009) eller 13 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (1378/2004).

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Helsingfors den 16 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Jord- och skogsbruksminister *Jari Koskinen*

2.

Lag**om ändring av 54 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) 54 § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

54 §

54 §

*Ändringsökande**Ändringsökande*

Omprövning av en kommunal myndighets beslut enligt denna lag får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig enligt 12 §. Om begäran om omprövning gäller ett beslut som fattats av en kommun i landskapet Åland, anförs begäran om omprövning hos Statens ämbetsverk på Åland.

Omprövning av förvaltningsbeslut som Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland *har fattat* får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den myndighet som fattat beslutet.

Ändring i omprövningsbeslut får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. På sökande av ändring tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Omprövning av en kommunal myndighets beslut enligt denna lag får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den närings-, trafik- och miljöcentral som är behörig enligt 12 §. Om begäran om omprövning gäller ett beslut som fattats av en kommun i landskapet Åland, anförs begäran om omprövning hos Statens ämbetsverk på Åland.

Omprövning av ett förvaltningsbeslut av Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen eller Statens ämbetsverk på Åland får begäras i enlighet med förvaltningslagen hos den myndighet som fattat beslutet.

Ett beslut som meddelats av Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut som meddelats av närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland med anledning av en begäran om omprövning och som gäller beviljande eller återkrav av stöd för renhushållning får överklagas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol. Ett beslut som meddelats av Statens ämbetsverk på Åland med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Ändring i beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. Om besvären gäller något annat än återkrav enligt 31 §, får ändring i beslutet sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

på Åland.

Beslut av Tavastehus förvaltningsdomstol, Norra Finlands förvaltningsdomstol och förvaltningsdomstolen på Åland som gäller återkrav av stöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ett beslut av en förvaltningsdomstol och förvaltningsdomstolen på Åland överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

3.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995) 11 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 435/2007 och 1475/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

11 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Ändring i Landsbygdsverkets och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Hos besvärsnämnden söks ändring genom besvär också i beslut som Statens ämbetsverk på Åland har fattat.

Besvärsskriften kan också tillställas den myndighet i vars beslut ändring söks. Denna

Ändring i Landsbygdsverkets, närings-, trafik- och miljöcentralens samt jord- och skogsbruksministeriets beslut får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *Ändring i ett beslut av Statens ämbetsverk på Åland får sökas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol.*

Besvärsskriften får också ges in till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten

myndighet skall därvid sända landsbygdsnäringsnämndens besvärsskriften jämte bilagor samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande om saken.

Ändring i besvärsnämndens samt jord- och skogsbruksministeriets beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i besvärsnämndens beslut får sökas genom besvär om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till den domstol som avses i 1 mom.

Ändring i ett beslut av Tavastehus förvaltningsdomstol och Ålands förvaltningsdomstol får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

4.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) 60 och 61 §, sådana de lyder i lag 1483/2009 och 61 § i lag 1479/2007, samt ändras 58 och 63 §, sådana de lyder i lag 1483/2009, som följer:

Gällande lydelse

58 §

Ändringssökande

I Landsbygdsverkets eller en närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnd enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Föreslagen lydelse

58 §

Ändringssökande

Ändring i Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen om att en frivillig skuldsanering ska förfalla får ändring sökas genom besvär hos högsta för-

valtningsdomstolen på det sätt som förskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i andra beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

60 §

Förfarandet vid ändringsökande

I de fall som avses i 58 § kan besvärsskriften tillställas besvärsinstansen eller den närings-, trafik- och miljöcentral vars beslut överklagas. Om ändring söks i ett beslut som Landsbygdsverket fattat med stöd av denna lag kan besvärsskriften också tillställas Landsbygdsverket. Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till landsbygdsnäringsnämnden. (upphävs)

61 §

Ändringsökande i beslut av landsbygdsnäringsnämnden

I ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden som gäller förfall av frivillig skuldsanering får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut av besvärsnämnden får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. (upphävs)

63 §

Uttag av avgift för behandling av ärenden

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om skuldsanering är avgiftsfria. Även beslut av landsbygdsnäringsnämnden angående skuldsanering är avgiftsfria.

63 §

Uttag av avgift för behandling av ärenden

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om skuldsanering är avgiftsfria.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

5.

Lag**om ändring av 3 a § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) 3 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1458/2009, som följer:

Gällande lydelse

3 a §

När fast egendom som hör till fondens medel överläts, ska närings-, trafik- och miljöcentralen placera dem som anmält sig som köpare i inbördes prioritetsordning. Då prioritetsordningen prövas ska särskilt beaktas livsdugligheten hos de gårdsbruksenheter som bildas, en ändamålsenlig skiftesläggning och sökandenas förutsättningar att framgångsrikt bedriva gårdsbruk. I närings-, trafik- och miljöcentralens ovan nämnda beslut får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnd inom 30 dagar efter delfäendet av beslutet.

Föreslagen lydelse

3 a §

När fast egendom som hör till fondens medel överläts, ska närings-, trafik- och miljöcentralen placera dem som anmält sig som köpare i *en* prioritetsordning. Då prioritetsordningen prövas ska särskilt beaktas livsdugligheten hos de gårdsbruksenheter som bildas, en ändamålsenlig skiftesläggning och sökandenas förutsättningar att framgångsrikt bedriva gårdsbruk. I närings-, trafik- och miljöcentralens ovan nämnda beslut får ändring sökas genom besvär hos *Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

6.

Lag**om ändring av 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 67 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1507/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

67 §

67 §

Överklagande

Överklagande

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskrivelsen kan lämnas in också till den myndighet vars beslut överklagas. Myndigheten ska till besvärsmyndigheten vidarebefordra besvärsskrivelsen samt handlingarna i ärendet och sitt yttrande.

Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnds beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. I övrigt får besvärsnämndens beslut överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

Landsbygdsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär hos *Tavastehus förvaltningsdomstol* på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet *som fattat beslutet*. Myndigheten ska *utan dröjsmål* sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt *utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen*.

Förvaltningsdomstolens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär *hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen*. I övrigt får *förvaltningsdomstolens* beslut överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen *beviljar* besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

7.

Lag**om ändring av 57 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) 57 §, sådan den lyder i lag 1503/2009, som följer:

Gällande lydelse

57 §

Ändringssökande

I beslut enligt denna lag av närings-, trafik- och miljöcentralen får *ändring* sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I de beslut av landsbygdsnäringsnämnden som gäller avbrytande av betalning eller återkrav av ett stöd får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i beslut av landsbygdsnäringsnämnden sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

57 §

Ändringssökande

Ändring i närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos *Tavastehus förvaltningsdomstol* på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får ges in också till närings-, trafik- och miljöcentralen som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I de beslut av *förvaltningsdomstolen* som gäller avbrytande av betalning eller återkrav av ett stöd får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen *på det sätt* som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i beslut av *förvaltningsdomstolen* sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen *beviljar* besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

8.

Lag**om ändring av 22 § i lagen om bekämpning av flyghavre**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002) 22 §, sådan den lyder i lag 212/2010, som följer:

Gällande lydelse

22 §

Ändringssökande

En part som är missnöjd med ett beslut som landsbygdsnäringsmyndigheten fattat med stöd av denna lag får inom 30 dagar efter att ha fått del av beslutet söka rättelse i det hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde kommunen *i fråga* eller, om det är fråga om en samkommun, samkommunens hemort är belägen. *Ändring i landsbygdsnäringsmyndighetens beslut får inte sökas genom besvär.*

I beslut som har fattats av närings-, trafik- och miljöcentralen eller Livsmedelssäkerhetsverket får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämndens besvärsnämnd med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring.

I beslut av landsbygdsnäringsnämnden får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen bestäms om sökande av ändring.

Föreslagen lydelse

22 §

Ändringssökande

Omprövning av andra beslut av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten *än beslut enligt 5 kap. får begäras hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde kommunen eller, om det är fråga om en samkommun, samkommunens hemort är belägen.*

I den kommunala landsbygdsnäringsmyndighetens beslut enligt 5 kap. och i beslut av Livsmedelssäkerhetsverket samt i ett beslut som meddelats av närings-, trafik- och miljöcentralen med anledning av en begäran om omprövning eller i något annat beslut av centralen får ändring sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som gäller beslut enligt 5 kap. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

9.

Lag**om ändring av skoltlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skoltlagen (253/1995) 49, 51, 63 och 64 §, av dem 63 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 575/1997 och 1474/2009 samt 64 § sådan den lyder i lag 1474/2009, som följer:

Gällande lydelse

49 §

Besvär över beslut av valnämnden

Ändring i valnämndens beslut får sökas av en i 48 § 2 mom. avsedd person på grundvalen av att beslutet kränker hans rätt eller att det har fattats i felaktig ordning eller annars strider mot lag. Besvär skall anföras skriftligen hos länsrätten i Lapplands län inom 30 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts. I fråga om sökande av ändring iaktas i övrigt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

51 §

Klanderbara beslut

I ett beslut av skoltarnas byastämma eller skoltråd får en skolt som är myndig och bosatt inom skolområdet eller hans make eller en medlem av skoltrådet söka ändring hos länsstyrelsen i Lapplands län, om beslutet har tillkommit i fel ordning eller annars är lagstridigt. Den vars rätt beslutet kränker har samma rätt.

Ändring får dock inte sökas i ett beslut som innefattar ett utlåtande till en myndighet, om utlåtandet inte är bindande för myndigheten.

Ändring skall sökas inom 30 dagar från att beslutet delgavs. I övrigt gäller vad som stadgas om ändringssökande i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Föreslagen lydelse

49 §

Besvär över beslut av valnämnden

Personer som avses i 48 § 2 mom. får hos *Norra Finlands förvaltningsdomstol* söka ändring i valnämndens beslut genom besvär inom 30 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts. Besvär får anföras på den grunden att beslutet kränker ändringssökandens rätt eller att det har fattats i felaktig ordning eller annars strider mot lag. Vid sökande av ändring iaktas i övrigt *förvaltningsprocesslagen* (586/1996).

51 §

Besvär över beslut av byastämma eller skoltråd

I ett beslut av skoltarnas byastämma eller skoltråd får en skolt som är myndig och bosatt inom skolområdet eller hans make eller en medlem av skoltrådet söka ändring genom besvär hos *Norra Finlands förvaltningsdomstol* om beslutet har tillkommit i fel ordning eller annars är lagstridigt. Den vars rätt beslutet kränker har samma rätt.

Ändring får dock inte sökas i ett beslut som innefattar ett utlåtande till en myndighet, om utlåtandet inte är bindande för myndigheten.

Ändring ska sökas inom 30 dagar från att beslutet kungjordes. Vid sökande av ändring iaktas i övrigt *förvaltningsprocesslagen*.

63 §

Sökande av ändring

I beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattat i en fråga som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämndens besvärskommitté inom 30 dagar från den dag då den som söker ändring har fått kännedom om beslutet.

Besvärsskriften kan i fall som avses i 1 mom. även inlämnas till den myndighet i vars beslut ändring söks, varvid myndigheten skall sända besvärsskriften jämte de handlingar som inkommit i ärendet och sitt utlåtande till besvärinstansen.

I beslut som besvärskommittén har fattat i ett ärende som avses i 36—39 § samt i beslut som den har fattat i ett ärende som gäller förfall av frivillig skuldsanering eller av någon annan betalningslättning får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Annars får ändring i besvärskommitténs beslut i ett ärende som avses i denna lag sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. *Tillstånd kan beviljas, om*

1) *det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättspraxis är av vikt att ärendet förs till högsta förvaltningsdomstolen för avgörande,*

2) *det på grund av ett uppenbart fel som skett i ärendet finns särskilda skäl att föra ärendet till högsta förvaltningsdomstolen för avgörande, eller om*

3) *det finns något annat vägande skäl att bevilja besvärstillstånd.*

I beslut som vederbörande ministerium har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

64 §

Uppbärande av avgift för ärendets behandling

För beslut som har fattats med stöd av den-

63 §

Ändringsökande

Ändring i närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I beslut som förvaltningsdomstolen har fattat i ärenden enligt 36—39 § eller i förvaltningsdomstolens beslut om att en frivillig skuldsanering eller någon annan betalningslättning ska förfalla får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring sökas i ett beslut av förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut av jord- och skogsbruksministeriet får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

64 §

Uttag av avgift för behandling av ärenden

För beslut som fattas med stöd av denna

na lag uppbärs avgift enligt vad som särskilt bestäms om uppbörd av avgifter. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut angående skuldsanering och andra betalningslättnader för krediter eller beviljande av bidrag och annat stöd är dock avgiftsfria. Även beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd angående skuldsanering och andra betalningslättnader är avgiftsfria.

lag tas det ut en avgift enligt vad som särskilt bestäms om uttag av avgifter. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om skuldsanering och andra betalningslättnader för krediter samt beviljande av bidrag och annat stöd är dock avgiftsfria.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

10.

Lag

om ändring av 115 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (986/2011) 115 § som följer:

Gällande lydelse

115 §

Överklagande

Landsbygdsverkets, Forststyrelsens och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskrivelsen kan också lämnas in till den myndighet vars beslut överklagas. Myndigheten ska vidarebefordra besvärsskrivelsen och handlingarna i ärendet samt sitt yttrande till besvärsmyndigheten.

Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnds beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med

Föreslagen lydelse

115 §

Överklagande

Landsbygdsverkets, Forststyrelsens och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut får överklagas genom besvär till Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får också ges in till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

förvaltningsprocesslagen. I övrigt får besvärsnämndens beslut överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

förvaltningsprocesslagen. I övrigt får *ett beslut av förvaltningsdomstolen* överklagas genom besvär *endast om* högsta förvaltningsdomstolen *beviljar* besvärstillstånd.

—————
Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.
—————

11.

Lag

om ändring av lagen finansiering av renhushållning och naturnäringar

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) 55—57 §, av dem 55 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1485/2009 samt 56 § sådan den lyder i lag 1485/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

55 §

55 §

*Besvärsrätt**Besvärsrätt*

I ett beslut som Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen fattat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd inom 30 dagar efter det att han eller hon har fått del av beslutet

Ändring i beslut av Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett tillståndsbeslut av Forststyrelsen söks ändring enligt 1 § lagen om landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd

I ett tillståndsbeslut av Forststyrelsen *får* ändring *sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol.*

I ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen

I ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet får ändring sökas *på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.*

56 §

56 §

*Förfarandet vid ändringssökande**Förfarandet vid ändringssökande*

Besvärsskriften kan tillställas besvärsin-

Besvärsskriften *får ges in också till den*

stansen eller den närings-, trafik- och miljöcentral vars beslut överklagas. Om ändring söks i ett beslut som Landsbygdsverket fattat med stöd av denna lag kan besvärsskriften också tillställas Landsbygdsverket. Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till landsbygdsnäringsnämnden.

Besvär över beslut av jord- och skogsbruksministeriet kan sändas direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

57 §

Ändringssökande i beslut av landsbygdsnäringsnämnden

I beslut som landsbygdsnäringsnämnden fattat i ett ärende som gäller återkrav eller indragning av stöd, uppsägning av lån, förfall av frivillig skuldsanering eller återkallande av särskild förmån får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Annars får ändring i ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan meddelas, om

1) *det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att ärendet prövas av högsta förvaltningsdomstolen,*

2) *det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att i ärendet skett ett uppenbart fel, eller om*

3) *det finns något annat vägande skäl att meddela besvärstillstånd.*

myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Besvär över beslut av jord- och skogsbruksministeriet kan sändas direkt till högsta förvaltningsdomstolen.

57 §

Ändringssökande i beslut av förvaltningsdomstolen

I beslut som förvaltningsdomstolen fattat i ärenden som gäller *det att en utbetalning avbryts eller ett stöd återkrävs, lån sägs upp, frivillig skuldsanering förfaller* eller en särskild förmån återkallas får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som *föreskrivs* i förvaltningsprocesslagen. *I övrigt* får ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen *beviljar* besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

12.

Lag**om ändring av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen (987/2011) 14 § och
fogas till lagen en ny 14 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

14 §

Övrig verkställighet av ersättningssystemet

Övrig verkställighet av ersättningssystemet

På ersättning enligt denna lag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) till den del det är fråga om de omständigheter som avses i 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 mom., 13—21 §, 22 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten och 2 och 3 mom. *samt* 23—36 § i nämnda lag.

På ersättning enligt denna lag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) till den del det är fråga om de omständigheter som avses i 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 mom., 13—21 §, 22 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten och 2 och 3 mom., 23—33 § *samt* 35—36 § i nämnda lag.

Utöver vad som föreskrivs i 16 § i statsunderstödslagen har även jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket rätt att utföra inspektioner och genom beslut be- myndiga andra att utföra inspektioner.

Utöver vad som föreskrivs i 16 § i statsunderstödslagen har även jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket rätt att utföra inspektioner och genom beslut be- myndiga andra att utföra inspektioner.

Trots vad som bestäms i statsunderstödslagen kan ersättning återkrävas, om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd eller annan lagstiftning kräver det.

Trots bestämmelserna i statsunderstödslagen kan ersättning återkrävas om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd eller annan lagstiftning kräver det.

Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut som fattats med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos landsbygdsnärings- arnas besvärsnämnd.

14 a §

Ändringssökande

I ett beslut av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet enligt 5 § får inte sökas ändring genom besvär.

Omprövning av ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen och Landsbygdsverket får begäras hos den myndighet som fattat beslutet på det sätt som anges i förvaltningsla-

gen (434/2003).

Ändring i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på så sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

13.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om stödjande av grundtorrläggning

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om stödjande av grundtorrläggning (947/1997) 27 §, sådan den lyder i lag 1481/2009, som följer:

Gällande lydelse

27 §

Ändringssökande

I ett beslut som en närings-, trafik- och miljöcentral meddelat i ett ärende som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnärings- och trafiknämnden i den ordning som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften kan även tillställas närings-, trafik- och miljöcentralen, som ska sända den jämte de handlingar som uppkommit i ärendet och sitt utlåtande om besvären till besvärinstansen.

I landsbygdsnärings- och trafiknämnds beslut som avses i 1 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomsto-

Föreslagen lydelse

27 §

Ändringssökande

I beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets grundtorrläggningsområdet eller största delen av det är beläget.

Besvärsskriften får ges in också till närings-, trafik- och miljöcentralen som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återkrav av understöd eller uppsägning av lån får ändring sökas genom besvär

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

len. Om det är fråga om något annat än ett i 18 § i denna lag avsett ärende får ändring sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Tillstånd kan beviljas endast om det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller med hänsyn till en enhetlig rättstillämpning är av vikt att saken prövas av högsta förvaltningsdomstolen eller om det finns andra vägande skäl.

hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen får i övrigt sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

14.

Lag

om ändring av 90 § i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012) 90 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

90 §

90 §

*Ändringssökande**Ändringssökande*

Omprövning av beslut som Landsbygdsverket har meddelat med stöd av denna lag får begäras hos Landsbygdsverket inom 30 dagar från delfäendet av beslutet på det sätt som anges i förvaltningslagen. Ändring i beslut som Landsbygdsverket har meddelat med anledning av begäran om omprövning får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. I sådana beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd som gäller återkrav, påförande av påföljdsavgift eller övervakning får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I andra beslut av besvärsnämnden får ändring sökas en-

Omprövning av *andra* beslut av Landsbygdsverket än beslut som gäller administrativt tvång får begäras hos Landsbygdsverket på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen. Ändring i beslut som Landsbygdsverket har meddelat med anledning av begäran om omprövning samt i Landsbygdsverkets beslut som gäller administrativt tvång får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller administrativt tvång, återkrav, bestämmande av en påföljdsavgift eller övervakning får ändring sökas genom besvär hos

dast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt får ändring sökas i förvaltningsdomstolens beslut endast om högsta förvaltningsdomstolen *beviljar* besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

15.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006) 27 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1504/2009, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

27 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av statsrådet som gäller godkännande eller ändring av den nationella strategiska planen enligt 5 § eller det operativa programmet enligt 6 § får inte sökas genom besvär. Ändring i beslut enligt 6 § 3 mom. som förvaltningsmyndigheten har fattat får inte sökas genom besvär.

Ändring i beslut som jord- och skogsbruksministeriet *har fattat med stöd av denna lag* får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen *har fattat med stöd av denna lag* får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i sådana beslut av landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd som gäller avbrott i

Ändring i ett beslut av statsrådet som gäller godkännande eller ändring av den nationella strategiska planen enligt 5 § eller det operativa programmet enligt 6 §, får inte sökas genom besvär. Ändring i *ett* beslut enligt 6 § 3 mom. som förvaltningsmyndigheten har fattat får inte sökas genom besvär.

Ändring i beslut *av* jord- och skogsbruksministeriet får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i beslut *av* närings-, trafik- och miljöcentralen får sökas genom besvär hos *förvaltningsdomstolen* på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

I beslut *av förvaltningsdomstolen* som gäller *avbrytande av betalning* eller återkrav av

utbetalningen eller återkrav av stöd får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i besvärsnämndens beslut sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

ett stöd får *ändring* sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i beslut *av förvaltningsdomstolen* sökas genom besvär *endast* om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

16.

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om fiske (286/1982) 81, 85 och 123 §, sådana de lyder, 81 och 123 § i lag 1462/2009 och 85 § delvis ändrad i lagarna 1355/1993 och 493/1997, som följer:

Gällande lydelse

81 §

Förslag till plan för nyttjande och vård ska av vart och ett fiskeområde godkännas genom ett beslut som omfattas av minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarna i fiskeområdet. Blir förslaget inte godkänt med ovan nämnda majoritet, ska förslaget underställas närings-, trafik- och miljöcentralen för fastställelse. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan med beaktande av 79 § göra de ändringar i förslaget som konstateras vara nödvändiga.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om godkännande av en plan för nyttjande och vård gäller på motsvarande sätt ändring av sådan.

I ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattat med stöd av 1 mom. får den vars rätt ärendet gäller söka ändring genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Föreslagen lydelse

81 §

Förslag till plan för nyttjande och vård ska av vart och ett fiskeområde godkännas genom ett beslut som omfattas av minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarna i fiskeområdet. Blir förslaget inte godkänt med ovannämnda majoritet, ska förslaget underställas närings-, trafik- och miljöcentralen för fastställelse. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan med beaktande av 79 § göra de ändringar i förslaget som konstateras vara nödvändiga.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om godkännande av en plan för nyttjande och vård gäller på motsvarande sätt ändring av planen.

I ett beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen fattat med stöd av 1 mom. får den vars rätt ärendet gäller söka ändring genom besvär hos *förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*. *Behörig förvaltningsdomstol är*

den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeområdet är beläget.

85 §

Den vars rätt ett beslut som fiskeområdets stämma eller styrelse har fattat gäller, får, om beslutet inte skall underställas, med åberopande av att beslutet inte tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med lag, förordning eller fiskeområdets reglemente eller avviker från vad i planen för nyttjande och vård är föreskrivet yrka rättelse av beslutet hos fiskeområdets stämma.

Rättelseyrkandet skall framställas inom trettio dagar från det beslutet fattades. Vid behov skall extra sammanträde sammankallas för att handlägga rättelseyrkandet.

Om rättelse inte företas, kan den som anhåller om rättelse söka ändring i beslutet genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd inom 60 dagar efter delfäendet av beslutet. På ändringssökande tillämpas förvaltningsprocesslagens (586/1996) bestämmelser om ändringssökande i förvaltningsmyndigheters beslut. Besvärsmyndigheten kan besluta att beslutet får verkställas genast och innan det slutliga beslutet givits, om det finns särskilda skäl och verkställandet inte gör rättelseyrkandet gagnlöst.

Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd skall likaså behandla klagan som avses i 59 § förvaltningsprocesslagen och som gäller beslut av ett fiskeområde. I övrigt gäller om extraordinärt ändringssökande vad som bestäms i nämnda lag.

123 §

I allmän underrätts utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i rättegångsbalken föreskrivs om sökande av ändring i underrätts utslag.

I regionförvaltningsverkets beslut i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i vattenlagen bestäms om sökande av ändring i regionförvaltningsverkets beslut i ansökningsärenden som gäller byggande i vattendrag. I 47 § 3 mom. föreskrivs om vem som har rätt att söka ändring i regionförvaltningsverkets beslut som gäller indragning av

85 §

Den vars rätt ett beslut som fiskeområdets stämma eller styrelse har fattat gäller får, om beslutet inte ska underställas, begära omprövning av beslutet hos fiskeområdets stämma på den grunden att beslutet inte har tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med lag, förordning eller fiskeområdets reglemente eller avviker från planen för nyttjande och vård.

Begäran om omprövning av ett beslut ska framställas inom trettio dagar efter att beslutet fattades. Vid behov ska extra sammanträde sammankallas för att handlägga begäran om omprövning.

I ett beslut av fiskeområdets stämma som fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av fiskeområdet är beläget. Förvaltningsdomstolen kan besluta att beslutet får verkställas omedelbart före ärendets slutliga avgörande om det finns särskilda skäl därtill och verkställigheten inte gör ändringssökandet onyttigt.

123 §

I allmän underrätts utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i rättegångsbalken föreskrivs om sökande av ändring i underrätts utslag.

I regionförvaltningsverkets beslut i mål som avses i denna lag får ändring sökas i den ordning som i vattenlagen bestäms om sökande av ändring i regionförvaltningsverkets beslut i vattenhushållningsärenden. I 47 § 3 mom. föreskrivs om vem som har rätt att söka ändring i regionförvaltningsverkets beslut som gäller indragning av fredningsområ-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fredningsområde.

I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut i ärenden som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I fråga om sökande av ändring gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett sådant beslut av regionförvaltningsverket som avses i 106 § får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av förvaltningsprocesslagens bestämmelser om ändringssökande.

de.

I närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets området eller största delen av området är beläget. Om denna grund inte går att tillämpa, bestäms den behöriga förvaltningsdomstolen enligt 12 § i förvaltningsprocesslagen.

I ett sådant beslut av regionförvaltningsverket som avses i 106 § i denna lag får ändring sökas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

17.

Lag

om ändring av lagen om Forststyrelsen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) 13 § och fogas till lagen nya 13 a och 13 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

13 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i naturvårdslagen.

Ändring i ett beslut som gäller kvoterna i 9 § 2 mom. får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Rättelse i ett enskilt beslut som avses i 9 § 3 mom. får sökas hos Forststyrelsen. Rättssejrkande skall göras inom 30 dagar från del-

Ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i naturvårdslagen.

Ändring i andra beslut än sådana beslut enligt 1 mom. eller 9 § 3 mom. som gäller enskilda tillstånd får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Beslut enligt 2 mom. får verkställas trots ändringssökande. Besvärsmyndigheten kan

fåendet av beslutet. Ändring i ett beslut som Forststyrelsen har fattat med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut som gäller kvoterna i 9 § 2 mom. samt ett i 9 § 3 mom. avsett beslut av Forststyrelsen om ett enskilt tillstånd kan verkställas trots att ändring har sökts. Besvärinstansen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

I andra beslut av Forststyrelsen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

dock förbjuda verkställighet av beslutet.

13 a §

Sökande av ändring i andra beslut

Ändring i ett beslut som Forststyrelsen fattat med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i naturvårdslagen.

Ändring i andra beslut än beslut enligt 1 mom. eller 9 § 3 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Beslut enligt 2 mom. får verkställas trots ändringssökande. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställandet av beslutet.

13 b §

Behörig förvaltningsdomstol

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets hemorten för den som anfört besvären ligger eller det område eller största delen av det område som beslutet gäller, är beläget.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

18.

Lag

om ändring av 31 § i viltförvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i viltförvaltningslagen (158/2011) 31 § som följer:

Gällande lydelse

31 §

Överklagande

Beslut av Finlands viltcentral som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten och beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Ett beslut av Finlands viltcentral som avses i 1 mom. och som gäller enskilt tillstånd får verkställas även om det överklagas. Besvärsmyndigheten får dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

På överklagande tillämpas i övrigt vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) föreskrivs om ändringssökande i en förvaltningsmyndighets beslut.

Föreslagen lydelse

31 §

Överklagande

Sådana beslut av Finlands viltcentral som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten och beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut av Finlands viltcentral som avses i 1 mom. och som gäller ett enskilt tillstånd enligt 1 mom. får verkställas även om det överklagas. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställighet av beslutet.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

19.

Lag**om ändring av 47 § i viltskadelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i viltskadelagen (105/2009) 47 § som följer:

Gällande lydelse

47 §

Ändringssökande

I beslut som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har fattat med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär. Ändring i ett beslut av kommunens landsbygdsnäringsmyndighet söks genom skriftligt rättelseyrkande hos arbetskrafts- och näringscentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Behörig att pröva rättelseyrkandet är den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen.

Ändring i ett beslut som en arbetskrafts- och näringscentral, en skogscentral eller Landsbygdsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden som gäller återkrav av ersättning får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i ett beslut som besvärnämnden har fattat med stöd av denna lag sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i ett beslut som Statskontoret har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av denna lag får sökas

Föreslagen lydelse

47 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av den kommunala landsbygdsnäringsmyndigheten får begäras hos närings-, trafik- och miljöcentralen på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Behörig närings-, trafik- och miljöcentral är den central inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen.

Omprövning av ett förvaltningsbeslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, Finlands skogscentral, Landsbygdsverket och Statskontoret får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen begäras hos den myndighet som har fattat beslutet.

Ändring i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller återkrav av ersättning får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får förvaltningsdomstolens beslut överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I beslut om statsunderstöd som fattas av jord- och skogsbruksministeriet får ändring

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Rättelse av ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet om statsunderstöd får i enlighet med statsunderstödslagen sökas hos ministeriet.

På sökande av ändring tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

sökas på det sätt som föreskrivs i statsunderstödslagen.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

20.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om plantmaterial

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om plantmaterial (1205/1994) 16 §, sådan den lyder i lag 727/2000, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

16 §

*Ändringssökande**Ändringssökande*

I beslut som en tillsynsmyndighet fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring. Besvärsskriften kan lämnas in också till den myndighet som fattat beslutet, vilken utan dröjsmål skall sända besvärsskriften samt de handlingar som föreligger i ärendet samt sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden.

Omprövning av beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 3 § får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) begäras hos den myndighet som fattat beslutet.

Ändring i andra förvaltningsbeslut enligt denna lag och i beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvalt-

ningsdomstol är den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

I ett beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket besvär över ett ärende enligt 1 mom. har avgjorts får dock sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Sådana beslut som avses i 10 § 1 och 2 mom. skall iakttas redan innan de vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Ett beslut enligt 10 § 1 och 2 mom. ska följas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

21.

Lag

om ändring av 32 § i lagen om handel med utsäde

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med utsäde (728/2000) 32 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §

32 §

Ändringssökande

Ändringssökande

I beslut som Kontrollcentralen för växtproduktion har fattat med stöd av denna lag samt i beslut som växtsortsnämnden har fattat om en ansökan om godkännande av en sort söks

Ändring i ett beslut av Livsmedelssäkerhetsverket och i ett beslut som växtsortsnämnden har fattat om en ansökan om godkännande av en sort, får sökas genom besvär

genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring. Besvärsskriften som gäller beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd kan lämnas in också till Kontrollcentralen för växtproduktion, vilken utan dröjsmål skall sända besvärsskriften samt de handlingar som föreligger i ärendet och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden.

Ändring i beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som föreskrivs om ändringssökande i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i beslut om temporärt marknadsföringsförbud som avses i 29 § 3 mom. får inte sökas genom särskilda besvär.

hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften som gäller Livsmedelssäkerhetsverkets beslut får ges in också till Livsmedelssäkerhetsverket som utan dröjsmål ska sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Ändring i beslut av förvaltningsdomstolen i ärenden enligt 29—31 § får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt får ändring i beslut av förvaltningsdomstolen sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut om temporärt marknadsföringsförbud enligt 29 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

22.

Lag**om ändring av 29 § och 30 § i lagen om handel med skogsodlingsmaterial**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med skogsodlingsmaterial (241/2002) 29 och 30 § som följer:

Gällande lydelse

29 §

Ändringssökande

I beslut som Kontrollcentralen för växtproduktion har fattat med stöd av denna lag söks ändring genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring.

Ändring i beslut av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om ändringssökande. Om sökande av ändring i jord- och skogsbruksministeriets beslut bestäms i förvaltningsprocessen.

30 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna

Föreslagen lydelse

29 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut enligt kapitel 7 i denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om andra beslut får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) omprövning begäras hos den myndighet som har fattat beslutet. Ändring i beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänförs till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

I förvaltningsdomstolens beslut i ärenden som gäller beslut enligt kapitel 7 får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut av förvaltningsdomstolen får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

30 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lag kan bestämmas att beslutet skall iakttas innan det vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

lag kan det bestämmas att beslutet ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

23.

Lag**om ändring av 34 och 35 § i lagen om skydd för växters sundhet**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003) 34 och 35 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

34 §

34 §

Överklagande

Överklagande

Ändring i beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med iakttagande av vad som i förvaltningsprocesslagen (586/1996) bestäms om sökande av ändring. Besvärsskriften kan också lämnas in till den myndighet som fattat beslutet, och myndigheten skall utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden.

Beslut enligt 6 kap. samt Livsmedelssäkerhetsverkets beslut om återbäring av obehörig vinst får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om andra beslut får på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003), omprövning begäras hos den myndighet som fattat beslutet. Beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller beslut enligt 6 kap. eller Livsmedelssäkerhetsverkets beslut om återbäring av obehörig vinst får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Andra beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i fråga om en uppgift som i enlighet med 14 § 2 mom. genom förordning överförts på tullverket söks med avvikelse från 1 mom. i den ordning som bestäms i tullagen (1466/1994).

35 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan det bestämmas att beslutet skall iaktas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Beslut som fattas vid skötseln av uppgifter som i enlighet med 14 § 2 mom. genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet överförts till tullverket överklagas i den ordning som föreskrivs i tullagen (1466/1994).

35 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan det bestämmas att beslutet ska iaktas även om det överklagas, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

24.

Lag**om ändring av 41 § lagen om gödselafabrikat**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gödselafabrikat (539/2006) 41 § som följer:

Gällande lydelse

41 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av denna lag söks genom besvär hos landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd med iakttagande av vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften kan också tillställas tillsynsmyndigheten, som utan dröjsmål skall sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande om besvärerna till besvärsnämnden.

Ändring i beslut om ett tillfälligt förbud enligt 33 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Föreslagen lydelse

41 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som meddelats med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol som beslutet huvudsakligen hänför sig till antingen på grund av områdets läge eller näringsutövarens hemort.

Besvärsskriften får ges in också till den myndighet som fattat beslutet. Myndigheten ska utan dröjsmål sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvärerna till förvaltningsdomstolen.

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller beslut enligt 6 kap. får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I förvaltningsdomstolens beslut i andra ärenden får ändring sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i beslut om tillfälligt förbud enligt 33 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

25.

Lag**om ändring av lagen om samfälligheter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samfälligheter (758/1989) 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 915/2011
och

fogas till lagen en ny 23 b § som följer:

Gällande lydelse

18 §

Delägarlagets stadgar och stadgeändringar ska underställas regionförvaltningsverket för fastställelse, och de träder i kraft när fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft. Regionförvaltningsverket ska fastställa stadgarna om de överensstämmer med lag och inte medför skada för någon delägare. *I regionförvaltningsverkets beslut får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden med iakttagande av förvaltningsprocesslagen (586/1996).*

Föreslagen lydelse

18 §

Delägarlagets stadgar och stadgeändringar ska underställas regionförvaltningsverket för fastställelse, och de träder i kraft när fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft. Regionförvaltningsverket ska fastställa stadgarna om de överensstämmer med lag och inte medför skada för någon delägare.

23 b §

Ändring i ett beslut enligt 16 § 3 mom. och 18 § 3 mom. får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på så sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Behörig förvaltningsdomstol är den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av det samfälliga området ligger. När det gäller beslut enligt 18 § 3 mom. är behörig myndighet också den förvaltningsdomstol inom vars domkrets största delen av området för de fastigheter som omfattas av den gemensamma särskilda förmånen, är beläget.

Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen får sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

26.

Lag

om ändring av lagen om samfällda skogar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om samfällda skogar (109/2003) en ny 47 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

47 a §

Ändringssökande

Ändring i ett förvaltningsbeslut av Finlands skogscentral får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskriften får också lämnas till Finlands skogscentral som omgående måste sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande över besvären till besvärsmyndigheten.

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

27.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 6 § 1 mom. i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993), sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 714/1994, 1651/1995, 60/2001, 582/2001, 1546/2001, 269/2002, 778/2005, 852/2006, 375/2007, 1459/2007 och 452/2011, en ny 11 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Avgiftsfria prestationer

Handläggningsavgifter enligt denna lag uppbärs inte

Föreslagen lydelse

6 §

Avgiftsfria prestationer

Handläggningsavgifter enligt denna lag uppbärs inte

11 a) i landsbygdsnäringsstödsärenden som gäller lättnader i betalningen av krediter, frivillig skuldsanering eller avstående från statens regresskrav,

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.

28.

Lag

om ändring av 12 a § i lagen om förvaltningsdomstolarna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 12 a § 1 mom. 11 och 12 punkten,
sådana de lyder i lag 675/2006, samt
fogas till 12 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 675/2006, 1454/2007, 326/2009 och
665/2011, en ny 13 punkt som följer:

Gällande lydelse

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller

11) tillämpningen av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993), lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) eller lagen om avgiftsbefrielse (529/1980), *eller*

12) överlåtande enligt 5 kap. 2 § i ärvdabalken (40/1965) av arv som tillfallit staten.

Föreslagen lydelse

12 a §

Sammansättning i vissa ärenden

Förvaltningsdomstolen är domför också i en sammansättning med två ledamöter, om inte en fråga som skall avgöras i ärendet på grund av sin natur kräver en sammansättning med tre ledamöter och domstolen skall avgöra ett fullföljdsärende som gäller

11) tillämpningen av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993), lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) eller lagen om avgiftsbefrielse (529/1980),

12) överlåtande enligt 5 kap. 2 § i ärvdabalken (40/1965) av arv som tillfallit staten, *eller*

13) tillämpningen av lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002), lagen om skydd för växters sundhet (702/2003), lagen om genomförande av Europeiska gemenskapens kvotsystem för mjölk och mjölkprodukter (355/1995), viltförvaltningslagen (158/2011), viltskadelagen (105/2009) eller 13 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (1378/2004).

Om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilda bestämmelser genom lag.